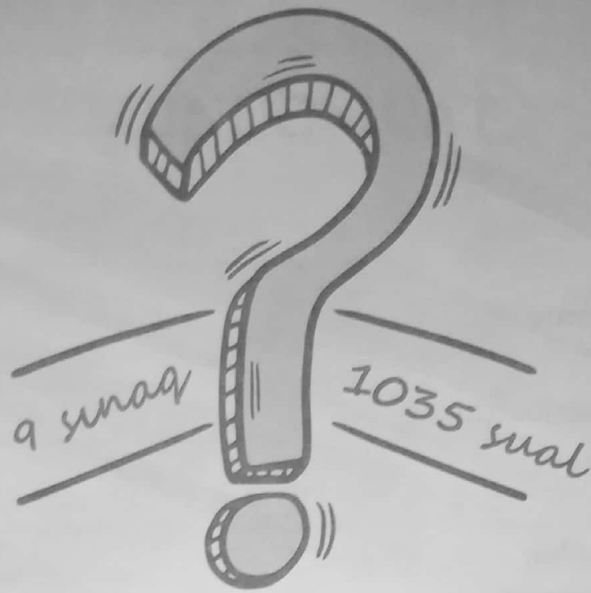

BURAXILIŞ SINAGLAR

DİM modelinə uyğun buraxılış imtahanı sinagları

- ☒ Azərbaycan dili
- ☒ Riyaziyyat
- ☒ Xarici dil (İngilis-Rus)

3
FƏNN

JN
HƏDƏF NƏŞRLƏRİ

Naşir:

Nizami Hüseynov

Korrektor və tərtibatçı:

Lalə Ələkbərova

Dizayn və qrafika:

Zülfüyyə Abbasova

Buraxılış – sınaqlar – IX

Hədəf Nəşrləri. Bakı-2022. 116 səh.

ISBN: 978-163-949-041-7

“Buraxılış – sınaqlar – IX” Hədəf Şirkətlər Qrupuna daxil olan Sınaq İmtahan Mərkəzi tərəfindən hazırlanmışdır.

Vəsəitdə 9 sınaq, hər sınaq üzrə 115 test verilmişdir. Azərbaycan dili, riyaziyyat və xarici dil (ingilis dili və rus dili) üzrə biliklərinizi yoxlamaq üçün yararlıdır. Sınaqlar orta məktəb dərslikləri, ali məktəblərə hazırlıq proqramları, sınaq imtahanları əsasında hazırlanmış, mövzu ardıcılığı qorunmuşdur.

MÜNDƏRİCAT

Sınaq 1	4
Sınaq 2	14
Sınaq 3	25
Sınaq 4	36
Sınaq 5	45
Sınaq 6	56
Sınaq 7	66
Sınaq 8	77
Sınaq 9	88
Cavablar	99

SINAQ – 1

AZƏRBAYCAN DİLİ

Mətni oxuyun və 1-10-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

Xeyirli məsləhətlər

Biri vardı, biri yoxdu, bir yetim oğlan vardı. O çox ▲yoxsul idi, günlərlə ac qalırdı. Bir gün o səyahət etmək fikrinə düşdü. Balkə, bəxti gətirdi, dolanacaq tapdı. Az getdi, çox getdi, axşama yaxın ac-yalavac, yorğun halda bir meşəyə çatdı. Gördü ki, calada bir meşə quşu özünü ora-bura çırpır. Oğlan sevindi:

– İndi bu quşu qızardıb yeyərəm!

Bu vaxt quş insan kimi dilə gəldi:

– Xeyirxah yolçu, mənə rəhmin gəlsin, caladan çıxar.

Oğlanın ürəyi yumşaq idi, o quşu azadlığa buraxdı. Quş qanadlarını çırpdı və dedi:

– Yaxşılığının əvəzində sənə belə bir məsləhət vermək istəyirəm. Bu yolla get, böyük bir palıd ağacına rast gələcəksən, ağaca çıx və bütün gecəni ağacda keçir. Sonrasını özün görəcəksən.

Oğlan həmin yolla getdi, ağacı gördü, ona çıxdı, möhkəm bir budaqda özünə yer eləyib oturdu. Birdən oğlan palıd ağacının altında kimlərsə danışdığını eşitdi. Diqqətlə qulaq asmağa başladı, gördü ki, iki cırtan söhbət edir.

– Eşitmisən? – cırtanlardan biri dedi. – Kral sarayındakı bağda bulaq quruyub, amma əvvəllər oradan elə təmiz su axırdı ki! Bulağın yaxınlığındakı şam ağacını kəsmək, onun köklərini qazıyıb çıxarmaq kimin ağılına gələr axı, onda bulaqdan yenə də su axacaq.

– Mən də bir sirr bilirəm, – dedi o biri cırtan. – Kral meşəliyində əvvəllər çox sığın olardı, amma indi bir dənə də yoxdur. Amma kral bilmir ki, sığınlar bağın qapısından asılmış sığın buynuzlarından qorxurlar. Həmin buynuzları ordan götürsələr, sığınlar dərhal geri qayıdacaqlar.

Cırtanlar söhbətlərini bitirib getdilər. Oğlan hər şeyi yadında saxladı, səhər ağacdən düşüb kral sarayına işə düzəlməyə getdi.

– Su daşıyan işləyərənmi? – oğlandan soruşdular. – Biz indi suyu saraya uzaqdan

gətiririk. Əvvəl bağımızda bir bulaq vardı, amma indi o quruyub.

Oğlan bulağın olduğu yeri nəzərdən keçirdi, yaxınlıqdakı şam ağacını gördü və dedi:

– Əgər bu ağacı kəssək, köklərini qazıb çıxarsaq, su yenə axacaq.

Ağacı kəsdilər, köklərini qazdılar, yenə də bulaqdan göz yaş kimi su axmağa başladı.

Kral oğlanı yanına çağıraraq soruşdu:

– Balkə, sən sığınları bura qaytarmağın yolunu da bilirənsən? Əvvəllər onlar burada sürü ilə gəzərdilər, amma indi yoxa çıxıblar.

– Bu çox asandır, əlahəzrət, – deyərək oğlan gülümsədi. – Yalnız sığın buynuzlarını bağın darvazasından çıxarmaq lazımdır. Vəssalam.

Kral buynuzları darvazadan çıxarmağı əmr etdikdən dərhal sonra sığınlar bağda gəzməyə başladılar.

– Sən çox xeyirli məsləhətlər verirsən, – kral lütfkarlıqla bildirdi.

Kral oğlana təşəkkür etmək istədi.

– Qalıb sarayda yaşa, – dedi o. – Mənim baş məsləhətçim olarsan.

O vaxtdan bəri oğlan sarayda yaşamağa başladı və xoşbəxt ömür sürdü.

Fin xalq nağılı

1. Nağılın əsas obrazı haqqında hansı fikri əminliklə söyləmək olar?

A) Hər iki valideynini uşaq yaşlarında itirmişdi.

B) Aclığın yaratdığı hissləri yaxşı bilirdi.

C) Bütün insanlar onu xeyirxah adam kimi tanıyırdılar.

D) Ağılı və dərin biliyi hesabına özünə yaxşı həyat qurmağı bacardı.

E) Özünü hər kəsdən ağıllı hesab etsə də, bunda haqlı deyildi.

2. Mətnə əsasən hansı suala cavab tapmaq mümkün deyil?

A) Oğlan nə üçün səfərə çıxmışdı?

B) Saraydakı bulaq nə üçün qurumuşdu?

C) Sığınlar nə üçün bağa gəlmirdilər?

D) Kral nə üçün oğlanı baş məsləhətçi təyin etmək istədi?

E) Cırtanlar nə üçün palıd ağacının altında söhbət edirdilər?

3. Cədvələ əsasən **yanlış** sıranı müəyyən edin.

		Əvvəl	Sonra
A)	Oğlan	Meşə quşunu tutur.	Quşu sərbəst buraxır.
B)	Sığınlar	Sarayın bağçasına	Bağçada görünürlər.
C)	Cırtanlar	gəlmirlər.	Söhbətlərini bitirib
D)	Kral	Palıdın altında söhbət etdilər.	getdilər.
		Oğlana minnətdarlıq etmək istədi.	Oğlanı baş məsləhətçi təyin etdi.
E)	Sarayın işçiləri	Suyu sarayın bulağından götürürdülər.	Suyu uzaqdan gətirməyə başladılar.

4. Tünd qara hərflərlə verilmiş ifadə suyun hansı keyfiyyətini aydınlaşdırır?

- A) duruluğunu
B) üzgün olmasını
C) insanların hislərini ifadə edə bilməsini
D) az olmasını
E) kasıbların yaşadığı yerlərdən axıb gəlməsini

5. Mətnə əsasən hansı sıranı tamamlamaq mümkündür?

	Termin	İzahı
A)	Fiksaj	Şəkilləri fotoplyonkadan yuyub sabitləşdirmək üçün istifadə olunan məhlul.
B)	Altruizm	Başqalarının xoşbəxtliyi naminə öz şəxsi mənafeyini qurban vermək.
C)	Diksiya	Sözləri düzgün tələffüz etmə.
D)	Alleqoriya	Heyvan və ya quşların, eyni zamanda cansız əşyaların şəxsləndirilməsi.
E)	Drenaj	Torpağı, yeri qurutmaq üçün qrunt sularının süni yolla axıdılması.

6. Ona qarşı edilən yaxşılığı qiymətləndirir fikrini hansı obrazlara aid etmək olar?

1. oğlan   2. meşə quşu   3. cırtanlar
4. kral   5. sarayın işçiləri
A) 1, 2   B) 2, 5   C) 3, 4
D) 2, 4   E) 1, 5

7. Aşağıdakı fikirlərdən birini mətnə əsasən təsdiq etmək mümkündür. Həmin fikri seçin və əsaslandırın.

- A) Yaxşılıq bumeranq kimidir, mütləq insanın özünə qaydır.
B) İnsan keçmişini unutmamalı, gələcəyini keçmişin bünövrəsi üzərində qurmalıdır.
C) Dərəcə ağlın varsa və hələ də yoxsulsansa, ağlın heç nəyə gərək deyil.
D) Ağıllı fikirləşincə dəli vurub keçər.
E) Əldən qalan əlli il qalar.

8. Hansı faktlar mətndəki hadisələrin sonrakı inkişafını müəyyən edə bilər:

1. Bir ovçunun meşədə cələ qurması.
2. Cırtanların ağacda gecələyən oğlanın orada olduğunu hiss etməməsi.
3. Şahın xəstə qızı üçün oğlandan məsləhət istəməsi.
4. Oğlanın atasının ilan vurması nəticəsində dünyasını dəyişməsi.
5. Oğlanın baş vəzir olması.
A) 3, 5   B) 2, 4   C) 1, 4
D) 2, 5   E) 1, 3

9. Çərçivə daxilində verilmiş hissəyə əsasən yerinə yetirilməsi daha vacib olan iki işi müəyyən edin.

10. Qarşısında ▲ işarəsi qoyulmuş sözü mətndəkindən fərqli mənada işlədin.

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

Qaçaq Nəbi

I. Azərbaycanın xalq qəhrəmanı Qaçaq Nəbi 1854-cü ildə Gəncə quberniyasının Zəngəzur qəzasının Aşağı Mollu kəndində (indiki Qubadlı rayonunda) anadan olub. Onun qaçaqçılıq etməsinin maraqlı tarixçəsi var.

II. Nəbinin atası Alı kişi ailəsindəki çətinliklər ucbatından onu Aşağı Mollu kəndindəki bir varlıya muzdur verir. Yerli mülkədar kəndlilərin torpaqlarını tutmaq istəyir. Nəbi bu haqsızlığa

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

dözməyib mülkədara müqavimət göstərər və bundan sonra qaçaq düşür.

III. Nəbinin qaçaqçılıq həyatı 1875-ci ildən başlayır. Kəndlilərdən ibarət dəstə düzəldib Naxçıvan və Zəngəzur qəzalarında çar rejiminə və zülmkar bəylərə qarşı mübarizəyə başlayır.

IV. Nəbinin qaçaqçılıq fəaliyyətinə başlaması **sosial ədalətsizliyə** qarşı bərkəməlsiz münasibətindən irəli gəlsə də, dəfələrlə həbs olunması rejimə nifrəti daha da artırır. Nəbi dəstəsi ilə birgə kəndliləri zalımlardan müdafiə edir və mülkədarların var-dövlətini əllərindən alaraq onlara paylayır.

V. Qaçaq Nəbinin həyat yoldaşı öz igidliyi və cəsarəti ilə ad çıxarmış Həcər onun ən yaxın silahdaşı idi. Həcər xanım da onunla birgə çiyin-çiyinə, əlində silah at belində zülmkarlara qarşı mübarizə aparırdı.

VI. Çar hökuməti qaçaq Nəbini və onun dəstəsini məhv etmək üçün illərlə çalışsa da, məqsədinə nail ola bilmir. Sonda Nəbi bir xəyanətin qurbanı olur.

VII. 1896-cı ilin mart ayının sonlarında Kərbəladan dönərkən Türkiyə ilə İran sərhədi arasındakı Lərnə kəndində rus **casusları** tərəfindən hazırlanmış **pusquya** düşərək öldürülür.

VIII. Qaçaq Nəbinin xatirəsi indi də Azərbaycan xalqının qəlbində yaşayır. Nəbinin qəhrəmanlığından bəhs edən dastanlar, mahnılar və şeirlər yaranmışdır. Bu xalq qəhrəmanı haqqında şair, dramaturq Süleyman Rüstəm "Qaçaq Nəbi" pyesini yazıb və 1985-ci ildə Nəbinin igidliyindən bəhs edən "Atları yəhərləyin" adlı bədii film çəkilib.

11. Verilmiş şeir parçası mətnin neçənci abzaslarına uyğun olaraq artırılı bilər?

Gün gəlibdir günortanın yerinə,
Həcər xanım qalxıb atın belinə.
Əşrəfi, mirvarı düzüb telinə,
Qoy sənə desinlər ay qaçaq Nəbi!
Həcəri özündən ay qoçaq Nəbi!

- A) IV və V   B) I və III   C) II və VI
D) V və VIII   E) V və VII

12. Qəza sözü hansı variantda mətndəkinə uyğun mənada işlənmişdir?

- A) Qəzalı vəziyyətdə olan binaların sökülməsinə dövlət nəzarət edir.
B) Qəza belə gətirdi ki, hər kəs cəm olub düşünməyə başladı.

- C) Qəzadan sağ çıxmağı bacaran sürücü maşının yanib kül olmasını izləyirdi.
D) Əgər bir kəsin belə bir qəza başına gəlsə, durmuyub gəlsin mənim yanıma.
E) Qəza rəisi xəzinədarı işdən çıxarmaq barədə düşünürdü.

13. Mətnin çərçivə daxilində verilmiş hissəsində baş vermiş əsas faktla bağlı əminliklə söyləmək olar:

- A) Bahar fəslinin əvvəlləri idi.
B) Havanın dondurucu soyuğu çar əsgərlərinin işini xeyli çətinləşdirirdi.
C) Nəbinin ölümünə buludlar da ağlayırdı.
D) Həcər Nəbinin ölümündən dərin sarsılmışdı.
E) Nəbinin ölüsünü belə xalqa verməmiş, birbaşa qubernatorun yanına aparmışdılar.

14. Qaçaq Nəbi haqqında söyləmək olar:

- A) Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanıdır.
B) El qəhrəmanı, real tarixi şəxsdir.
C) Çar hökumətini hər zaman ağır məğlubiyyətə uğradıb.
D) "Atları yəhərləyin" filmində baş rolun ifaçısıdır.
E) Kəndliləri zalımlardan müdafiə edən və sonda kəndlilər tərəfindən pusquya salınan xalq qəhrəmanıdır.

15. Qaçaq Nəbi haqqında hansı sırada **səhvə** yol verilmişdir?

A)	21 yaşında	Qaçaqçılığa başlamışdır.
B)	24 il	Qaçaqçılıq etmişdir.
C)	42 yaşında	Öldürülmüşdür.
D)	Ölümündən 89 il sonra	Haqqında film çəkilməmişdir.
E)	XIX əsrin II yarısında	Xalqı müdafiə edən qəhrəman kimi şöhrət tapmışdır.

16. Nəbinin hakimiyyət nümayəndələrinə nifrət etməsinin əsas səbəbi nə idi?

- A) oğlunun vurulması
B) Həcərin əsir düşməsi
C) dəfələrlə həbs olunması
D) qaçaqlıqdan əl çəkməsi
E) çətin şəraitdə yaşaması

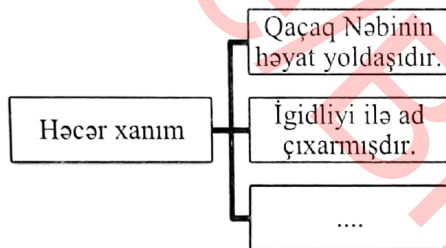
17. Xalq öz qəhrəmanlarını heç vaxt unutmur fikrini mətnin hansı hissəsi əsasında isbat etmək olar?

- A) giriş B) giriş və ya əsas
C) əsas D) nəticə
E) əsas və ya nəticə

18. Altından xətt çəkilmiş ifadə hansı mənanı bildirir? Biri *yanlışdır*.

- A) insanların təbəqələşməsi
B) zənginlərin çox zəngin, kasıbların çox kasıb olması
C) cəmiyyətin qütbləşməsi
D) gəlirlərin bərabər paylanması
E) ümumi gəlirin bir neçə adamın əlində cəmlənməsi və digərlərinin yoxsul olması

19. Mətnə əsasən klasteri tamamlayın.

20. VII abzasda tünd qara hərflərlə verilmiş sözləri əvəz edə biləcək sözlər yazın.

21. Hansı sıradakı sözlərin hər ikisi ahəng qanununa tabedir?

- A) gözlənilmədən, arzuolunmaz B) hücum, cinah
C) dairəvi, mülki D) qaralama, dəvədanı
E) qarşısalınmaz, qayğıkeş

22. "Mənası bir-birinə əks olan sözlər hər zaman antonimlik yaratmır" fikrini hansı nümunə ilə təsdiq etmək olar?

- A) Xəyal gah dağdadır, gah da aranda.
B) Namuslunun yalanı namussuzun həqiqətindən daha yaxşıdır.
C) Bəlkə bu yerlərə bir də gəlmədim, Duman, salamat qal, dağ, salamat!
D) Bahalı papaqların altında kasıb beyinlər yatır.
E) Bir də görürsən ki, açılan solur, Düşünən bir beyin bir torpaq olur.

23. *Yanlıs* variantı seçin.

- A) Məna tayları eyni nitq hissəsinə aid olan omonimdir – kamera
B) Antonim qarşılığı olmayan sözdür – yaşıl
C) Sinonimi tamah sözüdür - nəfis
D) Həm omonim, həm də çoxmənalı sözdür – yaz
E) Tərkib hissələrinə ayırmaqla leksik mənası izah oluna bilən sözdür – yazıçı

24. Nümunələrdən birində frazeoloji birləşmə *işlənməmişdir*:

- A) Konfransın aparıcısı məruzəçilərə söz verib kürsüyə dəvət edirdi.
B) Rayonun su probleminin həll olunacağına rəhbərlik səviyyəsində söz verilmişdi.
C) Baş məşqçi gələn oyunda yerli qapıçıya şans verəcəyinə söz verdi.
D) Müəllim hər qrupa üç söz verib onları eyni cümlədə işlətməyi tapşırırdı.
E) Yaşı az olsa da, belə ciddi problemin həlli üçün Bəşirə də söz verdilər.

25. Sözlərin mənşəyi izah olunan cədvəldə hansı fikir tamamilə *səhvdir*?

- A) Ətin üzərinə yarpağı dolamaqla hazırlandığı üçün adlandırılmışdır – dolma
B) Yan tərəfi – böyürləri tamamilə tikanlı olduğu üçün adlandırılmışdır - böyürtkən
C) Ağlamaq sözündən olub, ölən başı üstündə ağlayarkən söylənən mahnı olduğu üçün adlandırılmışdır – ağı
D) Badımcanın arasına əti doldurmaqla hazırlandığı üçün adlandırılmışdır – dolma
E) Fiziki güc sərf olunmadığı və idmançılar gülərək yarışdığı üçün adlandırılmışdır - güləş

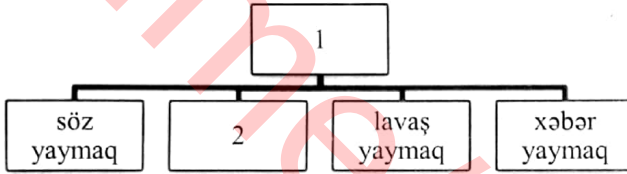
26. Aşağıdakı xüsusiyyətlərdən heç birinə uyğun *gəlməyən* söz hansıdır?

1. Açıq saiti tələffüz zamanı qapalı saitə çevrilir.
2. Kar samiti tələffüzdə cingiltiriləşir.
3. İki sait səs arasına samit səs artırılır.
A) bəraət B) maneə C) ustalıqla
D) faciəvi E) çörəkotu

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

27. Nümunələrdən birində bütün sözlərin həm leksik, həm də qrammatik mənası var:
 A) Tədbir qonaqların da çox xoşuna gəldi.
 B) Sabah yeni qəbul olan tələbələr rektorun qəbuluna gedəcəklər.
 C) Əgər şair doğrulmamıbsansa, şair olmağın çətindir.
 D) Müstəqilliyin əldə olunması onun qorunub saxlanmasıdan daha asandır.
 E) Əvvəla, hər kəs bilməlidir ki, Vətəndən pay olmaz.

28. Rəqəmlərin yerinə yazılmalıdır:

- A) 1 – omonim sözlərdir, 2 – yay fəslə
 B) 1 – çoxmənalı sözlərdir, 2 – yayı çəkib oxu atmaq
 C) 1 – omonim sözlərdir, 2 – sürünü otlağa yaymaq
 D) 1 – çoxmənalı sözlərdir, 2 – ətir yaymaq
 E) 1 – omonim sözlərdir, 2 – hədəfdən yayınmaq

29. Deyilişi və yazılışı *fərqlənməyən* sözlər cərgəsini müəyyən edin.

- A) qənaət, niyyət, yekun
 B) qaynaq, xərac, xəfif
 C) dövlət, xəndək, geyinmək
 D) şücaət, maneə, futbol
 E) əlbəttə, əməkdar, əlüstü

30. Ən az orfoqrafik səhvə yol verilmiş cümlə hansıdır?

- A) Bitgiləri məhşur bioloq yetişdirmişdi.
 B) Sujetli əsərlər həm nəzm, həm də nəsrə yazılır.
 C) Lahiyə instutu xərclər simetasını hazırladı.
 D) Əsrləri hökumdarın huzuruna gətirdilər.
 E) Uşağın kiprikləri gur lanpanın işığında qızılı rəngə çalırdı.

RİYAZİYYAT

31. Bucağa qonşu olan iki bucağın cəmi 150° -dir. Verilən bucağı tapın.

- A) 120° B) 150° C) 90° D) 48° E) 105°

32. $\angle KOB(24; 32) : \angle BOB(24; 32)$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

- A) 24 B) 12 C) 8 D) 6 E) 32

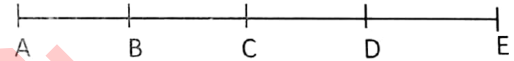
33. $3^k \cdot 2$ ədədinin natural bölənlərinin sayı 10 olarsa, $k = ?$

- A) 4 B) 3 C) 2 D) 5 E) 6

34. $\frac{1}{9} < x < \frac{2}{9}$ ifadəsində x aşağıdakılardan hansı ola bilər?

- A) $\frac{1}{6}$ B) $\frac{2}{7}$ C) $\frac{5}{18}$
 D) $\frac{3}{10}$ E) $\frac{1}{18}$

35. AE parçası 4 bərabər hissəyə bölünmüşdürsə, $AD : CE$ nisbətini tapın.

- A) 2 B) 3 C) 2,5 D) 1,5 E) 6

36. a və b natural ədədləri üçün $ab = 23$ və $bc = 5$ olarsa, $ac = ?$

- A) 150 B) 120 C) 115
 D) 230 E) 100

37. $a = \frac{1}{3} + \frac{1}{4} + \frac{1}{5}$ olarsa, $\frac{2}{3} + \frac{3}{4} + \frac{4}{5} = ?$

- A) $2a$ B) $3a$ C) $2 - a$ D) $3 - a$ E) $5a$

38. Üç ardıcıl natural ədədin cəmi 9 olarsa, onların hasilini tapın.

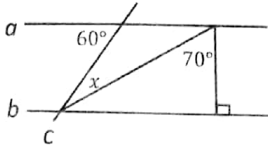
- A) 3 B) 9 C) 12 D) 24 E) 81

39. $\frac{1}{5 \cdot 6} + \frac{1}{6 \cdot 7} + \frac{1}{7 \cdot 8}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

- A) $\frac{1}{30}$ B) $\frac{1}{42}$ C) $\frac{1}{56}$
 D) $\frac{3}{40}$ E) $\frac{3}{13}$

40. Şəklə əsasən x bucağını tapın. ($a \parallel b$)

- A) 10° B) 40° C) 60° D) 30° E) 50°

41. $[1; 100]$ aralığında 6-a bölünən neçə ədəd var?

- A) 16 B) 17 C) 18 D) 15 E) 14

42. Ədədin 9-a bölünməsindən alınə bilən qalıqların cəmini tapın.

- A) 8 B) 30 C) 45 D) 55 E) 36

43. $\frac{7}{45}, \frac{3}{32}, \frac{23}{80}, \frac{5}{12}, \frac{22}{35}$ kəsrlərindən neçəsini sonlu onluq kəsr şəklində göstərmək olar?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

44. Bir düz xətt üzərində yerləşən A, B və C

nöqtələri üçün $\begin{cases} AB = 13 \text{ sm} \\ BC = 20 \text{ sm} \\ AC = 7 \text{ sm} \end{cases}$ olarsa, doğru

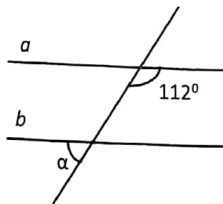
variantı tapın.

- A) A nöqtəsi B ilə C arasındadır.
B) B nöqtəsi A ilə C arasındadır.
C) C nöqtəsi A ilə B arasındadır.
D) Bu nöqtələr bir düz xətt üzərində deyil.
E) Heç biri

45. Bir nasos hovuzu 5 saata doldurur, digər nasos isə 6 saata boşaldır. Hər iki nasos eyni vaxta qoşularsa, hovuzun yarısı neçə saata dolar?

- A) 11 B) 15 C) 20 D) 25 E) 30

46. $a \parallel b$ olarsa, α bucağı neçə dərəcədir?

47. Uzunluğu 50 sm olan AB parçası üzərində M nöqtəsi qeyd edilib. AM parçası MB -dən 4 dəfə böyük olarsa, AM parçasının uzunluğunu neçə sm-dir?

48. $\frac{5k^2 + 8k + 24}{k}$ ifadəsinin natural qiymət alması üçün k -nın ala biləcəyi natural qiymətlərin cəmini tapın.

49. $a = 14^{m+1} \cdot 10^m$ ədədinin müxtəlif sadə vuruqlarının sayı m olarsa, a -nın natural bölənlərinin sayını tapın.

50. $0,345(8765) + 0,654(1234)$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

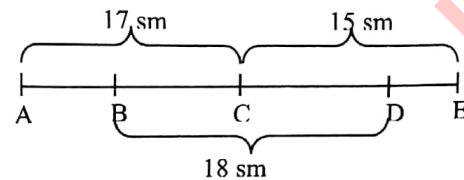
51. $\overline{56x91}$ ədədində yüzliklərin sayı 564 olarsa, $3x + 2$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

52. $\frac{1}{3}$ hissəsi 17 olan ədəd ilə, $\frac{4}{7}$ hissəsi 28 olan ədədin cəminin $\frac{1}{10}$ hissəsini tapın.

53. $\overline{ab5} + \overline{ab} = 159$ olarsa, $a + b$ cəmini tapın.

54. Hesablayın: $4\frac{1}{6} : \left(5\frac{1}{2} - 1\frac{1}{3}\right)$

55. $CD = 2 \cdot DE$ olarsa, $AB = ?$

İNGİLİS DİLİ

Listen to the passage and answer questions 56-61

56. What is the passage mainly about?

- A) Professors at a university in Germany
- B) Time, space and atoms
- C) Life in Switzerland
- D) How to teach Physics
- E) An important man in science

57. Which statement is *wrong* according to the passage?

- A) Albert also lived in USA.
- B) Albert won the Nobel Prize for Physics.
- C) Albert's ideas are an important part in physics.
- D) Albert got a job at school in Switzerland.
- E) Albert read a lot of books.

58. According to the passage, *Albert Einstein hated ...*

- A) university
- B) science
- C) universe
- D) school
- E) Switzerland

59. Write the correct answer to the question according to the passage.

What did Albert do in his free time?

- A) He wrote about history and university.
- B) He liked to travel.
- C) He wrote about physics and the universe.
- D) He taught professors at a university.
- E) He loved reading books about history.

60. What was one of Albert's ideas about?

61. Complete the sentence with the word from the passage.

Who thought that Albert Einstein wasn't clever?

62. Choose the correct variant.

... a lot of salt in the food. ... very salty.

- A) There is, There is
- B) There is, It's
- C) It is, It's
- D) It's, There's
- E) It's, There are

63. Choose the correct variant.

- 1. Susan ... a pupil.
- 2. Susan ... 10 years old.
- 3. Susan ... here.
- 4. Susan ... clever.
- 5. Susan ... my sister.
- 6. Susan ... going to school now

- A) am
- B) to be
- C) be
- D) is
- E) are

64. Choose the line of uncountable nouns.

- A) title, passage
- B) language, partner
- C) envelope, sample
- D) advice, news
- E) mouse, forest

65. Choose the correct variant.

- 1. three mile's walk
- 2. the womens' room
- 3. the Moon's light
- 4. three minutes' silence

- A) 1, 2
- B) 2, 3
- C) 3, 4
- D) 1, 4
- E) 2, 4

66. Choose the line of plural nouns.

- A) song, forecast
- B) half, state
- C) glasses, shoes
- D) coat, fire
- E) arm, puppet

67. Choose the correct word.

- 1. a ... of socks
- 2. a ... of gloves
- 3. a ... of jeans
- A) lump
- B) pair
- C) bowl
- D) slice
- E) cup

68. Choose the line of nouns.

- A) cake, candy
- B) correct, clean
- C) lovely, friendly
- D) windy, foggy
- E) special, warm

69. Choose the correct variant.

We like travelling. ... interesting to visit different places.

- 1. It's
- 2. It is
- 3. There's
- 4. There is
- A) 1, 2
- B) 3, 4
- C) 1, 4
- D) 1, 3
- E) 2, 3

70. Choose the line of simple nouns.

- A) trainer, student   B) bakery, dancing
C) task, brush   D) singer, butterfly
E) babysitter, passage

71. Choose the correct variant.

Tom's wish ... good at his studies.

- A) be, is   B) to be, am
C) am, be   D) are, are
E) is, to be

72. Choose the correct expressions.

1. a piece of bread
2. a glass of information
3. a cup of advice
4. a bar of chocolate
A) 1, 2   B) 3, 4   C) 1, 4
D) 2, 3   E) 2, 4

73. Choose the line of compound nouns.

- A) collection, village
B) interview, vegetable
C) assessment, mountain
D) carpenter, monument
E) homework, grandparent

74. Choose the correct word.

aunt, woman, niece, daughter, girl, ...

- A) actress   B) boy
C) son   D) father
E) nephew

75. Choose the plural noun.

- A) lice   B) policeman
C) slice   D) ice
E) rice

76. Choose the correct variant.

- A) two lump of sugar
B) two piece of advice
C) a pieces of advices
D) two lumps of sugars
E) two lumps of sugar

77. Choose the line of nouns.

- A) nature, thing, member
B) angry, sunny, best
C) combination, under, clean
D) below, angry, delicious
E) chant, different, favourite

Read the passage and answer questions 78-85.

There are four Royal garden parties every year – one in Scotland and three at Buckingham Palace in London. About 8,000 people go to each party. The government and many different charities all help to choose the guests.

The party starts at three o'clock in the afternoon. The guests listen to music and walk around the beautiful gardens. There are also two bands. The guests drink tea or coffee and eat sandwiches and cakes. They can't take photos or use mobile phones.

At four o'clock, the Queen and her husband, the Duke of Edinburgh, join the party. Other members of the Royal Family – like Prince Charles, Prince William and Princess Anne – don't go to every garden party, but they go to one or two a year. It's a chance for the Royal Family to meet and talk to the public. The party finishes at six o'clock.

78. What is the passage mainly about?

- A) Taking photos in the garden
B) The members of the Royal Family
C) Different charities
D) The Bands
E) Garden party

79. Which word from the passage means "moving or walking around freely or able to be moved from one place to another"?

- A) different   B) mobile
C) member   D) chance
E) party

80. The underlined pronoun **They** in the passage refers to ...

- A) photos   B) cakes
C) sandwiches   D) gardens
E) guests

RUS DİLİ

Прослушайте текст и выполните задания 56-61.

81. Choose the correct statement according to the passage.
 A) About 80,000 people go to each party.
 B) Bands are also present at the party.
 C) The guests have no right to walk in the gardens.
 D) The guests never drink tea at the party.
 E) Only the Queen joins the party.

82. Which question has **no** answer in the passage?
 A) When does the party start?
 B) What kind of music do the guests listen to?
 C) About how many people take part in each party?
 D) How many Royal garden parties are there?
 E) Who helps to choose the guests?

83. Write the noun from the passage which means "relating to or involving people in general, rather than being limited to a particular group of people".

84. Write the correct answer according to the passage.
 How many hours does the party last?

85. Complete the sentence using words from the passage.
 It is forbidden for the guests or they don't have permission to use ... at the party.

56. Укажите основную мысль текста.
 A) Андрей отлично учится в университете.
 B) МГУ – это очень старый университет в России.
 C) У меня есть русский друг, которого зовут Андрей.
 D) В МГУ учатся прекрасные студенты.
 E) Андрей учится в МГУ.

57. Укажите **неверное** утверждение.
 A) В МГУ работают отличные преподаватели.
 B) Андрей – очень хороший и умный студент.
 C) Учиться в МГУ трудно, но интересно.
 D) Андрей учится на экономическом факультете.
 E) Андрей изучает арабский и английский языки.

58. Выберите правильный ответ на вопрос «Почему Андрей свободно говорит по-английски?».
 A) Потому что он читает книги на английском.
 B) Потому что он смотрит телевизор на английском.
 C) Потому что он часто слушает по радио английские песни.
 D) Потому что он жил и учился в Англии.
 E) Потому что он часто смотрит английские передачи.

59. Дополните предложение информацией из текста.
 Девушки говорят, что Андрей очень симпатичный и ...
 A) у него хороший характер
 B) жил в Англии
 C) прекрасно говорит по-арабски
 D) отлично учится
 E) умный студент

60. Дополните предложение одним словом из текста:

Главное, что Андрей настоящий ...

61. Напишите ответ на вопрос «Почему Андрей уже прекрасно говорит по-арабски?».

62. В каком слове букв больше, чем звуков?

- A) змея   B) молодёжь
C) семья   D) линия
E) каюта

63. Выберите правильный перевод слова «здание»:

- A) tapşırıq   B) məsələ   C) bina
D) bilik   E) vəzifə

64. Укажите слово с одинаковым количеством букв и звуков.

- A) маяк   B) ерунда
C) сентябрь   D) бельё
E) энциклопедия

65. Укажите лишнее слово:

- A) сестра   B) бабушка   C) мама
D) тётя   E) девушка

66. Выберите вариант с парой синонимов.

- A) честь – трусость   B) восход – закат
C) отечество – родина   D) лёгкий – тяжёлый
E) свет – мрак

67. В каком слове букв меньше, чем звуков?

- A) ёж   B) съезд   C) ячмень
D) вьюн   E) метель

68. В переносном значении употреблено выделенное слово в словосочетании:

- A) холодная рука   B) холодная погода
C) холодная встреча   D) холодный компот
E) холодная зима

69. В каком слове количество букв и звуков совпадает?

- A) вьюга   B) касса   C) сколько
D) яма   E) маяк

70. Укажите синоним слова *здесь*:

- A) сюда   B) туда   C) там
D) тут   E) вокрут

71. Какое слово означает «место, где останавливаются корабли»?

- A) ангар   B) порт   C) аэропорт
D) вокзал   E) гараж

72. Сколько звуков в слове *появление*?

- A) 9   B) 10   C) 11   D) 12   E) 13

73. В каком слове *не* произносится звук [й']?

- A) идея   B) ярость   C) полотенце
D) рождение   E) печенье

74. Выберите антоним выделенного в предложении слова.

В окне маленького дома горел свет.

- A) туча   B) тьма   C) снег
D) луч   E) мир

75. В каком слове произносится звук [й']?

- A) время   B) поляк   C) чемодан
D) лекция   E) полёт

76. Укажите слово с одинаковым количеством звуков и букв.

- A) ясли   B) затея   C) военный
D) ящик   E) чушь

77. Со словом *хороший* *не* употребляется:

- A) солдат   B) друг   C) директор
D) враг   E) учитель

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

Волга – самая длинная река в Европе. В народных песнях Волгу называют «матерью». Есть много легенд и песен об этой реке. В Третьяковской галерее, в Русском музее и в других картинных галереях можно увидеть Волгу на картинах русских художников.

Можно плыть по Волге на теплоходе. Это широкая, красивая и спокойная река. А по её берегам можно увидеть богатые леса, зелёные поля, старинные церкви. На Волге стоят такие древние русские города, как Тверь, Ярославль, Кострома. Здесь находится и знаменитый город Волгоград.

78. Укажите основную мысль текста.

- A) Русские художники любят рисовать Волгу.
- B) В России много картинных галерей.
- C) Есть много легенд о Волге.
- D) Волга является самой длинной рекой в Европе.
- E) Во многих русских музеях есть картины Волги.

79. Выберите правильный ответ на вопрос «Какой город не стоит на берегу Волги?».

- A) Ярославль
- B) Волгоград
- C) Тверь
- D) Самара
- E) Кострома

80. Укажите верное утверждение.

- A) О Волге есть мало песен и легенд.
- B) По берегам Волги можно увидеть только старинные церкви.
- C) Волга очень шумная река.
- D) На картинах художников можно увидеть зелёные поля.
- E) На берегу Волги стоит знаменитый город Волгоград.

81. Антонимом выделенного в тексте слова является:

- A) узкая
- B) шумная
- C) прекрасная
- D) короткая
- E) высокая

82. Какое слово означает «тот, кто умеет профессионально рисовать?»

- A) легенда
- B) галерея
- C) художник
- D) песня
- E) город

83. Дополните предложение информацией из текста:

На теплоходе можно ...

84. Напишите ответ на вопрос «Как называют Волгу в народных песнях?», используя слова из текста.

85. Выпишите из текста синоним слова «популярный».

SINAQ - 2

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. Biri *səhv* yazılmışdır:

- A) paradoks
- B) karidor
- C) saymazlıq
- D) əhvali-ruhiyyə
- E) miniatür

2. Fikirlərdən hansı düzgündür?

- A) [y] səsinin kar qarşılığı yoxdur.
- B) "Heca" sözündə uzanan sait var.
- C) "Şairanə" sözündə bir sait uzanır.
- D) Sözdəki uzanma deyilislə yazılış arasında fərq yaratmır.
- E) Bir hərf yalnız bir səsi ifadə edə bilər.

3. Uzun tələffüz olunan saiti olmayan sözləri seçin (tam cavab).

- 1. tələbat
- 2. laqeyd
- 3. virus
- 4. heca
- 5. canı
- 6. cəfəkeş
- A) 1, 3, 4
- B) 2, 5, 6
- C) 1, 2, 4
- D) 2, 3, 4
- E) 3, 5, 6

4. Tərkibində yalnız kar samitlər işlənən sözlərin cərgəsini göstərin.

- A) çapıq, keçid, şəffaf
- B) taxta, köpük, təqsir
- C) təşviş, süstlük, peşqəş
- D) kəklik, iqtisadi, təqsir
- E) saxsı, taksi, hikkə

5. Sözlərdən birində səslərin və hərflərin sayı bərabərdir:

- A) xasiyyət
- B) sehrkar
- C) təəssüflə
- D) əzmkar
- E) nifrətlə

6. Tələffüz qaydası düzgün verilmiş sözlər hansı sıradadır?

- A) [sa:t], [səndən], [nəniyə], [sirlər]
- B) [üfük], [müstəntiq], [üzvülük], [zə:if]
- C) [qonax], [zəyif], [çiçək], [təbiyə]
- D) [kənd], [səa:dət], [küləy], [vərəgin]
- E) [usta], [ondan], [sevinç], [adəm]

7. Hansı söz birləşmələrinin birinci tərəfinin son samiti cingiltili tələffüz olunur?

- I. palıd meşəsi   II. kürək ağrısı
III. buruq ustası   IV. ördək lələyi
V. qılinc qını
A) I, V   B) II, III   C) III, V
D) I, IV   E) II, IV

8. Hansı sözdə tələffüz zamanı saitlərdən biri düşür?

- A) əliaçıq   B) aviavağzal
C) əcaib   D) ailə   E) auditoriya

9. -lıq⁴ şəkilçisi hansı sözə qoşularsa, yazılışla tələffüz arasında bir fərqli məqam olacaqdır?

- A) insan   B) çəmənlər   C) sünbül
D) qanmaz   E) dramatik

10. Düzgün tələffüz baxımından uyğunsuzluğu seçin.

- A) [doşap]   B) [qəşənk]   C) [çəkişsiz]
D) [qılinc]   E) [döyüşgən]

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

I. Yay tətlini keçirmək üçün Xudu da ailəsi ilə kəndə gəlmişdi. Bir gün bütün oba axşam yeməyinə bir yerə toplaşmışdı. Hər kəs öz uşağını yanında oturdub quzu ətinin kababından, lavaşdan, keçi pendirindən yedirir¹, ayran içirirdi.

II. Elə bu vaxt süfrə başında Xudunun ortalıqda görünmədiyi məlum oldu. Əvvəlcə, uşaqdır, haradadırsa, indi gəlib çıxar deyər düşündülər. Amma hava qaraldıqca Surxay kişinin də rəngi qaraldı², narahat olmağa başladı.

III. Bütün kişilər obaya bir-birindən xəbər almaq üçün geri qayıdanda hələ də Xudunun gəlmədiyini görüb pərişan oldular. Bu dəfə planlı şəkildə, bir-biriləri ilə xəbirləşərək, axtardıqları yerə nişan qoyaraq yenidən cəhd etməli olduqları qərarına gəldilər.

IV. Xudu gəlib çıxmırdı, obadakı kişilər Xudunu axtarmaq qərarına gəldilər. Hər bir tərəfə yol alıb axtarmağa başladı. Artıq gecəyarı³ olmaq üzrə idi, lakin hələ də Xudu tapılmırdı.

V. Plan hazır olmaq üzrə idi ki, Xudunun tonqal alovunun işığında durduğunu gördülər. Onun bütün üst-başı suyun içində idi, sanki pal-

paltarlı suya salıb çıxarmışdılar. Araq bədənli, zəif görünüşlü Xudu heç qorxmısa oxşamırdı, əksinə gözündə sevinc alovu parlayırdı. Sevincdən həyəcanlanmış kimi kişilərə baxırdı.

Bu hal, şübhəsiz ki, kişiləri yaman əsəbiləşdirmişdi. Ondan hara getdiyini, niyə itdiyini soruşmadan üstünə qışırmağa başladılar. Lakin Surxay kişinin səsinin qalın⁴ yerinə salaraq:

– Mən özüm Xudu ilə danışaram, – deməsi kişiləri də sakitləşdirdi.

Atası Xudunun boynunu qucaqlayıb yavaşca qulağına pııldadı:

– Nə işlər çevirdiyini bizə deyəcəksən? Bu nə üst-başdır? Niyə suyun içindəsən?

– Ata, mən bir şey axtarırdım, axır ki, bu gün çayım şəffaf suyunun içində axtardığımı tapdım.

– Nə deyirsən ay oğul? Nə axtarmısan bütün günü?

– Daş, – atasının donuq baxışlarını görüb təkrar etdi, – hə də, daş.

Surxay kişi hələ də nə baş verdiyini anlamırdı, bu vaxt artıq Xudunu qalın dəsmala bükmüş, onu qurulamağa başlamışdılar.

– Ay oğul, bir açıq-aydın deyər bilərsənmi nə axtarmısan, nə tapmısan?

Xudu kitabda gördüyü⁵ qeyri-adi rəngli daşları axtardığını dedi, hansısa kitabda bu cür rəngli daşların Kiçik Qafqaz dağlarında da olduğunu oxumuş, kitablardan oxuduğunu həyatda görmək istədiyindən günlərlə axtarmış və istədiyini tapmışdı.

– Ata, bax bir nə tapmışam!? – deyər Xudu cibindən beş-altı dənə daş çıxardı.

– Elə bu? Sən bütün günü bu qara daşları axtarmısan? Bu daşlara görə bütün oba **bir-birinə dəyib**?

– Ata, bir diqqətlə bax, – deyərək Xudu daşları tonqala yaxın tutdu. Daşlar tonqalın işığında par-par alışıb yanırdı.

Atası Xudunun marağını da, nə axtardığını da yaxşı başa düşürdü. Ona görə də, söhbəti burada .... qərara aldı. Xuduya bir daha harasa getsə, xəbər verməyi, çox gec olmadan da geri qayıtmağı tapşırırdı. Xudu yeni tapdığı parlaq daşları da köhnələrin yanına apardı. Hər gün olduğu kimi gətirdiyi daşları kilimin üstünə düzüb maraqla izləməyə başladı.

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

11. Mətnə nömrələnmiş sözlərdən hansılar məcazi mənada işlənmişdir?

- A) 2, 4   B) 1, 2   C) 3, 5
D) 1, 5   E) 3, 4

12. Mətnə Xudu obrazına aid edilən xüsusiyyət kimi verilə bilər:

- A) Gələcəkdə zərgər peşəsinə yiyələnmək istəyir.
B) Valideynləri ilə kobud danışır.
C) Hər zaman atasının sözündən çıxır.
D) Öyrənməyi və araşdırmağı sevir.
E) Dostlarını acıladığı üçün heç bir dostu yoxdur.

13. Mətnin planına aid deyil:

- A) Xudunun itməyi
B) Vəhşi təbiətlə savaşı
C) Sorğu-sual
D) Həqiqətin üzə çıxması
E) Atasının Xuduya olan böyük inamı

14. Mətnə tünd-qara hərflərlə verilmiş ifadə hansı məzmunadadır?

- A) dava düşüb
B) qarışıqlıq yaranıb
C) uca səs eşidilib
D) hər kəs meydana toplaşdı
E) sakitlik yaranıb

15. Mətnəki hadisələrin baş verdiyi zamanla eyni vaxtda baş verən hadisəni seçin.

- A) Yeni ilin ilk günləri olduğundan hələ də şam ağacları işıq saçır.
B) Havaların isti keçməsi əkinlərin daha tez biçilməsinə səbəb oldu.
C) İlk dərs gününün həyəcanı bütün şagirdlərin üzündən oxunurdu.
D) Torpaq yavaş-yavaş oyanır, qarçıqəyi boy qaldırırdı.
E) İlin sonuncu ayı olduğu üçün hesabatlar hazırlanırdı.

16. Nömrələnmiş abzaslardan hansıların yeri dəyişdirilsə ardıcılıq bərpa olunar?

- A) III, IV   B) I, IV   C) II, V
D) III, V   E) II, IV

17. Mətnə əsasən doğru fikri seçin.

- A) Xudu ilk dəfə idi ki, daşlara maraqlı salmışdı.
B) Böyüklər uşaqlara görə narahat olurlar.
C) Təkbaşına çöldə qalan uşağın başına mütləq pis bir hadisə gəlir.
D) İnsanlar bir-biriləri yardım etmək üçün səbəb axtarırlar.
E) Tələsməklə heç nəyə nail olmaq olmaz.

18. Mətnin son abzasında nöqtələrin yerinə yazıla *bilməz*:

- A) kəsməyi   B) bitirməyi
C) tamamlamağı   D) yoxa çıxarmağı
E) sona çatdırmağı

19. Mətnə atasının Xuduya qarşı olan münasibəti hansı hissədə tamamilə açılır?

1. giriş   2. əsas   3. nəticə

20. Mətnə əsasən klasteri tamamlaya bilən fikirləri seçin.

Surxay	Oğlunun itdiyinə görə narahatdır.
	Xudunu axtarır.
	....

1. Oğlunu cəzalandırır.
2. Xuduya inanır.
3. Digər kişilərin heç bir fikrinə önəm vermir.
4. Oğluna qarşı nəvazişlidir.

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

Vyananın keçmiş dövlət naziri professor Osvald Menghin Atatürk haqqında xatirələrində belə deyir: „1937-ci ilin sentyabrında Türkiyə hökumətinin qonağı kimi İkinci Türk Tarix Konqresinə getdiyim zaman mənim son dərəcə böyük marağıma səbəb olan şey yalnız boğaz kənarında uzanan tayı-bərabəri olmayan şəhəri görmək deyildi, eyni zamanda da müasir Türkiyənin xilaskar və yaradıcısını tanımaq idi. Görüşlər əsnasında özünü şəxsən görmək, onu dinləmək, onunla danışmaq imkanına nail olduq.

1. Bir çox siyasətçinin də bəhrələndiyi Atatürk konqresin yalnız açılış iclasına qatılmaqla kifayətlənmədi, ondan sonrakı günlərdə keçirilən beş

ümumi iclasda da iştirak etdi. 2. Yerli və xarici alimlərin saatlarla davam edən çıxışlarını da gərgin bir diqqətlə dinlədi. 3. Bütün məsələləri təqib etdiyi, hər şeyi gördüyü, eşitdiyi və heç yorulmadığı gözlərindən də oxunurdu. İstirahət vaxtlarında digər toplantı iştirakçıları ilə bərabər Dolmabahçanın böyük mərasim zalını tərk edir və yan otaqlarda, dinləyicilərin arasında sərbəst şəkildə gəzişirdi. 4. Ona görə də orada olan hər kəs onun qədər qüvvətli bir şəxsiyyətin oradakı varlığına alışmaq və onunla şəxsi təmasda olmaq imkanı qazanmış olurdu. 5. Kamal Atatürk olduğundan gənc görünürdü. [Onu çox tez götürüb aparan ağır xəsdəliyi kimsə görünüşününə hiss edə bilməzdi.] Jestlərinin hər biri onun içini dolduran o müdhiş iradənin gücünü hiss etdirirdi və onun gözləri indiyə qədər çox az adamda müşahidə etdiyim dərəcədə həyat eşqi və ataşla dolu idi."

Parisdəki Azərbaycan Milli Nümayəndə Heyətinin sədri doktor Mir Yaqub beş dostu ilə birlikdə 12 noyabr 1938-ci il tarixində Türkiyə Səfirliyinə aşağıdakı kimi duyğulu bir məktub göndərmişdir: "Böyük Dahi Atatürkün, tarixi şərəf dolu nəcib millətin yetişdirdiyi və Türk irqinə xas bütün böyüklük və cəsarəti öz şəxsiyyətində birləşdirən, bütün türk xalqlarının mənəvi lideri olan Böyük Şefin ölümü münasibətilə ən həyəcanlı və qardaşcasına duyğularımızı Türk Hökumətinə və türk xalqına çatdırılmasını bütün azərbaycanlılar adından xahiş edirik. Onun şərəfli və ölməz xatirəsi bütün türklərin qəlbində əbədiyyən yaşayacaqdır və itkisinə yalnız Türkiyədə deyil, bütün Azərbaycan türkləri də acı gözyaşı tökürlər.

Onun verdiyi nümunə, qoyduğu yol heç vaxt unudulmayacaqdır. Biz bu əqidəyə ki, Atatürkün böyük zəkasının yaratdığı böyük əsər dayanmadan inkişaf edəcək və bütünlüklə reallaşacaqdır."

21. Tünd hərflərlə verilmiş sözün kontekstdəki ilə eyni mənada işləndiyi nümunəni seçin.

- A) Böyük adamlar hər zaman böyük işlərlə məşğul olurlar.
- B) XXI əsrdə böyük dövlətlər də reallıqla barışmalı, hər kəslə hesablaşmalı olurlar.
- C) Uşaqlar böyük binanın qarşısında söhbət edirdilər.
- D) Hər bir işçi ən böyük vəzifədə olacağı günü xəyal edir.
- E) Böyük fikirlər kiçik fikirlərdən doğur.

22. Mətnə Atatürk obrazına aid edilən xüsusiyyətlər sırasında verilə **bilməz**:

- A) İnsanlar üçün yolgöstərən, nümunə sayıla bilər.
- B) Digər millətləri düşmən elan edərək öz millətinə olan sevgisini göstərmişdir.
- C) Atatürkün xatirəsi insanların qəlbində daim yaşayacaq.
- D) Atatürkün xəstəliyi onun üzündə hiss olunmurdu.
- E) Atatürk Türkiyənin xilaskarıdır.

23. Mətnin nəticə hissəsini ifadə edir:

- A) Gələcəyə inam
- B) Atatürkün ölümü
- C) İstanbul – bənzərsiz şəhər
- D) Yorucu konqreslər, iclaslar
- E) Parisdəki Azərbaycan heyəti

24. Tələffüz formasında verilmiş cümlədə hansı söz başqa kontekstə fərqli mənə ifadə edə bilər?

- A) ağır
- B) xəsdəliyi
- C) kimsə
- D) görünüşününə
- E) hiss edə bilməzdi

25. Mətnəki "bəhrələnmək" sözünü aşağıdakı ifadələrdən hansıları ilə əvəz etmək olar?

1. faydalanmaq	2. fərhələnmək
3. qururlanmaq	4. öyrənmək
A) 2, 4	B) 2, 3
D) 1, 3	C) 1, 4
	E) 3, 4

26. Mətnin 1 və 3-cü abzaslarında verilən tarixlər arasında baş vermiş ən vacib hadisə hansıdır?

- A) Türkiyənin inkişafı
- B) qonşu dövlətlərlə münasibətin düzəlməsi
- C) Türkiyənin öz xilaskarını tapması
- D) Atatürkün ölümü
- E) Atatürkün olduğundan gənc görünməsi

27. Osvald Menghinin marağına səbəb kimi verilə **bilməz**:

- A) tayı bərabəri olmayan şəhəri görmək
- B) Atatürkü tanımaq
- C) böyük şəxsiyyətlə tanış olmaq
- D) Türkiyə şəhərinin qeyri-adiliyi
- E) dahi liderin vəfatı

28. "Onun şərəfli və ölməz xatirəsi bütün türklərin qəlbində əbədiyyən yaşayacaqdır və itkisinə yalnız Türkiyədə deyil, bütün Azərbaycan türkləri də acı gözyaşı tökürlər" cümləsində sözlərin informativ və poetik funksiya daşmasına görə uyğunluğu müəyyən edin.

	<i>Informativ</i>	<i>Poetik</i>
A)	şərəfli	qəlbində
B)	ölməz	itkisinə
C)	tökürlər	gözyaşı
D)	acı	Türkiyədə
E)	türklərin	şərəfli

29. Nömrələnmiş cümlələrdən ikisində Atatürkün xarici görünüşü əsasında müəyyən edilən fikirlər var. Həmin cümlələri seçin.

30. Mətnin neçənci abzasına əsasən bir ölkənin kədərinin başqa ölkədə də duyula biləcəyini söyləmək olar?

RİYAZİYYAT

31. $\overline{xy02} : \overline{xy} = a$ (qalıq b) olarsa, ab hasilini tapın.
A) 100 B) 200 C) 300 D) 400 E) 500

32. Eni $24 m$ və uzunluğu $36 m$ olan düzbucaqlı şəklində parkın kənarları boyunca bərabər məsafələrdə ən azı neçə ağac əkmək olar? (Düzbucaqlının təpə nöqtələrində də ağac əkilməlidir)
A) 12 B) 21 C) 35 D) 15 E) 10

33. $\frac{3\frac{3}{4} - 2,6}{0,01}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.
A) 216 B) 155 C) 115 D) 126 E) 124

34. $(a - 3)$ və $(b + 5)$ qarşılıqlı sadə ədədlərdir. $\frac{a-3}{b+5} = \frac{10}{24}$ olarsa, $a + b$ cəmini tapın. ($a, b \in \mathbb{N}$)
A) 12 B) 21 C) 35 D) 15 E) 30

35. Ədədi 8-ə böldükdə qalıq 7 alınır. Həmin ədədi 4-ə böldükdə qalıq neçə alınar?
A) 1 B) 4 C) 3 D) 5 E) 2

36. Məxrəci 30 olan düzgün kəsrlərdən neçəsini sonlu onluq kəsr şəklində göstərmək olar?
A) 9 B) 10 C) 12 D) 7 E) 8

37. Kiçiyi $(2n + 2)$ olan üç ardıcıl cüt natural ədədin cəmini tapın.
A) $6n + 12$ B) $6n + 6$ C) $6n$
D) $2n$ E) $4n + 2$

38. $\overline{731xy}$ ədədi 3-ə və 25-ə tam bölünürsə, xy hasilini tapın.
A) 40 B) 35 C) 10 D) 5 E) 1

39. $\overline{ab} = 3a + 5b$ olarsa, ab hasilini tapın.
A) 14 B) 15 C) 28 D) 11 E) 24

40. Hesablayın: $\frac{0,1 + 0,0(2) + 0,00(3)}{0,1 + 0,02 + 0,003}$
A) 1,1 B) 1,(2) C) 1,2 D) 1,(1) E) 1

41. Bir fəhlə işi 7 saata, digəri isə 10 saata bitirə bilir. Onlar birlikdə 3 saat işləsələr, işin hansı hissəsi görülməmiş qalar?

- A) $\frac{51}{70}$ B) $\frac{5}{7}$ C) $\frac{19}{70}$ D) $\frac{2}{7}$ E) $\frac{19}{51}$

42. Əmanətçi kassadakı pulun əvvəlcə $\frac{1}{4}$ -ni, sonra qalan pulun $\frac{4}{9}$ -nü və 64 manat götürdü. Bundan sonra kassada ilkin məbləğin $\frac{3}{20}$ hissəsi qaldı. Əmanətin əvvəlki miqdarını tapın.

- A) 300 manat B) 240 manat
C) 220 manat D) 260 manat
E) 280 manat

43. $\frac{3n-9}{n+1}$ kəsri üçün uyğunluğu müəyyən edin.

1. $n = 4$ a. düzgün kəsrdir.
2. $n = 5$ b. kəsrin surəti məxrəcindən böyükdür.
3. $n = 6$ c. kəsrin qiyməti 1-ə bərabərdir.
d. kəsrin qiyməti 0-a bərabərdir.
e. kəsrin qiyməti 0,6-a bərabərdir.

- A) 1c, d; 2b; 3a. B) 1a; 2b; 3c, d.
C) 1a, e; 2c; 3b. D) 1b, c; 2a; 3e.
E) 1c; 2b, d; 3a.

44. 52 ədədinin neçə sadə vuruğu var?

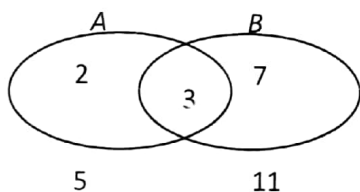
- A) 1 B) 4 C) 3 D) 5 E) 13

45. a və b qarşılıqlı sadə ədədlərdir.

$ab + \text{ƏKOB}(a; b) = 40$ olarsa, ab hasilini tapın.

- A) 20 B) 32 C) 22 D) 23 E) 25

46. Eyer-Venn diaqramında A və B ədədlərinin sadə vuruqları göstərilmişdir. Diaqram əsasən, $A \cdot B$ hasilinin sadə vuruqlarının sayını tapın.

- A) 5 B) 6 C) 2 D) 4 E) 8

47. $\frac{70}{13}$ kəsrinin tam hissəsini tapın.

- A) 7 B) 4 C) 3 D) 5 E) 6

48. Məxrəci 15 olan ən böyük düzgün kəsrlə ən kiçik düzgün kəsrin hasilini tapın.

- A) $\frac{11}{225}$ B) $\frac{12}{225}$ C) $\frac{14}{225}$ D) $\frac{9}{225}$ E) $\frac{16}{225}$

49. (45; 82] parçasında neçə natural ədəd var?

- A) 35 B) 36 C) 37 D) 38 E) 39

50. $\frac{23}{45}$ kəsri sonsuz dövrü onluq kəsr şəklində göstərin.

- A) 0,5(1) B) 0,1(5) C) 0,2(3)
D) 0,5(4) E) 0,4(5)

51. a və b natural ədədləri üçün $ab = 720$, ortaq olmayan sadə vuruqların hasilini isə 5 olarsa, $\text{ƏBOB}(a; b)$ -ni tapın.

- A) 30 B) 60 C) 12
D) 8 E) 6

52. Yolun $\frac{2}{5}$ hissəsi təmir olunduqdan sonra 45 km təmir olunmamış qaldı. Yolun ümumi uzunluğu neçə kilometrdir?

53. Cədvəldə a ədədinin sadə vuruqları və onların sayı verilmişdir. a ədədini hesablayın.

Sadə vuruqlar	2	5	7
Sayı	3	2	1

54. m -in hansı natural qiymətində $\frac{m+2}{2m+1}$ kəsri düzgün olmayan kəsr olar?

55. $a = 3^2 \cdot 5^3 \cdot 7^5$ ədədi üçün $x + y + m + n$ cəmini tapın.

Sadə vuruqların sayı	Müxtəlif sadə vuruqların sayı	Sadə bölənlərin sayı	Natural bölənlərin sayı
x	y	m	n

İNGİLİS DİLİ

Listen to the passage and fulfil the tasks 56-61.

56. What's the passage mainly about?

- A) one of the popular films
- B) the president of the USA
- C) the poisonous tarantula in the film
- D) famous actors
- E) Christmas Holiday

57. According to the passage, which statement is true about "Home Alone"?

- A) The boy leaves his parents and goes to Paris on holiday.
- B) The film is still popular.
- C) The film has hardly earned any popularity.
- D) It takes seven years to write the film.
- E) The spider isn't real in the film.

58. Choose the correct answer to the question according to the passage.

How does the boy protect the house from the robbers in the film?

- A) He sets traps.
- B) He calls his brother.
- C) He kills the tarantula.
- D) He fires the home completely.
- E) He leaves the home immediately.

59. Which statement *isn't given* in the listened passage?

- A) The actor Culkin's brother is also filmed in "Home Alone".
- B) "Home Alone" earns a lot of money.
- C) Kevin is left alone by his family.
- D) It doesn't take much time to write "Home Alone".
- E) The house where Kevin's family live is sold in 2011.

60. Choose the correct answer to the question according to the passage.

How many burglars does Kevin have to fight with?

- A) 4
- B) 3
- C) 1
- D) 2
- E) 8

61. Choose the *false* statement(s) according to the passage.

- 1. There are only a few interesting facts about "Home Alone".
- 2. Time passing, the film "Home Alone" loses its fame.
- 3. The film attracts not only children but also their parents.
- 4. The role of Kevin is played by Macaulay Culkin.

62. Choose the correct variant.

- 1. ten years' friendship
- 2. ten year's friendship
- 3. a month's leave
- 4. two month's leave
- A) 1, 2
- B) 2, 3
- C) 1, 3
- D) 3, 4
- E) 2, 4

63. Choose the nouns.

- 1. hero
- 2. heroism
- 3. heroic
- 4. heroically
- A) 3, 4
- B) 1, 2
- C) 2, 3
- D) 1, 4
- E) 2, 4

64. Make up a sentence.

- 1. usually
- 2. the Chinese
- 3. with
- 4. eat
- 5. chopsticks
- A) 2, 1, 4, 5, 3
- B) 1, 3, 5, 4, 2
- C) 3, 5, 1, 4, 2
- D) 4, 2, 3, 1, 5
- E) 2, 1, 4, 3, 5

65. Choose the correct variant.

... a lot of oil in the fish. ... very oily.

- A) There is, There was
- B) There was, It was
- C) It was, It's
- D) It's, There's
- E) It's, There was

66. Choose the correct variant.

I never want to ... late for the lesson.

- A) am
- B) was
- C) be
- D) is
- E) will be

67. Choose the line of uncountable nouns.

- A) picture, name
- B) home, school
- C) book, bookshelf
- D) information, news
- E) time, family

68. Which word *doesn't go* with the others?

- A) nephew
- B) uncle
- C) brother
- D) actress
- E) father

69. Choose the line of plural nouns.

- A) boys, news   B) dress, stress
C) cattle, gentry   D) sports, age
E) example, question

70. Choose the correct word.

1. a ... of glasses
2. a ... of stockings
3. a ... of gloves
A) lump   B) pair   C) bar
D) jar   E) jug

71. Choose the line of nouns.

- A) weather, bad, daytime, how
B) enjoy, group, work, happy
C) student, flower, bag, yard
D) describe, hello, today, back
E) English, sorry, late, read

72. Match the words to their definitions.

1. chant   2. stable   3. tailor
a. someone whose job is to make clothes
b. a building in which horses are kept
c. a word or phrase that is repeated many times
A) 1 – a, 2 – b, 3 – c
B) 1 – b, 2 – c, 3 – a
C) 1 – c, 2 – b, 3 – a
D) 1 – b, 2 – a, 3 – c
E) 1 – c, 2 – a, 3 – b

73. Choose the line of simple nouns.

- A) hand, surname, toothpaste
B) partner, pair, membership
C) problem, lesson, help
D) question, hall, toothbrush
E) building, chair, story

74. Choose the correct variant.

My son's desire ... .. good at playing chess.

- A) be, is   B) to be, am   C) am, be
D) are, to be   E) is, to be

75. Choose the correct word for both sentences.

1. "I" is a ... in English.
2. There is a ... on your desk.
A) box   B) paper   C) pen
D) envelope   E) letter

76. Choose the correct sentence(s) with the noun in the Genitive Case.

1. Tom's got a lot of toys.
2. Tom's toys are broken.
3. Tom's broken toys are on the floor.
4. Tom's breaking his toy at the moment.

77. Choose the correct variant(s).

Oliver likes travelling Europe because ... interesting places to visit there.

1. it's   2. it is
3. there're   4. there are

Read the passage and fulfil the tasks number 78-85.

1. Batman is one of the most popular superheroes in history who appears in American comic books and was later used in several radio series, movies, TV programmes, books and video games. Batman was created by artist Bob Kane and writer Bill Finger. People saw Batman for the first time on March 30, 1939.

2. Batman is the nickname of Bruce Wayne, a wealthy American boy. He leads a happy life until his parents are killed by bad people. He promises to punish those who killed his parents and fight against them. He doesn't want that kind of violence to happen to anyone else and wants to revenge his parents' death. He trains himself physically and intellectually. He wears a bat-suit and dedicates his life to protect his city, Gotham, at night.

3. Batman's costume is interesting. It hides his personality, protects himself and frightens bad people. Unlike most superheroes, Batman has no superpowers. Instead of them he relies on his intellect, fighting skills and wealth. Batman's been the subject of documentary films, college studies and art shows.

78. What is the main idea of the passage?

- A) the costume of Batman
B) American comic books
C) one of the superheroes
D) the city of Gotham
E) different kinds of bats

79. Which statement is true according to the passage?

- A) People could see Batman in 1993 for the first time.
- B) Batman uses his own superpowers very often.
- C) Only Bob Kane created Batman.
- D) Batman never uses his skills to fight.
- E) Batman is an intellectual hero too.

80. Choose the correct answer to the question according to the passage.

What's the role of Batman's costume?

- 1. it defends him
- 2. it scares bad people
- 3. it opens his personality
- 4. it protects bad people
- A) 2, 3   B) 1, 2   C) 2, 4   D) 3, 4   E) 1, 3

81. Which word from paragraph 3 means "a special ability to do an activity or a job well"?

- A) skill   B) personality
- C) wealth   D) subject
- E) costume

82. The underlined word "them" in the passage refers to ...

- A) bad people   B) superheroes
- C) superpowers   D) skills
- E) documentary films

83. Complete the sentence according to the passage.

Batman ... till his parents are killed by bad people.

- 1. has a good life
- 2. lives a happy life
- 3. has a lot of difficulties in his life
- 4. has too many problems in his life
- A) 1, 2   B) 2, 3   C) 3, 4   D) 1, 3   E) 1, 4

84. Choose the correct answers to the question.

Why did Batman decide to punish bad people?

- 1. Because they killed his parents.
- 2. They looked after his parents well.
- 3. His mother and father were respected by them.
- 4. As his parents were killed by them.
- A) 1, 4   B) 3, 4   C) 2, 3   D) 1, 2   E) 2, 4

85. Which word from the passage is opposite in meaning to the word "poor"?

- 1. wealthy   2. bad
- 3. popular   4. violent

RUS DİLİ

Прослушайте текст и выполните задания 56-61.

56. Укажите основную мысль текста.

- A) Дворцовый ансамбль строился в 13 веке.
- B) Основные постройки ансамбля появились в разное время.
- C) Во дворце выставлены музейные экспонаты.
- D) Дворец Ширваншахов является сокровищем азербайджанской архитектуры.
- E) Над возведением строений трудились разные архитекторы.

57. Укажите *неверное* утверждение.

- A) Дворцовый ансамбль является национальным достоянием Азербайджана.
- B) Среда здесь была чистая и здоровая.
- C) Основные постройки ансамбля появились в разное время.
- D) Им удалось создать гармоничный комплекс, объединённый едиными формами.
- E) Дворец Ширваншахов расположен на самой низкой точке.

58. Укажите верный ответ на вопрос: «В каком году строился Дворец Ширваншахов?»

- A) В 13 веке   B) В 17 веке   C) В 12 веке
- D) В 16 веке   E) В 11 веке

59. Дополните предложение информацией из текста. «Постройка дворца была связана с переносом столицы государства Ширваншахов ...»

- A) из Шемахи в Баку
- B) из Исмаиллы в Баку
- C) из Баку в Шемахи
- D) из Нахичевана в Баку
- E) из Баку в Ленкорань

60. Слово «город» означает:

- A) Небольшое крестьянское поселение
- B) Крупный населённый пункт
- C) Архитектурное сооружение
- D) Отдельное помещение
- E) Небольшой посёлок

61. Выберите из текста правильный вариант.

Когда задумали возведение дворца, по всему городу ...

- 1. Трудились разные архитекторы.
- 2. Развесили куски мяса.
- 3. Создать гармоничный комплекс.

62. В каких словах произносится звук [й]?

- A) семья, урожай
- B) серый, дело
- C) акация, люк
- D) ремень, лебедь
- E) день, семь

63. В каком слове букв меньше, чем звуков?

- A) сентябрь
- B) яблоко
- C) верный
- D) жадность
- E) листья

64. Какой согласный всегда звонкий?

- A) [г]
- B) [й]
- C) [п]
- D) [у]
- E) [х]

65. В каком варианте происходит оглушение согласного?

- A) просьба
- B) свет
- C) чашка
- D) косьба
- E) всё

66. Сколько согласных звуков в слове *улыбаться*?

- A) 10
- B) 9
- C) 3
- D) 7
- E) 4

67. Буква «я» обозначает два звука:

- A) семья
- B) юла
- C) зарядка
- D) дыня
- E) земля

68. Укажите лишнее слово.

- A) юбка
- B) джинсы
- C) пальто
- D) сапоги
- E) шорты

69. Укажите слово с положительным значением.

- A) скупой
- B) лживый
- C) злой
- D) честный
- E) наглый

70. Укажите синонимы.

- A) скупой – жадный
- B) дневной – ночной
- C) хороший – плохой
- D) честный – лживый
- E) сладкий – кислый

71. Дополните диалог.

– ...

Да, обязательно пойду.

– ...

– В Музее современного искусства.

– ...

– Нет, я пойду со своей сестрой.

1. Ты пойдёшь на выставку картин современных художников?

2. С кем ты пойдёшь на эту выставку?

3. Ты вчера был в картинной галерее?

4. А где состоится эта выставка?

5. Ты одна пойдёшь на выставку?

6. Когда ты пойдёшь на выставку?

A) 5, 1, 2

B) 1, 4, 5

C) 3, 4, 5

D) 6, 4, 3

E) 3, 2, 6

72. Укажите антоним слова «здесь»:

- A) тот
- B) так
- C) там
- D) тут
- E) рядом

73. Со словом «высокий» употребляется:

- A) парень
- B) компьютер
- C) телефон
- D) рюкзак
- E) ручка

74. Выберите верный перевод слова

«интересный»:

- A) yaxşı
- B) güclü
- C) maraqlı
- D) möhkəm
- E) ağıllı

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

75. Какое слово означает «период, когда ученики не ходят в школу и отдыхают»:
 А) дело   В) каникулы   С) урок
 D) лекция   E) семинар

76. В переносном значении употреблены слова в словосочетаниях:
 1. чистая совесть   2. золотой браслет
 3. открытая дверь   4. тёплый приём
 5. холодное сердце

77. Сколько букв в русском алфавите не обозначают звуков?

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

Выдающийся азербайджанский дирижёр – маэстро Ниязи – был широко известен в Азербайджане и за его пределами. С его именем в истории азербайджанского музыкального искусства связана целая эпоха. Будущий дирижёр с детства формировался в музыкальной атмосфере. Ещё совсем маленьким, Ниязи часто бывал в театре, на концертах. Он слушал, как его дядя, знаменитый Узеир Гаджибейли, играл народные мелодии. Ниязи как-то сказал, что просыпается и засыпает с музыкой великого композитора. Оперные шедевры «Кёроглы», «Аршин мал алан» оказали большое влияние на развитие таланта Ниязи. С большим волнением мальчик следил за работой отца – известного композитора Зульфугара Гаджибейли.

В Баку юноша учился играть на скрипке. Затем получал музыкальное образование в Москве. Его педагогами были известные специалисты. Ниязи в то время начал писать музыку. Его «Песня о Родине», поэма для фортепиано «В огне» стали жемчужинами музыкального творчества музыканта.

Ниязи успешно дирижировал оркестрами Бакинской оперы и радио, был главным дирижёром Азербайджанского театра оперы и балета. Он создавал также прекрасную музыку к кинофильмам, спектаклям. Маэстро очень

любил народную музыку. Одним из первых он записал мугамы «Раст», «Шур». Великий дирижёр выступал во многих известных концертных залах Европы, Америки, Турции.

78. Определите основную мысль текста.
 А) Выдающийся азербайджанский дирижёр Ниязи успешно выступал с оркестрами Бакинской оперы и радио.
 В) Известный азербайджанский дирижёр Ниязи любил народную музыку.
 С) Маэстро Ниязи выступал в концертных залах Европы, Америки, Турции.
 D) Знаменитый азербайджанский дирижёр Ниязи вырос в музыкальной атмосфере.
 E) В нашей стране и за её пределами широко известен выдающийся азербайджанский дирижёр маэстро Ниязи.

79. Какое утверждение не соответствует содержанию текста?
 А) Знаменитый дирижёр одним из первых записал мугамы «Раст», «Шур».
 В) Молодой Ниязи учился играть на скрипке в Москве.
 С) В театре и на концертах Ниязи часто бывал ещё в детстве.
 D) Маэстро Ниязи писал музыку к кинофильмам и спектаклям.
 E) Ниязи говорил, что просыпается и засыпает с музыкой великого У.Гаджибейли.

80. Выберите правильный вариант.
 А) С большим волнением мальчик следил за работой У.Гаджибейли.
 В) «Песня о Родине» и поэма «В огне» – жемчужины музыкального творчества музыканта.
 С) В Москве выдающийся дирижёр любил посещать театры и концерты.
 D) Великий дирижёр Ниязи обучал известных специалистов.
 E) Отец Маэстро Ниязи часто играл народные мелодии.

81. Дополните предложение информацией из текста. На развитие таланта маэстро Ниязи повлияло то, что ...

- A) Слушал оперные шедевры «Кёроглы» и «Аршин мал алан»
- B) Научился играть на скрипке
- C) Получил музыкальное образование в Москве
- D) Выступал с концертами в разных странах
- E) Увлекался народной музыкой

82. Определите верный ответ на вопрос «Что связано с именем Ниязи в истории азербайджанского музыкального искусства?»

- A) Поэмы для фортепиано
- B) Народные мелодии
- C) Целая эпоха
- D) Разные музыкальные произведения
- E) Музыкальная атмосфера в семье

83. Дополните предложение словами из текста.

Он создавал также прекрасную музыку ...

- A) Был главным дирижёром Азербайджана
- B) Выступал во многих известных концертных залах
- C) К кинофильмам, спектаклям
- D) Получил музыкальное образование
- E) Слушай оперный шедевр

84. Определите верный ответ на вопрос «Кем был Зульфигар Гаджибейли?»

- A) Отец
- B) Друг
- C) дядя
- D) Учитель
- E) Дирижер

85. выпишите одно слово, которое «выдающиеся качества, особые природные способности человека».

- 1. Талант
- 2. Ум
- 3. Дружба

SİNAQ - 3

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. Hansı cavab doğru *deyil*?

- A) Əsas nitq hissələrinə aid bütün sözlərin həqiqi mənası olur.
- B) Bütün sözlər məcazi mənaya malik olmur.
- C) Məcəzi mənə, əsasən, bədii üslubda işlənir.
- D) Bütün sözlərin leksik və qrammatik mənası var.
- E) Frazoloji birləşmələrdəki sözlər məcazi mənada olur.

2. İfadələrdən biri müsbət mənədadır:

- A) rıqqətə gəlmək
- B) cəhənnəmə vasil olmaq
- C) ağ yuyub qara sərmək
- D) üzü qazan qarası kimi ağ olmaq
- E) saman altdan su yeritmək

3. Hansı sözdə hecaların sayı samitlərin sayından daha çoxdur?

- A) etimad
- B) nüans
- C) ərizə
- D) şəkil
- E) vasitə

4. Başlanğıc forması düzgün verilmiş sözləri göstərin.

- A) etimadsızlıqdan, evdarlıqdır
- B) eşqbazlıqmış, həsircilikdə
- C) incidilməyəndir, istehkamçılığın
- D) istənilmədən, bağbançılıqdır
- E) səthiləşdiricinin, söhrətpərəstlikdi

5. Cərgələrin birindəki sözlərin heç birində leksik şəkilçi *yoxdur*:

- A) yazışdı, gedəcək
- B) ağıldan, gəzdikcə
- C) tarixi, əhvalatlar
- D) bivəfa, şəkilli
- E) qarışıqlıq, həyəcan

6. Neçənci misralarda düzəltmə söz *işlənməmişdir*?

Camalın bənzətdim aya,
Əhsən qüdrət verən paya.
Endirib salmadı saya
Dost mehrinə yeridi.

- A) 1, 4
- B) 2, 3
- C) 1, 3
- D) 2, 4
- E) 1, 2

7. Hansı söz ahəng qanununa tabedir?

- A) uzunboğaz B) qəbahətli
C) dəvədabanı D) hündürboylu
E) hərdəmxəyal

8. "Üz" sözünə aşağıdakı sözlərdən hansını artırısaq frazeoloji birləşmə əmələ **gəlməz**?

- A) qoymaq B) vermək C) tutmaq
D) ağartmaq E) istəmək

9. İki düzəltmə sözdən ibarət mürəkkəb sözü seçin.

- A) başdansovdu B) gəlhagəl
C) dadlı-dadsız D) insanpərvər
E) enlikürək

10. Quruluşa sadə sözlərdən ibarət cərgə hansıdır?

- A) güləş, gülüş B) yarış, barış
C) qaçan, qaçağan D) əkinçi, vurma
E) yeriş, itirir

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

I. Zəmanəsinin görkəmli ictimai-siyasi xadimi, publisisti, şərqşünası olmuş M.Şahtaxtinski 1846-cı ildə Şahtaxtı kəndində dünyaya göz açır və ömrünün sonuna qədər bu kənddə yaşamışdır. İlk təhsilini Naxçıvan şəhər məktəbində alan (1) Məhəmmədəğa Şahtaxtinski daha sonra Tiflis klassik kişi gimnaziyasını bitirir. Gimnaziyanı bitirdikdən sonra Peterburqa gedən M.Şahtaxtinski orada alman dilini öyrənir, sonra isə Almaniya gedərək Leypsiq Universitetində fəlsəfə, tarix və hüquq elmlərini öyrənir. 1873-cü ildə təhsilini davam etdirmək üçün Parisə gedən M.Şahtaxtinski burada Şərq Dilləri Məktəbinə daxil olur, tezliklə elmi fəaliyyətə başlayır.

II. Onun ilk elmi əsəri Almaniya-Şərq münasibətlərinə həsr olunur. Rus, alman, fransız, ingilis, ərəb, türk və fars dillərini mükəmməl bilən (2) M.Şahtaxtinski bu dillərdə çoxlu elmi əsərlər yazır. Həmin əsərlərdə toxunduğu məsələlər Avropanın elm aləmində, mətbuatında ciddi marağa səbəb olur. M.Şahtaxtinski, həmçinin, əlifba islahatı sahəsində M.F.Axundovun davamçısı olaraq müasir Azərbaycan dili əlifbasında yeni islahatlar edir. O, qeyd edir ki, ərəb əlifbası Azərbaycan dilinin fonetik, morfoloji və sintaktik xüsusiyyətlərini tam ödəyə bilmir. Bu səbəbdən latın qrafikalı əlifba sahəsində araşdırmalar aparır və nəticədə 1879-cu ildə, Tiflis şəhərində Şərq aləmində ilk dəfə olaraq əlifba islahatı haqqında

araşdırmasını – "Təkmilləşdirilmiş müsəlman əlifbası" kitabını nəşr etdirir.

III. Öz xalqının maariflənməsində misilsiz xidmətlər göstərən M.Şahtaxtinski başa düşür ki, təkcə elmi fəaliyyətlə buna nail olmaq olmaz. Odur ki, ən yaxşı vasitə olan mətbuata diqqəti artırır. 1894-cü ildə "Tiflis" adlı qəzet buraxmaq üçün senzuraya müraciət edir, lakin müsbət cavab ala bilmir.

IV. (3) M.Şahtaxtinski bir müddət Parisdə, Fransa kollecində, sonra isə Ali Təcrübi Təhsil Məktəbində şərq dillərindən: Azərbaycan, fars dillərindən dərs deyir. Sarbonna Universitetində dekan vəzifəsinə qədər yüksəlir.

V. Öz xalqını, vətəninə çox sevən (4) M.Şahtaxtinski 1902-ci ildə bölgənin inzibati-mədəni mərkəzi sayılan Tiflis şəhərinə **gəlir** və mülkünün bir hissəsini sataraq "Qeyrət" adlı mətbəə açır. Mətbuat və fikir azadlığı tariximizdə xüsusi yeri olan, təsisçisi və baş redaktoru olduğu "Şərq Rus" qəzetinin ilk sayını 1903-cü il mart ayının 30-da həmin mətbəədə çap etdirir. M.Ə.Rəsulzadənin ilk məqaləsi – "Bakıdan məktub", Mirzə Cəlilin "Poçt qutusu" hekayəsi həmin qəzetdə çap olunub.

VI. 1907-ci ildə İrəvan quberniyasının Dərəlayəz uyezindən Rusiya Dövlət Dumasına üzv (deputat) seçilən M.Şahtaxtinskinin Dumadakı fəaliyyətinin əsasını Azərbaycan xalqına xidmət təşkil edir. O, Dumada Azərbaycanın xeyrinə bəzi qanunların qəbul olunmasına nail olur. Dumadakı fəallığı, rus dilindəki natiqliyi, cəsarəti onun rus ictimai-siyasi mühitində də tanındır.

VII. (5) M.Şahtaxtinski 1931-ci il dekabr ayının 12-də vəfat edir.

11. Mətnə tünd-qara hərflərlə verilmiş söz hansı cümlənin tərkibində mətnəki mənasında işlənmişdir?

- A) Xəstə özünə gələnədək həkim başından ayrılmadı.
B) Dünyaya gəlidiyi gündən başından dərd-bəla əskik olmamışdı.
C) Siyahıda hər çıxan adın əvəzinə yenisi gəlirdi.
D) Osmanlı qüvvələri Azərbaycana gəlməyə hazırlaşdı.
E) Ağılna gələn sözləri ehtiyatsız bir şəkildə söyləyirdi.

12. Mətnə altından xətt çəkilmiş sözün kontekstə uyğun mənasını şərh edin.

- A) sirlərlə dolu B) valehedici
C) bahalı D) tayı-bərabəri olmayan
E) saysız-hesabsız

13. "Bundan sonra yenidən Avropaya qayıdan" ifadəsi hansı rəqəmin yerinə yazılmalıdır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

14. Mətnə əsasən M.Şahtaxtinskiyin fəaliyyət sahələri sırasında verilə **bilməz**:

- A) ali məktəbdə müəllim B) alim
C) orta məktəbdə müəllim D) nəşir
E) millət vəkili

15. Mətnin ilk cümləsində verilmiş fikrin **yanlış** olduğunu neçənci abzaslarla sübut etmək olar?

- A) II, III, IV, V, VI B) I, II, IV, V, VI
C) I, II, III, VI, VII D) I, II, V, VII
E) I, III, VI, VII

16. Mətnə çıxış edərək M.F.Axundov haqqında hansı fikri əminliklə söyləmək olar?

- A) Əlifba islahatı etmişdir.
B) Komediya müəllifidir.
C) Azərbaycan və Türkiyə əlaqələrinin qurulmasında müstəsna rolu olmuşdur.
D) Rus, alman, fransız, ingilis, ərəb, türk və fars dillərini mükəmməl bilmişdir.
E) Tiflis şəhərində "Təkmilləşdirilmiş müsəlman əlifbası" kitabını nəşr etdirmişdir.

17. Mətnə işlənmiş "təsisçi" sözünü əvəz edir:

- A) inkişaf etdirən B) yaşadan
C) əsasını qoyan D) böyüdən
E) nəsil-dən-nəslə ötürən

18. Hansı fikir mətnin əsas hissəsinə aiddir?

- A) M.Şahtaxtinski Naxçıvanın tarixi kəndlərindən birində dünyaya gəlmişdir.
B) M.Şahtaxtinskiyin ölümü dərin sarsıntı yaratmışdır.
C) M.Şahtaxtinskiyin sonuncu əsəri Almaniya-Şərq münasibətlərindən bəhs edirdi.
D) Ərəb əlifbası və Azərbaycan əlifbası arasında kəskin fərqlər var.
E) Bütün həyatı boyu yalnız elmi fəaliyyət göstərən M.Şahtaxtinski "Qeyrət" mətbəəsinin sahibidir.

19. "Sonradan M.Şahtaxtinski mətbəəni təmənnasız olaraq Mirzə Cəlilə verir və bu mətbəədə "Molla Nəsrəddin" satirik jurnalı çap olunur" cümləsi mətnin neçənci abzasından sonra artırıla bilər?

20. Mətnin planının düzgün ardıcılığını müəyyən edin.

1. Xalqın Dumadakı səsi
2. Poliqnot alimin elmi yaradıcılığı
3. İlk təhsil
4. Məhəmmədəğa Şahtaxtinski və mətbuat

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

Dərs zamanı sakit oturmağı xoşlamırdıq. Səs salaraq müəllimlərin dərsi tədris etməsinə mane olurduq. Şagirdləri sakitliyə riayət etməyə səsləyən müəlliməmiz Natalya Pavlovna biza tez-tez deyirdi:

– Uşaqlar, xahiş edirəm, səssiz olun! Başa düşün, əgər səs salmasanız, diqqətiniz yayınmayacaq və dərsi daha yaxşı qavrayacaqsınız!

Müəlliməmiz hirsənəndə isə həmişə bu kəlməni təkrar edirdi:

– Sakitliyə riayət edin! Heç kim danışmasın! Sınıfdə elə bir sakitçilik yaransın ki, milçəyin necə uçduğunu **belə** eşidək!

Bir gün, Natalya Pavlovnanın dərsi idi. Həmişəki kimi dərs vaxtı səs saldıq. Natalya Pavlovna yenə milçək barəsində bizi xatırlatdı. Maraqlı hadisə bundan sonra baş verdi: bu dəfə biz susduq, lakin bir canlı məxluq susmadı. Görünür, o da milçəkləri sevmirdi, çünki sinfimizə ağcaqanad girmişdi.

Bu milçək söhbəti heç xoşumuza gəlmirdi, lakin bu barədə Natalya Pavlovna deməyə cəsarət etmirdik.

– Z-z-z-z, – ağcaqanad tam sükut içində qulağımızın dibində vızıldayırdı, – Natalya Pavlovna ağcaqanada qəzəblə baxdı. Nə yaxşı ki, ... Adi bizim kimi bir şagird olsaydı, dərsi pozduğuna görə dərhal danlanardı!

– Z-z-z-z, – ağcaqanad yenə təkrarladı. Ağcaqanad sanki Natalya Pavlovna üçün bir sınaq təşkil etmək qərarına gəlmişdi – səsi ilə müəllimin bütün əsəbini pozurdu. Natalya Pavlovnanın nə edəcəyi bizə maraqlı idi: ya hər kəsin gözü qarşısında bu kiçik canlı vurulacaq, ya da başqa bir şey.

Natalya Pavlovna əsəbi halda nə edəcəyini düşünürdü. Ağcaqanad uçur, dövrə vurur və vızıldayırdı, deyəsən, dəyərli dərs vaxtını oğurladığını anlamırdı.

Nəhayət, həlli tapıldı. Natalya Pavlovna pəncərəni geniş açdı, sonra ağcaqanad dünyadakı hər şeyi unudaraq pəncərədən uçub getdi. Elə bil ki, azadlığı hiss etdi. Azadlıq isə hər canlı üçün ən dəyərli şeydir! Biz isə, ağcaqanadı bir az qışqandıq. Günəşli, təmiz hava, azadlıq! Amma bizim dərsimiz var, ağcaqanaddan fərqli olaraq bilik almalıyıq. Dərsin

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

ortasında artıq ağcaqanadı tam unutduq. Dərs həmişəki kimi davam etdi. Sakitcə oturub müəllimə qulaq asdıq.

Lakin sonralar ağcaqanad barəsində olan söhbəti bir neçə dəfə yada saldıq. Bilirsiniz niyə? Çünki Natalya Pavlovna bir daha milçəklərdən danışmadı!

21. Mətnə əsasən klasteri tamamlayan fikirləri seçin.

Natalya Pavlova şagirdlərdən istəyirdi	1. səs salmamağı
	2. sakit oturmağı
	3.

- A) əzmkar olmağı B) fədakar olmağı
C) humanist olmağı D) səs çıxarmağı
E) diqqəti bir yerə toplamağı

22. Mətnə hansı sözlərlə başlayan abzasların yeri dəyişdirilməlidir?

- A) Bir gün, Bu B) Dərs, Müəlliməmiz
C) Natalya, Nəhayət D) Lakin, Natalya
E) Müəlliməmiz, Bir gün

23. Mətnin son abzasında verilmiş frazeoloji birləşmənin qarşılığı hansı cümlədə işlənmişdir?

- A) Müəllim bir daha bu mövzuda heç bir söhbət açmadı.
B) Milçəklər haqqında olan söhbətimiz beləcə bitdi.
C) Söylədiyi əhvalatlar hər kəsi təəccübləndirdi.
D) Keçmiş günləri xatırladıqca üzümüzə şirin bir təbəssüm yaranırdı.
E) Mühəribə acılarını unutmağa çalışsaq da, heç cür mümkün olmurdu.

24. Hansı fikri nöqtələrin yerinə yazmaqla mətni genişləndirmək olar?

- A) ağcaqanadlar müəllimlərdən qorxmur
B) heç kim ağcaqanadın fərqi deyildi
C) otağın bütün qapı-pəncərələri açıq idi
D) şagirdlərdən biri tez ağcaqanadı tutdu və öldürdü
E) ağcaqanad müəlliməni sancdı

25. Mətnə altından xətt çəkilmiş hissədəki fikri ifadə edə **bilməz**:

- A) Ağcaqanad əzilib öldürüləcəkdi.
B) Pəncərə açılacaq və ağcaqanad çölə çıxacaq.

C) Qapıdan ağcaqanadın çölə çıxması təmin ediləcəkdi.

D) Heç kim ağcaqanadın otaqda olmasına fikir verməyəcəkdi.

E) Ağcaqanadın otaqdan uçmasına şərait yaradılacaqdı.

26. Mətnə əsasən neçənci xanaları doldurmaq olar?

Tarix	Hadisə	Məkan	Surətlər
1	2	3	4

- A) 2, 3 və 4 B) yalnız 1 C) yalnız 3
D) 1 və 2 E) 3 və 4

27. Mətnə tünd-qara hərflərlə verilmiş söz hansı cümlədə eyni mənəni ifadə etmişdir?

- A) Belə danışdıqlardan hər zaman uzaq durmaq lazımdır.
B) Uşaqlar belə qorxmadan içəri girməməkdə dirənirdilər.
C) Dostlarının belə sözləri Rəsulu məyus etmişdi.
D) Belə gəl, belə get, yol inciməsin.
E) Hər gün belə çiçəklərdən toplayıb anasına gətirirdi.

28. Mətnə sözlər haqqında hansı fikir doğrudur?

- A) Daha çox məcazi mənalı sözlər işlənmişdir.
B) Daha çox terminlər işlənmişdir.
C) Daha çox həqiqi mənalı sözlər işlənmişdir.
D) Daha çox omonim sözlər işlənmişdir.
E) Daha çox leksik mənası olmayan sözlər işlənmişdir.

29. "Səs¹ salaraq² müəllimlərin³ dərsi⁴ tədris etməsinə⁵ mane olurduq" cümləsində hansı söz məcazi mənada işlənmişdir?

30. Verilmiş fikirlərdən hansıların mətnin əsas hissəsinə aid olduğunu seçin.

1. Uşaqların dərslə səs salması
2. Bir daha milçək söhbətinə qayıdılmaması
3. Otağa ağcaqanadın gəlməsi
4. Ağcaqanadın ölümü
5. Ağcaqanadın pəncərədən uçması

RİYAZİYYAT

31. İki tərəfinin uzunluğu 8 və 9 olan üçbucağın üçüncü tərəfi aşağıdakılardan hansı ola bilər?

- A) 19 B) 16 C) 18 D) 17 E) 1

32. $\frac{1}{3} + a = \frac{1}{2} + b$, $a - b = ?$

- A) $\frac{5}{6}$ B) $\frac{2}{3}$ C) $\frac{1}{2}$ D) $\frac{1}{3}$ E) $\frac{1}{6}$

33. a natural ədədinin 5 sadə vuruğu, b natural ədədinin isə 4 sadə vuruğu varsa, $a \cdot b$ ədədinin neçə sadə vuruğu var?

- A) 4 B) 15 C) 5 D) 20 E) 9

34. $140 \cdot 240 + 160 \cdot 240 + 140 \cdot 260 + 160 \cdot 260$ ifadəsinin qiymətini tapın.

- A) 140000 B) 160000 C) 576000
D) 150000 E) 196000

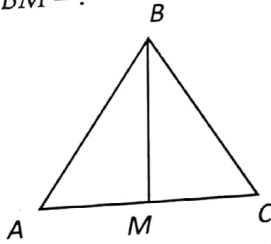
35. Qonşu bucaqların nisbəti 2:7 kimidir. Böyük bucağı tapın.

- A) 80° B) 140° C) 120° D) 40° E) 60°

36. $x^5 y^3 z^2 < 0$; $xy^2 < 0$ və $|z| = -z$ olarsa, x, y və z -in işarəsini müəyyən edin.

- A) +; -; + B) -; +; - C) +; +; +
D) -; -; - E) -; -; +

37. $\triangle ABC$ -də $\angle C = 60^\circ$, $\angle A = 70^\circ$, $BM \perp AC$ olarsa, $\angle ABM = ?$

- A) 15° B) 30° C) 40° D) 20° E) 60°

38. $\angle KOB(a; b) = 150^\circ$, $\angle BOB(a; b) = 18^\circ$ olarsa, ab hasilinin 10%-ni tapın.

- A) 270 B) 258 C) 184 D) 125 E) 90

39. Rəqəmləri müxtəlif olan ən kiçik üçrəqəmli cüt ədəd ilə rəqəmləri müxtəlif olan ən böyük ikirəqəmli tək ədədin fərqi tapın.

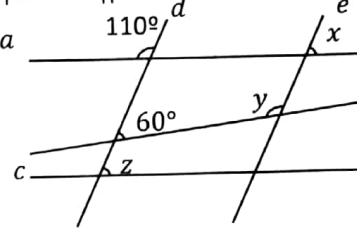
- A) 3 B) 4 C) 5 D) 15 E) 25

40. Verilmiş kəsrlərin neçəsi bərabərdir?

$$\frac{9}{12}, \frac{1}{2}, \frac{3}{4}, \frac{2}{3}, \frac{15}{20}, \frac{5}{6}, \frac{12}{16}$$

- A) 5-i B) 2-si C) 3-ü D) 4-ü E) 6-sı

41. $a \parallel c$ və $d \parallel e$ olarsa, $x + y + z$ cəmini tapın.

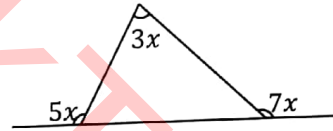

- A) 220° B) 250° C) 330° D) 450° E) 260°

42. $2\frac{2}{3} : x = \frac{1}{3} : 1\frac{1}{2}$ tənəsübündən x -i tapın.

- A) 6 B) 12 C) 4 D) 2 E) 1

43. x -in dərəcə ölçüsünü hesablayın.

- A) 12° B) 15° C) 18° D) 20° E) 25°

44. Hesablayın: $\frac{0, (1) + 0,0 (2) + 0,00 (3)}{0,1 + 0,02 + 0,003}$

- A) 1,1 B) 1,(2) C) 1,2 D) 1,(1) E) 1

45. $-1\frac{3}{8}$ ədədi hansı iki tam ədəd arasında yerləşir.

- A) -2; 0 B) -2; -1 C) -1; 0
D) -2; -3 E) -2; 1

46. Ədədlərdən hansı $\frac{1}{4} < x < \frac{1}{2}$ bərabərsizliyini ödəyir?

- A) $\frac{5}{8}$ B) $\frac{3}{4}$ C) $\frac{3}{8}$ D) $\frac{3}{5}$ E) $\frac{2}{3}$

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

47. Uyğun tərəfləri paralel olan bucaqlardan biri digərindən 3 dəfə böyük olarsa, bu bucaqların fərqi tapın.

- A) 120° B) 80° C) 100° D) 110° E) 90°

48. Malın qiyməti 400 manat idi. Onun qiymətini 30% artırıqdan sonra yeni qiymətini daha 40% artırdılar. Malın indiki qiyməti neçə manatdır?

- A) 676 B) 750 C) 870 D) 728 E) 725

49. 75%-i ilə 25%-nin fərqi 50 olan ədədin 10%-ni tapın.

- A) 50 B) 75 C) 100 D) 10 E) 25

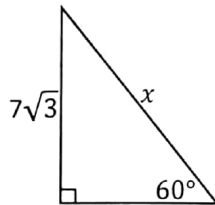
50. $8 - \sqrt{33}$ ədədinin kəsr hissəsini tapın.

- A) 2 B) $6 - \sqrt{33}$ C) $4 - \sqrt{33}$
D) $\sqrt{33}$ E) $\sqrt{33} - 6$

51. Atanın yaşı iki uşağının yaşları cəmindən 5 dəfə çoxdur. 1 il sonra onun yaşı uşaqların yaşları cəmindən 4 dəfə çox olacaq. 5 il əvvəl atanın neçə yaşı var idi?

- A) 25 B) 30 C) 34 D) 29 E) 32

52. Şəklə əsasən, x -in qiymətini tapın.

53. Bölən 8 olarsa, altına bilən qalıqların cəmini tapın.

54. Rəqəmləri cəmi 8 olan ikirəqəmli ədədin rəqəmlərinin yerini dəyişsək ədəd 18 vahid artar. Həmin ədədi tapın.

55. 360 ədədinin natural bölənlərinin sayını tapın.

İNGİLİS DİLİ

Listen to the passage and fulfil the tasks 56-61.

56. What is the listened passage mainly about?

- A) the tropical rainforests of South America
B) sloths – the slowest mammals in the world
C) the definition of the word “lazy”
D) the importance of sleeping a lot
E) body temperature of sloths

57. Which statement is true according to the passage?

- A) Sloths walk on the land many times a day.
B) Sloths do many things in a short period of time.
C) Sloths live only in the tropical rainforests of Central America.
D) Sloths save a lot of energy in their bodies.
E) Sloths sleep and rest very little during the day.

58. Which pieces of information are *not* given in the passage?

1. Sloths have got claws instead of fingers.
2. Sloths' body temperature can go down 30 degrees Celsius.
3. One kind of sloths can turn its head almost 360 degrees like an owl.
4. Sloths have a big stomach.
A) 1, 4 B) 1, 3 C) 1, 2 D) 2, 4 E) 2, 3

59. Complete the sentence according to the passage.

Slow movement also helps sloths ...

- A) to attack wild animals
B) to run away from wild animals
C) to eat their food quickly
D) to spend much time on the ground
E) not to live in the tropical rainforests

60. Choose the adjective from the passage which characterizes the word “claws”.

- A) necessary B) tropical C) lowest
D) sharp E) wild

61. Choose the correct answer to the question.

How long can take sloths to digest a leaf?

1. thirty days   2. two minutes
3. five hours   4. seven weeks

62. Choose the correct variant.

1. the Brown's son   2. Mr. Brown's son
  3. the Brown's daughter   4. Mrs. Brown's daughter
- A) 1, 2   B) 2, 3   C) 1, 3   D) 3, 4   E) 2, 4

63. Which is *wrong*?

- A) a lot of paper   B) many irons
- C) many homework   D) several works
- E) a little boy

64. Make up a sentence.

1. of fruits   2. is   3. the king
  4. the pomegranate   5. in the East
- A) 2, 1, 4, 5, 3   B) 1, 3, 5, 4, 2   C) 3, 5, 1, 4, 2
- D) 4, 2, 3, 1, 5   E) 5, 2, 1, 3, 4

65. Choose the correct variant.

... a lot of black clouds in the sky and ... windy too.

- A) There is, there was   B) There are, it is
- C) It was, it's   D) It's, there's
- E) It's, there was

66. Choose the correct variant.

Vladimir was born in ... England but he can't speak ... English well.

- A) -, -   B) the, the   C) an, the
- D) an, an   E) -, an

67. Choose the correct variant.

... house is bigger than ...

- A) My, your   B) Our, yours   C) Hers, my
- D) She, mine   E) It, theirs

68. Which is *not* a vegetable?

- A) parrot   B) tomato   C) potato
- D) cabbage   E) carrot

69. Choose the correct variant.

"A tailor" means a person ...

- A) who sells meat in a shop
- B) who works in a shop that sells fresh vegetables and fruits
- C) whose job is to make or sell bread and cakes
- D) whose job is to prepare and sell medicines and other goods in a shop
- E) whose job is to make or repair clothes

70. Choose the correct variant.

... sheep over there had a lot of wool.

1. That   2. Those   3. This   4. These
- A) 2, 3   B) 1, 3   C) 1, 2   D) 2, 4   E) 1, 4

71. Choose the correct variant.

There are ... lot of apple trees in my ... uncle's orchard.

- A) a, -   B) an, a   C) the, the
- D) -, the   E) -, a

72. Choose the correct variant.

Let ... stay with us.

1. him   2. he   3. her   4. our
- A) 2, 4   B) 2, 3   C) 1, 3
- D) 1, 4   E) 1, 2

73. Choose the correct variant.

My sister cleaned her room ...

- A) himself   B) yourself   C) ourselves
- D) yourselves   E) herself

74. Choose the correct variant.

... British are fond of having ... tea with ... milk.

- A) A,a,a   B) -,a,the   C) The,-,-
- D) A,a,-   E) The,a,a

75. Choose the correct variant.

The children spent only ... hours in the Zoo.

- A) a little   B) few   C) a few
- D) little   E) many

76. Choose the correct pronoun(s).

My cousin's car is very luxurious.

1. His   2. Her   3. Ours   4. Yours

77. Choose the correct variant(s).

Was there ... honey in the jar?

1. much   2. a little   3. few   4. very few

Read the passage and fulfil the tasks number 78-85.

1. Tom and Jerry is an American comedy short film. It is considered as the most popular cartoon of its time. It provides us with adventures between a domestic cat, Tom and a brown house mouse, Jerry. The two animals share the house. The cartoon usually has comedic fights or love-hate relationship shared between the cat and the mouse. The characters usually hurt each other, but always get better.

2. The cartoon was made by William Hanna and Joseph Barbera in the United States in the early 1940s. The first cartoon of Tom and Jerry was named "Puss Gets the Boot" and it released only in theatres on February 10, 1940.

3. Tom and Jerry were originally named Jasper and Jinx. Hanna and Barbera held a contest to give the cat and mouse a new name and look. Animator John Carr won the contest. He suggested the names "Tom and Jerry". The Metro-Goldwyn-Mayer cartoon studio produced one hundred and fourteen Tom and Jerry cartoons in Hollywood from 1940 until 1957. Tom and Jerry won 7 Oscars. It still holds the record of the most awards in the Animated Short Film category.

78. What is the passage mainly about?

- A) cartoon makers
- B) the original name of Tom and Jerry
- C) an American comedy short film
- D) the theatres in the USA
- E) Tom and Jerry's creators

79. Which statements *aren't* given in the passage?

- 1. Joseph Barbera and William Hanna were from California.
- 2. There are other characters besides Tom and Jerry in some cartoons.
- 3. Original name of Tom and Jerry is Jasper and Jinx.
- 4. More than a hundred cartoon series were made till 1957.

- A) 3, 4   B) 1, 2   C) 2, 3
- D) 1, 3   E) 2, 4

80. Which word from paragraph 1 has the meaning "to have or use something at the same time as someone else"?

- A) to provide   B) to consider
- C) to get   D) to share
- E) to hurt

81. The underlined word He in the passage refers to ...

- A) Joseph Barbera   B) Jasper   C) Tom
- D) William Hanna   E) John Carr

82. Choose the correct statement according to the passage.

- A) There is only hate in Tom and Jerry's relationship.
- B) Tom and Jerry could never get any award.
- C) William Hanna was the only creator of Tom and Jerry.
- D) Before Jasper and Jinx, the animals had been named Tom and Jerry.
- E) Tom and Jerry are the animals' names in the cartoon.

83. Choose the word from the passage which is closest in meaning to the word "competition".

- A) contest   B) relationship   C) character
- D) award   E) hate

84. Which adjective(s) from the passage can describe the cat?

- 1. brown   2. domestic
- 3. short   4. popular
- A) 1, 4   B) 1   C) 3, 4
- D) 2, 3   E) 2

85. Choose the correct answer(s) to the question.

Why did Hanna and Barbera hold a contest?

- 1. To give the cat and the mouse a new name.
- 2. To give new appearances for the mouse and the cat.
- 3. To get the awards for Tom and Jerry.
- 4. To produce a more interesting cartoon.

RUS DİLİ

Прослушайте текст и выполните задания 56-61.

56. Укажите основную мысль текста.

- A) Через Гянджу проходил Великий Шёлковый путь.
- B) Гянджа является одним из красивейших городов Южного Кавказа.
- C) Достопримечательностью Гянджи является знаменитый Ханский сад.
- D) В Гяндже много архитектурных памятников.
- E) Гянджа сохранила облик красивого города.

57. Укажите неверное утверждение.

- A) В Гяндже было развито гончарное и ювелирное дело.
- B) Жители Гянджи издавна научились разводить тутовый шелкопряд.
- C) В городе жили лучшие мастера.
- D) В Гяндже изготавливали замечательные изделия из глины.
- E) Сегодня Гянджа – это старый, утопающий в зелени садов и скверов город.

58. Укажите верный ответ на вопрос: «В каком году жители Гянджи переселились на новое место и выстроили новый город?»

- A) В 1187 году
- B) В 1139 году
- C) В 1804 году
- D) В 1145 году
- E) В 1884 году

59. Дополните предложение информацией из текста.

В Гяндже было развито гончарное и ювелирное дело, а также ...

- A) земледелие
- B) садоводство
- C) ковроткачество
- D) рыболовство
- E) коневодство

60. Слово «город» означает:

- A) Небольшое крестьянское поселение
- B) Крупный населённый пункт

- C) Архитектурное сооружение
- D) Отдельное помещение
- E) Небольшой посёлок

61. Дополните предложение словами из текста.

«Гянджинский шёлк» высоко ценился ...

- 1. на рынках разных государств
- 2. в Гяндже
- 3. в Азербайджане

62. Укажите одушевленное существительное.

- A) дочь
- B) подпись
- C) песня
- D) семя
- E) фиалка

63. Укажите существительное среднего рода.

- A) дитя
- B) день
- C) юноша
- D) брошь
- E) путь

64. В прямом значении употреблены выделенные слова.

- A) каменный дом, мягкий хлеб
- B) каменное сердце, мягкий знак
- C) каменное лицо, мягкий характер
- D) каменный век, мягкий человек
- E) каменный человек, мягкая сумка

65. Укажите существительное мужского рода.

- A) корень
- B) кровать
- C) сирень
- D) тетрадь
- E) тень

66. Антонимом слова «появились» является:

- A) открылись
- B) исчезли
- C) нашли
- D) возникли
- E) образовались

67. Дополните диалог.

– Ты поедешь в воскресенье на экскурсию в Шеки?

– ...

– Ав какой музей ты собираешься пойти?

– ...

1. Может быть, в Музей истории Азербайджана.

2. Я давно не ездил на экскурсию.

3. Нет, я хочу посетить какой-нибудь музей в Баку.

4. Нет, я должен в воскресенье готовить доклад.

- A) 3, 2
- B) 1, 4
- C) 3, 1
- D) 4, 2
- E) 2, 1

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

68. Укажите существительное женского рода.

- A) вишня   B) мясо   C) сторож
D) угол   E) мужчина

69. В переносном значении употреблены выделенные слова.

- A) лёгкий груз, холодный сок
B) лёгкая сумка, холодная погода
C) лёгкий день, холодный взгляд
D) лёгкий чемодан, холодная вода
E) лёгкое упражнение, холодный чай

70. Укажите слова с отрицательным значением.

- A) сломать, продолжить
B) испортить, разрушить
C) продолжить, портить
D) соблюдать, сохранить
E) лгать, работать

71. Укажите существительные мужского рода.

- A) неделя, имя   B) озеро, окно
C) школа, неделя   D) сорочка, няня
E) дедушка, юноша

72. Словосочетание «каждый год» можно заменить словом:

- A) ежемесячно   B) ежеминутно
C) ежедневно   D) ежегодно
E) еженедельно

73. Укажите лишнее слово.

- A) январь   B) апрель   C) суббота
D) март   E) июнь

74. Укажите существительное женского рода.

- A) дядя   B) семья   C) время
D) иллюстрация   E) дитя

75. Укажите синонимы.

- A) прийти – уйти   B) грустно – печально
C) книга – ручка   D) приятный – известный
E) красивый – хороший

76. Укажите существительные.

1. Книга   2. Хороший
3. Красивый   4. Дом
5. Стол   6. Интересный

77. Укажите неодушевлённые существительные.

1. Человек   2. Дом   3. Картина
4. Сын   5. Осень   6. Слон

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

Одним из величайших композиторов, внёсших огромный вклад в развитие мировой музыкальной культуры, является Пётр Ильич Чайковский. Ему принадлежат семь симфоний, три балета, десять опер, более 100 романсов и другие произведения. Родился П.И.Чайковский в 1840 году в многодетной семье инженера, где любили музыку. Мать будущего композитора играла на фортепиано и пела. В доме Чайковских стоял механический орган – оркестрина. Маленький Пётр впервые услышал оперу «Дон Жуан» Моцарта в исполнении на этом музыкальном инструменте. Уже в возрасте пяти лет он умел играть на фортепиано, а в восемь – превосходно играл по нотам.

Первоначальное образование Пётр получил дома. После переезда семьи в 1850 году в Санкт-Петербург он два года занимался в пансионе, а затем - в училище правоведения. После окончания училища в 1859 году Пётр Ильич стал служить в Министерстве юстиции.

В свободное время будущий композитор часто посещал оперный театр. Особенно сильное впечатление на него оказали постановки опер Моцарта и Глинки. В 1862 году П.И.Чайковский становится одним из первых студентов консерватории в Санкт-Петербурге, а в 1865 году оканчивает её с серебряной медалью. Он переезжает в Москву, где получает профессорскую должность в консерватории. Многие концерты были написаны композитором во время работы в консерватории. В 1878 году П.И.Чайковский оставляет консерваторию и уезжает за границу. Всемирную славу композитору принесли балеты «Лебединое озеро», «Щелкунчик», «Спящая красавица», оперы «Евгений Онегин», «Пиковая дама», «Орлеанская дева» и другие произведения. В 1893 году композитор был удостоен звания Почётного доктора Кембриджского университета. 16 октября 1893 года состоялось

последнее выступление П.И.Чайковского: он дирижировал своей Шестой симфонией.

Сегодня

именем великого композитора названы улицы, консерватория в Москве, театр и концертный зал филармонии, симфонический оркестр и международный музыкальный конкурс.

Музыка Петра Ильича Чайковского стала подлинно интернациональной, завоевав мировое признание.

78. Укажите основную мысль текста.

- A) Многие концерты были написаны композитором во время работы в консерватории.
- B) 16 октября 1893 года состоялось последнее выступление П.И.Чайковского.
- C) В 1859 году Пётр Ильич стал служить в Министерстве юстиции.
- D) Одним из величайших композиторов России является Пётр Ильич Чайковский.
- E) Первоначальное образование Пётр получил дома.

79. Какое утверждение не соответствует содержанию текста?

- A) В 1859 году Пётр Ильич стал служить в Министерстве юстиции.
- B) В 1878 году П.И.Чайковский оставляет консерваторию и уезжает в Петербург.
- C) Музыка Петра Ильича Чайковского стала подлинно интернациональной.
- D) Сегодня
- E) именем великого композитора названы улицы, консерватория в Москве.
- F) Он переезжает в Москву, где получает профессорскую должность в консерватории.

80. Укажите верное утверждение.

- A) Родился П.И.Чайковский в 1839 году в бедной семье.
- B) 16 ноября 1897 года состоялось последнее выступление П.И.Чайковского.
- C) В 1869 году Пётр Ильич стал служить в Министерстве юстиции.
- D) Мать будущего композитора играла на фортепиано и пела.
- E) Первоначальное образование Пётр получил за границей.

81. Дополните предложение информацией из текста.

В 1862 году П.И.Чайковский становится одним из первых студентов консерватории ...

- A) в России
- B) в Санкт-Петербурге
- C) в Москве
- D) в Баку
- E) в Европе

82. Укажите верный ответ на вопрос: «В каком году состоялось последнее выступление П.И.Чайковского?»

- A) 16 ноября 1859 года
- B) 5 ноября 1840 году
- C) 6 июня 1862 года
- D) 16 октября 1893 года
- E) 5 октября 1865 году

83. Дополните предложение словами из текста.

Всемирную славу композитору принесли балеты ...

- A) «Ромео и Джульетта», «Спартак»
- B) «Лебединое озеро», «Щелкунчик»
- C) «Аленький цветочек», «Дон Жуан»
- D) «Кармен», «Спартак»
- E) «Руслан и Людмила», «Пиковая дама»

84. Укажите верный ответ на вопрос: «В каком возрасте композитор умел играть на фортепиано?»

- A) в возрасте пяти лет
- B) в возрасте шести лет
- C) в возрасте семи лет
- D) в возрасте восьми лет
- E) в возрасте десяти лет

85. Выберите правильный вариант.

В свободное время будущий композитор часто посещал ...

1. Художественную галерею
2. Оперный театр

SINAQ - 4

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. Hansı sırada hər iki sözdə cingiltili samitlər yanaşı işlənir?

- A) kənd, atlı   B) hakimiyyət, xiffət
C) kəlbətin, mismar   D) dram, rəqqas
E) nəğmə, kardinal

2. İsmə bağlı doğru fikri müəyyən edin.

- A) Bütün isimlər cəm şəkilçisi qəbul edə bilər.
B) Xüsusi isimlər mücərrəd olmur.
C) İsmın bütün hallarında olan sözlər xəbər vəzifəsində çıxış edə bilər.
D) Mənsubiyyət şəkilçili söz qeyri-müəyyənlik bildirən hallarda ola bilmir.
E) Toplu isimlər qrammatik cəhətdən cəm isim sayılır.

3. Omonim sözlər deyil:

1. qarış   2. boya   3. qoza
4. yarı   5. qaşı   6. yarış
A) 3, 5   B) 1, 3   C) 2, 6   D) 1, 4   E) 5, 6

4. Doğru olanları müəyyən edin.

1. bir çox insan   2. birinci siniflər
3. xeyli məsafələr   4. onlarla problem
5. bir sıra ölkələr
A) 1, 2, 3   B) 3, 4   C) 2, 4, 5   D) 1, 5   E) 2, 3

5. Mürəkkəb sözlərdən birinin yaranma üsulu fərqlidir:

- A) mürəkkəbqabı   B) kəklikotu
C) qaçaqaç   D) hərdənbir
E) qarşısıalınmaz

6. "Göyərçin balaları dən yeyir" cümləsindəki isimlərin hallarını ardıcılıqla müəyyən edin.

- A) adlıq, yiyəlik, təsirlik
B) adlıq, təsirlik, adlıq
C) yiyəlik, adlıq, təsirlik
D) yiyəlik, təsirlik, adlıq
E) adlıq, təsirlik, yiyəlik

7. Hansı cümlədə mücərrəd isim işlənməmişdir?

- A) Ağılsız insanların yanında qalmaq da bir ağılsızlıqdır.

- B) Gözəllik ondur, doqquzu döndür.
C) Bu dünya onun dəyərini bilənlərindir.
D) İnsafsız xan nöqərləri qapıdan qovdu.
E) Belə şəraitdə yuxu vacib amillərdəndir.

8. Cümlələrdən birində yerlik halda olan söz işlənməmişdir:

- A) Əsgərimiz ad gününü səngərdə qeyd etdi.
B) İçəridə gözləməkdən yorulanlar bir bəhanə ilə çölə çıxırdılar.
C) Onda biz hələ şəhərə köçməmişdik.
D) Süfrədə hər cür yemək olsa da, kimsə əlini uzatmırdı.
E) Kəndlinin çörəyi torpaqdadır.

9. Sözlərdən birinin leksik mənası *səhv* verilib:

- A) etiqad – inanc
B) seysmik – zəlzələyə davamlı
C) fəhm – daxilən bir şeyi duymaq bacarığı
D) ahıl – yaşlı, qoca
E) gileylənmək – şikayət etmək

10. Hansı cümlədə sıfət isimləşmişdir?

- A) Gənclər cəbhəyə yollandılar.
B) Dünənki hadisə hamıya dərs oldu.
C) Dünyada adama yalnız yaxşılıq qalır.
D) Şagirdlərinin nəticələrindən razı idi.
E) Mərd oğullarımızla fəxr edirik.

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

Qafur Rəşad Mirzəzadə

I. Qafur Ələkbər oğlu Mirzəzadə (Qafur Rəşad) 1884-cü il may ayının 6-da İsmayilli rayonunda dünyaya göz açıb. İbtidai təhsilini başa vurduqdan sonra 1894-1901-ci illərdə Şamaxı şəhər realni məktəbində oxuyur. 1902-ci ildə Şamaxı qəzasının Lahıc kənd ibtidai məktəbinə müəllim təyin olunur, beş il burada böyük sevgi ilə uşaqların biliklərə yiyələnməsinə çalışır.

II. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə (1918) Xalq məktəbləri direktorunun əmri ilə milli fənləri tədris etmək üçün 2-ci realni məktəbinə təyinat alır. Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycan Dövlət Universitetində (indiki BDU), Zaqafqaziya Pambıqçılıq İnstitutunda, Sənaye Akademiyasında, Sənaye İnstitutunda, Azərbaycan Dövlət Elmi-Tədqiqat İnstitutunda çalışır.

III. Qafur Rəşad dövrü mətbuatda da müxtəlif sosial problemlərə dair publisist məqalələrlə çıxış edir. 1908-ci ildə işıq üzü görən "Ayineyi-millət" kitabında

mütilik tənqid edilir, milli dirçəlişə çağırış və maarifçilik əsarətdən qurtuluşun əsas vasitəsi kimi diqqətə çatdırılır.

IV. Q.Rəşad Azərbaycan məktəblərinin dərsləklərlə təminatı məsələsində səyini əsirgəməirdi. "Qafqaz coğrafiyası", "Ümumi coğrafiya", "İbtidai coğrafiya", "Coğrafiya terminləri lüğəti", "SSRİ-nin iqtisadi coğrafiyası", "Xəritə üzərində əməli iş" kimi ümumilikdə 18 dərslək və dərs vəsaiti nəşr etdirir. Onun Məmmədsadiq Axundov və Əbdürrəhman Əfəndizadə ilə birgə hazırladığı "Rəhbəri-sərf", "Rəhbəri-hesab" dərsləkləri uzun illər məktəblərdə tədris olunub.

V. Milli uşaq ədəbiyyatının inkişafında da Q.Rəşadın xidmətləri olub. O, Ə.Əfəndizadə ilə birgə Azərbaycanda "Məktəb" adlı ikinci (ilk uşaq nəşri 1906-cı ildə çıxan "Dəbistan" jurnalı idi) uşaq jurnalının (1911-1920) və eyniadlı mətbəənin təsisçisi olub. Jurnal Xalq Cümhuriyyəti dövründə uşaqların milli müstəqillik və dövlətçilik ruhunda tərbiyəsində müsbət rol oynayıb. Q.Rəşad kasıb və kimsəsiz uşaqları milli dövlət məktəblərinə, eləcə də özünün xüsusi məktəbinə cəlb etmək məqsədilə dövrü mətbuatda tez-tez çıxışlar edir. Q.Rəşad, görkəmli maarif xadimləri S.S.Axundov və Ə.Əfəndizadə uşaq ədəbiyyatının yaradılmasında folklor nümunələrindən geniş şəkildə istifadə edir, xalq hikmətlərinin yaşadılması və gələcək nəsillərin təlim-tərbiyə olunmasını diqqətdə saxlayırdılar.

VI. Tanınmış maarifçi tərcümə sahəsində də özünü sınayıb, L.N.Tolstoyun "İnsana çoxmu torpaq lazımdır?", "Baha oturur", "Barmaq boyda uşaq", "Dövlətli sərçə və dişli siçan", "Bir-birinə məhəbbət ediniz" və P.N.Polevoyun "İki yol, iki yoldaş" əsərlərini dilimizə tərcümə edərək Azərbaycan oxucusunun ixtiyarına verir.

VII. Qafur Rəşad 26 noyabr 1943-cü ildə vəfat edib.

11. Qafur Rəşadın fəaliyyət sahələrindən biri kimi verilə **bilməz**:

- A) pedaqoq B) publisist
C) dərslək müəllifi D) tərcüməçi
E) məktəb direktoru

12. "Dəbistan" jurnalı nəşr olunmağa başladığı ildə Qafur Rəşad harada işləyirdi?

- A) Lahıc kənd məktəbində
B) II realnı məktəbdə
C) Azərbaycan Dövlət Universitetində
D) "Məktəb" adlı uşaq jurnalında
E) Azərbaycan Dövlət Elmi-Tədqiqat İnstitutunda

13. Mətnə əsasən Qafur Rəşad haqqında verilən məlumatlardan biri doğrudur:

- A) 69 illik həyatını maarif işinə həsr etmişdir.
B) Özünə məxsus olan məktəbi olmuşdur.
C) Şamaxıda işlədiyi illərdə "SSRİ-nin iqtisadi coğrafiyası" kitabını yazmışdır.
D) "Məktəb" jurnalında çap olunan məqalələri "Ayineyi-millət" kitabında toplanmışdır.
E) "İki yol, iki yoldaş" əsərini yazmışdır.

14. Tünd-qara hərflərlə verilmiş sözün kontekstə uyğun mənasını müəyyən edin.

1. məcmuə 2. qəzet 3. rubrika 4. dərgi

- A) 1, 2 B) 2, 3 C) 2, 4 D) 1, 4 E) 1, 3

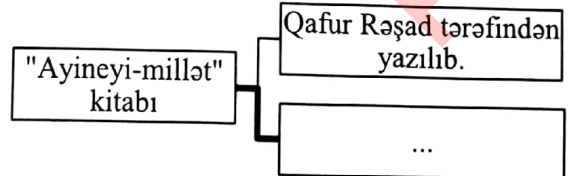
15. Çərçivə daxilində verilmiş ifadəyə uyğun məna hansı bənddə işlənmişdir?

- A) Polis yüksək sürətlə hərəkət edən maşını durdurdu.
B) Məşqçi idmançıların çəki alıb vermələrini öz nəzarəti altına almışdır.
C) Jalə böyük iti təkbaşına bəsləyirdi.
D) Boruların təmirindən sonra su damcılarının səsi də kəsildi.
E) Bir ata yeddi oğlu saxladı, yeddi oğul bir atanı saxlaya bilmədi.

16. Alleqorik əsərlərdə heyvanlar və ya cansız əşyalar şəxsləndirilir; bədii əsərin qəhrəmanı kimi verilir. Bu xüsusiyyətinə görə Qafur Rəşadın tərcümə fəaliyyətində fərqlənən əsər hansıdır?

- A) "İnsana çoxmu torpaq lazımdır?"
B) "Baha oturur"
C) "Barmaq boyda uşaq"
D) "Dövlətli sərçə və dişli siçan"
E) "Bir-birinə məhəbbət ediniz"

17. Klasteri tamamlaya bilməz.

- A) 1908-ci ildə işıq üzü görüb.
B) mütiliyi tənqid edib.
C) Əsarətdən qurtuluşun əsas vasitəsini diqqətə çatdırıb.
D) Milli dirçəlişə çağırış və maarifçiliyi təbliğ edib.
E) Rus dilində çap olunub.

18. Qafur Rəşad anadilli təhsili ilə yanaşı türk, fars və rus dillərində çoxlu kitablar oxuyur və biliyini artırır. Cümləsi mətnin neçənci abzasına artırıla bilər?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

19. Mətnə əsasən Qafur Rəşadın hansı fəaliyyət sahəsi gələcək nəsillərin dövlətçilik ruhunda böyüməsinə təsir göstərmişdir?

20. Altından xətt çəkilən sözün mənasını izah edin (qarşılığını yazın).

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

Sözün qiyməti

Varlı bir tacirin üç oğlu varmış. Tacir kiçik oğlunu hamısından çox istəyirdi¹. Böyük qardaşlar paxıllıq edib deyirdilər: "Atamız onu, görəsən, nəyə görə bizdən çox istəyir? Onun bizdən nəyi artıqdır?"

Çox çəkmədi ki, qardaşların narazılığından ata xəbər tutdu². Qardaşları razı salmaq üçün o öz sevimli kiçik oğlunu bir dəfə də sınamağı qərara aldı.

Tacirin alma boyda çox qiymətli bir cavahiri varmış. Bu cavahir tacirin bütün var-dövlətinin yarısına bərabər imiş. Bir gün tacir hər üç oğlunu hüsuruna çağırırdı. Oğlanlar atalarının qarşısında əmrə müntəzir dururlar. Tacir əlindəki cavahiri böyük oğluna verib dedi:

– Oğlum, bilirsən ki, bu cavahirin mənim bütün var-dövlətim qədər qiyməti var. Al, bunu yerə çal, qırılsın!

Böyük oğul cavahiri əlinə aldı, bir əlindəki cavahirə baxdı, bir də atasına baxıb dedi:

– Ata, belə qiymətli cavahiri mən yerə vurub qıra bilmərəm, hayıfdir.

Tacir: "Mərhaba, oğlum", – deyib cavahiri ortancıl oğluna verir:

– Al, hünərin varsa, sən bu cavahiri yerə çal!

Tacirin ortancıl oğlunun da böyük qardaşı kimi cavahiri qırmağa cəsarəti çatmır³. Axırda tacir cavahiri kiçik oğluna verib onu yerə vurub qırmasını tapşırır.

Tacirin ağzından söz çıxan kimi kiçik oğul cavahiri yerə çalıb parça-parça edir. Böyük və ortancıl qardaş kiçik qardaşlarının bu ağılsız hərəkətlərinə

heyrat edirlər⁴. Qardaşları bu vəziyyətdə görüb tacir kiçik oğlundan soruşur:

– Oğlum, sən bu cavahirin qiymətini bilə-bilə, necə oldu ki, onu heç elədin?

Kiçik oğul ehtiramla cavab verir:

– Ata, o cavahir nə qədər qiymətli olsa da, sənin sözün mənim üçün daha qiymətlidir.

21. Böyük və ortancıl qardaşın təəccüblənməsinin səbəbi nədir?

- A) atalarının var-dövlətinin yarısına bərabər olan cavahiri qırdırmaq istəməsi
B) cavahirin cazibəsi və gözəlliyi
C) kiçik qardaşın atalarına verdiyi cavab
D) kiçik qardaşın cavahiri qırması
E) tacirin cavahirin qırılmasına verdiyi reaksiya

22. Böyük və ortancıl qardaşı birləşdirən xüsusiyyət kimi verilə **bilməz**:

- A) kiçik qardaşlarının ataları tərəfindən daha çox sevilməsindən narazılıq
B) paxıllıq
C) hər bir vəziyyətdə atalarının sözünə əməl etmək
D) var-dövləti üstün tutmaq
E) ciddi seçim qarşısında qaldıqda cəsarətsiz olmaq

23. Mətnin son cümləsində təkrarlanan sözlərdən birinin ən uyğun əvəzetməsi hansı ifadə olar?

- A) dəyərli   B) faydalı   C) səmərəli
D) bahalı   E) keyfiyyətli

24. Mətnə danışılan cavahir haqqında hansı fikri əminliklə inkar etmək olar?

- A) Cavahir tacirə atasından, ona da öz atasından qalmışdı.
B) Onun uğrunda çox adam mübarizə aparmış, lakin təkə tacir sahib çıxma bilmişdi.
C) Tacir cavahiri satıb pulunu kiçik qardaşa, bu pula bərabər olan var-dövlətini isə digər qardaşlara verdi.
D) Cavahir ölçüsünə görə yumurtadan da böyük idi, bu böyüklükdə qiymətli daşa isə çox insan sahib olmaq istəyirdi.
E) Cavahir şəffaf rəngdə idi və parlaq işıqda xırda zərrəciklər kimi görünürdü.

25. Mətnədə tünd şriftlə verilmiş sözün kontekstə uyğun mənada işləndiyi variantı seçin.

- A) Şərabın şüşəsini daşlara çaldı, o gündən heç kim onu sərxoş görmədi.
 B) Xatun nənə qatıq çalib süfrəyə qoymuşdu
 C) Aşıq sazını sinəsinə sıxıb Dədə Ələsgərdən bir hava çaldı
 D) Otu çalib səliqə ilə kənarda yığdı
 E) Zəng çaldı, hər kəs otaqlara tərəf yönəldi

26. Mətnədəki obrazları verilmiş xüsusiyyətlərə əsasən ardıcılıqla yazın.

1. Əsl xəzinənin pul və ya var-dövlət olmadığını düşünür.
 2. Ayrışeçkilik edir.
 3. Qardaşının hərəkətini təkrarlayır.
 a. ata
 b. ortancıl qardaş
 c. kiçik qardaş
 A) 1-a, 2-c, 3-b
 B) 1-b, 2-a, 3-c
 C) 1-a, 2-b, 3-c
 D) 1-c, 2-a, 3-b
 E) 1-c, 2-b, 3-a

27. Mətnədəki konfliktin yaranmasının səbəbi ilk abzasın hansı cümləsində əks olunmuşdur?

- A) Varlı bir tacirin üç oğlu varmış.
 B) Tacir kiçik oğlunu hamısından çox istəyirdi.
 C) Böyük qardaşlar paxıllıq edib deyirdilər
 D) Atamız onu, görəsən, nəyə görə bizdən çox istəyir?
 E) Onun bizdən nəyi artıqdır?

28. Nömrələnmiş sözlərdən məcazi mənada olanları seçin.

- A) 1, 2   B) 2, 3   C) 2, 4   D) 3, 4   E) 1, 3

29. Cədvəlin hansı xanalarını mətnədəki faktlarla doldurmaq olar?

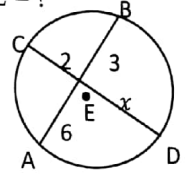
obraz	zaman	məkan	hadisə
1	2	3	4

30. Mətnin giriş hissəsində qardaşların dilindən verilmiş sualların cavabı mətnin əsas və nəticə hissələrində aydınlaşır. Bu sualların cavabını bir cümlə ilə ifadə edin.

RİYAZİYYAT

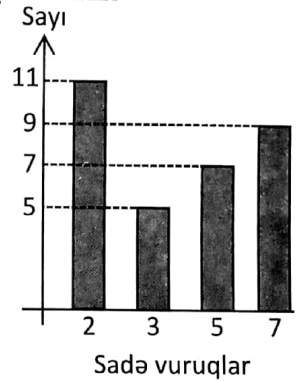
31. $CE = 2$, $BE = 3$ və $AE = 6$ olarsa, $DE = ?$

- A) 5
 B) 8
 C) 9
 D) 7
 E) 2

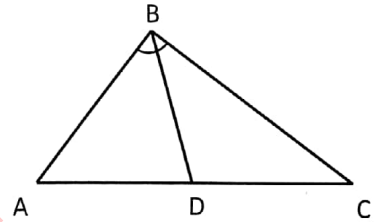
32. Diaqramda natural a ədədinin müxtəlif sadə vuruqları və onların sayı verilmişdir. a -nın natural bölənlərinin sayını tapın.

- A) 6760
 B) 5760
 C) 4410
 D) 3240
 E) 6250

33. $AB = 7$, $BC = 9$, $AC = 12$ və BD tən bölən olarsa,

- $AD = ?$
 A) 5,25
 B) 8,75
 C) 6,75
 D) 6,5
 E) 7,5

34. Hesablayın: $\Theta KOB(120; 450)$

- A) 1400   B) 1800   C) 1200   D) 1500   E) 2400

35. Usta 1 gündə 20 detal, köməkçisi isə 15 detal hazırlaya bilir. Onlar birlikdə işləyərək 140 detalı neçə gündə hazırlayar?

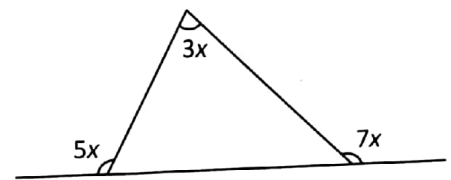
- A) 4   B) 5   C) 10   D) 2   E) 3

36. $\overline{ab} = 3a + 5b$ olarsa, ab hasilini tapın.

- A) 14   B) 15   C) 28   D) 11   E) 24

37. x -in dərəcə ölçüsünü hesablayın.

- A) 12°
 B) 15°
 C) 18°
 D) 20°
 E) 25°

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

38. m -in hansı natural qiymətində $\frac{m+2}{2m+1}$ kəsri düzgün olmayan kəsir olar?

- A) 4 B) 6 C) 8 D) 2 E) 1

39. $\frac{23}{45}$ kəsri sonsuz dövrü onluq kəsir şəklində göstərin.

- A) 0,5(1) B) 0,1(5) C) 0,2(3)
D) 0,5(4) E) 0,4(5)

40. $5 : \frac{1}{2} + 6 : 0,5 + 7 \cdot \frac{1}{2}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

- A) 25,5 B) 18 C) 19 D) 18,5 E) 22

41. Hər 1 km üçün 6 litr yanacaq sərf edən avtomobil 500 m məsafə qət edərsə, neçə litr yanacaq istifadə edər?

- A) 5 B) 15 C) 3 D) 7 E) 12

42. Yolun 40%-i gedildikdən sonra hansı hissəsi qaldı?

- A) $\frac{3}{10}$ B) $\frac{2}{5}$ C) $\frac{4}{5}$ D) $\frac{1}{10}$ E) $\frac{3}{5}$

43. Aydan saat 14:20-də məktəbdən kursa yola düşür və saat 15:00-da kursda olmalıdır. Əgər o, kursa 10 dəqiqə gecikirsə və kursla məktəb arasındakı məsafə 3500 m olarsa, Aydanın sürətini tapın.

- A) 60 m/dəq B) 65 m/dəq
C) 70 m/dəq D) 75 m/dəq
E) 80 m/dəq

44. Ədəd oxunda -5 ədədindən 9 vahid məsafədə yerləşən ədədlərin hasilini tapın.

- A) -52 B) -56 C) 54 D) -10 E) 10

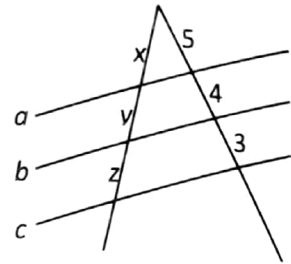
45. Çevrədə 76° -li mərkəzə uyğun daxilə çəkilmiş bucağı tapın.

- A) 45° B) 140° C) 80° D) 76° E) 38°

46. Üç ədədin ədədi ortası 20-ə bərabərdir. Bu ədədlərin cəmini tapın.

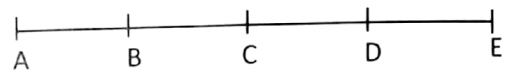
47. $(6x^2yz)^2 \cdot (3xy^2)^5$ birhədlisinin qüvvətini tapın.

48. $a \parallel b \parallel c$ və $x + y + z = 24$ olarsa, x -i tapın.

49. $x = 4$ olarsa, $\frac{x^2 + 7x + 12}{x + 4}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

50. AE parçası 4 bərabər hissəyə bölünmüşdürsə, AD : CE nisbətini tapın.

51. $x = 3$ olarsa, $|x(x + 1) - 8 \cdot |4 - 3x| - 2|$ ifadəsinin qiymətini tapın.

52. $a = 3^2 \cdot 5^3 \cdot 7^5$ ədədi üçün cədvəli doldurun. $x + y + m + n$ cəmini tapın.

Sadə vuruqların sayı	Müxtəlif sadə vuruqların sayı	Sadə bölənlərin sayı	Natural bölənlərin sayı
x	y	m	n

53. Ata oğlundan 6 dəfə böyükdür. 20 il sonra o, oğlundan 2 dəfə böyük olacaq. Atanın indi neçə yaşı var?

54. 4 traktor 12 gündə 60 ha sahəni şumlaya bilir. Bu sahənin $\frac{1}{3}$ hissəsini 8 traktor neçə günə şumlayar?

55. $\frac{a}{5} = \frac{b}{2} = \frac{c}{7}$ olarsa, $a + b + c$ cəminin ən kiçik qiymətini tapın.

İNGİLİS DİLİ

Listen to the dialogue and answer questions 56-61

56. What is the passage mainly about?

- A) London theatre
- B) the English national poet
- C) Globe Theatre
- D) Local Businessman
- E) Romeo and Juliet

57. Which statement is true according to the passage?

- A) William didn't work at the theatre.
- B) "Hamlet" is also William's masterpiece.
- C) William never played as an actor.
- D) Shakespeare was born in Stratford in 1616.
- E) Shakespeare's hardly considered the greatest dramatist.

58. Choose the correct answer to the question according to the passage.

What was William's father?

- A) a businessman   B) an actor   C) poet
- D) a landowner   E) a historian

59. Choose the **wrong** variant according to the passage.

- A) London is a birthplace of William.
- B) Most of William's early plays were performed at the Globe Theatre.
- C) William's plays were not popular in London.
- D) William wrote some masterpieces in his late years.
- E) William died in Stratford in 1616.

60. Write your answer to the question according to the passage.

How many children did William have after he got married to Anne?

61. Complete the sentence according to the passage.

In 1582 ..., aged only 18, married an older ... named Anne Hathaway.

62. Choose the correct variant.

... most people in the country love pets. Cat and dogs are their ... most favourite domestic animals.

- A) -, -   B) An, the   C) A, an
- D) -, a   E) A, the

63. Choose the correct variant.

I think ... dress is suitable for you.

- 1. both   2. none   3. others
- 4. each   5. that
- A) 2, 3, 5   B) 1, 2   C) 1, 3, 4
- D) 2, 3, 4   E) 4, 5

64. Choose the correct variant.

... children went for a walk to the park. They had ... good time there.

- A) -, -   B) A, the   C) The, a
- D) -, an   E) A, an

65. Choose the correct variant.

- 1. a few slice of meat
- 2. a few pairs of glasses
- 3. a little cabbage soup
- 4. a little lumps of sugars

- A) 2, 3   B) 3, 4   C) 1, 2   D) 1, 3   E) 2, 4

66. Choose the correct variant.

*- Do you speak ... English?**- Yes, I speak ... English language.*

- A) -, an   B) an, an   C) a, a
- D) -, the   E) the, a

67. Choose the correct variant.

Have ... tea. There is still a little left.

- A) a lot   B) very many   C) some more
- D) else   E) many

68. Choose the correct variant.

I opened the box but didn't see ... in the box.

- A) any   B) nothing   C) none
- D) anything   E) every

69. Which is **wrong**?

- A) a little car   B) a long hair   C) many wood
- D) much work   E) several papers

70. Choose the correct variant.

Take care of ..., David.

- A) my   B) yourself   C) myself
D) he   E) they

71. Choose the correct variant.

1. pair of shoes   2. a cup of tea
3. a piece of chalk   4. glass of water
A) 1, 2   B) 2, 3   C) 3, 4
D) 1, 4   E) 2, 4

72. Choose the correct variant.

... Earth goes round ... Sun.

- A) A, a   B) The, -   C) -, -
D) The, an   E) The, the

73. Choose the correct variant.

... an old city, ... architecture is very ancient.

- A) It, it   B) It is, its   C) Its, it
D) It, its   E) Its, its

74. Choose the correct sentences with the noun in the Genitive Case.

1. Ted's saying "dad" surprised all.
2. Ted's got an expensive car.
3. The doctor's given Ted some medicine to relieve his pain.
4. As I had left my book at home, I used Ted's.
A) 1, 4   B) 2, 3   C) 1, 2
D) 2, 4   E) 1, 3

75. Choose the correct pronoun.

These doctors' advice is useful for me.

- A) They   B) It   C) Its
D) Their   E) Them

76. Choose the correct variant.

1. a piece of advice
2. a slices of orange
3. two rice
4. some pieces of furniture
5. a few loaf of bread
A) 2, 3   B) 2, 4, 5   C) 1, 2, 5
D) 1, 3   E) 1, 4

77. Choose the correct variant.

... has to be ready before all are ready.

- A) All   B) No   C) Every
D) Both   E) The others

Read the passage and answer questions 78-85.

A Zara store is one of the fastest-growing chains in the world. The person behind Zara is Amancio Ortega. He is the richest man in Spain, but very few people know his face. There are only two official photographs of him, and he rarely gives interviews. Although he is a multimillionaire businessman, he doesn't look like one – he doesn't like wearing suits or ties, and prefers to wear jeans and a shirt.

When he was young he worked as a shop assistant in a clothes store, but he always dreamed of having his own business. In 1963 he started a small company which made women's pyjamas. In 1975, at the age of 40, he opened his first clothes shop Zara in La Coruña. Now Zara shops are all over the world, from New York to Moscow to Singapore.

Zara reacts quickly to the latest designer fashions, produces fashionable but inexpensive. **It** produces 20,000 new designs a year – and none of them stay in the shops for more than a month.

78. What is the passage mainly about?

- A) Zara and its creator
B) the richest man in New York
C) multimillionaire businessmen
D) Singapore's fashionable clothes
E) women's pyjamas

79. Which information *isn't given* in the passage?

- A) Fashionable clothes are not expensive in Zara.
B) Zara grows very fast in the world.
C) There are Zara shops everywhere in the world.
D) At first Ortega named the store "Zorba".
E) Ortega doesn't prefer to wear ties.

80. Choose the correct statement according to the passage.

- A) A lot of people know Amancio Ortega's face.
B) Ortega hardly prefers to wear a shirt.
C) Ortega always wished to have business of his own.
D) Ortega gives interviews too often.
E) There are only four official photos of Ortega.

81. Choose the correct variant according to the passage.

Zara ...

- A) shops are only in Moscow.
- B) was opened in Singapore first.
- C) reacts to the latest fashions fast
- D) makes too expensive clothes.
- E) produces very few designs.

82. The underlined word "It" in the passage refers to

- A) Zara   B) fashion   C) design
- D) year   E) month

83. Which word from the passage best fits the definition "someone who works in a shop, selling goods to customers"?

84. Write two adjectives from the passage that characterize "Ortega".

85. Answer the question according to the passage.

How old was Ortega when he opened his first Zara in La Coruña?

RUS DİLİ

Прослушайте текст и выполните задания 56-61.

56. Укажите основную мысль текста.

- A) Повар подаёт фугу сам, начиная с менее ядовитых частей.
- B) Рыба фугу – знаменитое, дорогое и опасное блюдо.
- C) За последние сто лет от отравления фугу умерло около 7000 человек.
- D) Фугу готовят в Японии.
- E) Эффективного противоядия от яда фугу до сих пор не существует.

57. Укажите **неверный** вариант.

- A) При употреблении фугу человек перестаёт чувствовать сначала ноги и руки, затем голову.
- B) Японцы считают, что умереть от отравления фугу – это достойная смерть.
- C) Некоторые части этой рыбы не содержат яд.
- D) В одной рыбке яда хватит на то, чтобы убить 30-40 человек.
- E) Каждый повар, который хочет готовить фугу, должен сдать **очень** сложный экзамен.

58. Где готовят эту рыбу?

- A) В Японии   B) В Китае   C) В России
- D) В Корее   E) В Токио

59. Дополните предложение словами из текста.

Рыба фугу – .....

- A) очень дорогое, неопасное блюдо
- B) легенда японской кухни
- C) не содержит яд
- D) её готовят в Китае
- E) это китайское блюдо

60. Напишите ответ на вопрос: «Почему фугу является опасным блюдом?»

61. Напишите из текста одно прилагательное, которое характеризует слово «экзамен».

62. Найдите существительное мужского рода.

- A) руль   В) молодёжь   С) семья
D) роль   Е) пламя

63. Найдите существительное женского рода.

- A) время   В) букварь   С) речь
D) день   Е) июнь

64. Найдите синонимы.

- A) короткий – длинный
B) большой – маленький
C) простой – сложный
D) село – деревня
E) горячий – холодный

65. Укажите лишнее слово.

- A) суббота   В) воскресенье   С) пятница
D) среда   Е) январь

66. В прямом значении употреблено словосочетание.

- A) золотая осень   В) железные нервы
C) холодный суп   D) большая любовь
E) тяжёлый взгляд

67. Укажите правильный вариант.

- A) Берёза – это дерево
B) Огурец – это фрукт
C) Дуб – это трава
D) Ботинки – это одежда
E) Лев – это птица

68. В переносном значении употреблено выделенное слово в словосочетании:

- A) свежий хлеб   В) свежее мясо
C) свежее молоко   D) свежая газета
E) свежие продукты

69. Составьте предложение.

1. гнездо   2. ласточки   3. под
4. дома   5. свили   6. крышей
A) 3, 5, 4, 6, 1, 2   В) 2, 5, 1, 3, 6, 4
C) 3, 6, 1, 5, 2, 4   D) 2, 3, 4, 6, 1, 5
E) 5, 1, 2, 4, 6, 3

70. Выберите правильный перевод слова *dərslik*.

- A) книга   В) учебник   С) тетрадь
D) текст   Е) перевод

71. Дополните диалог:

- .....?
– Да, это наша школа.
– .....?
– Нет, у нас гуманитарный лицей.

1. Это центральная школа?

2. Это ваша школа?

3. Она с математическим уклоном?

4. А какой предмет любишь ты?

- A) 1, 4   В) 2, 4   С) 3, 2   D) 2, 1   Е) 2, 3

72. Найдите слово в среднем роде.

- A) туча   В) брюки   С) время
D) кофе   Е) дорога

73. Со словом *персик* не употребляется:

- A) ароматный   В) сладкий   С) большой
D) зелёный   Е) вкусный

74. Укажите форму творительного падежа существительного *земля*.

- A) земли   В) земле   С) землёй
D) о земле   Е) землю

75. Составьте предложение.

1. каникулы   2. начнутся   3. у нас
4. летние   5. в июле

- A) 3, 1, 4, 2, 5   В) 5, 3, 2, 1, 4   С) 2, 3, 1, 5, 4
D) 3, 5, 1, 4, 2   Е) 4, 1, 3, 2, 5

76. Что обозначает имя существительное?

- A) действие   В) количество   С) признак
D) предмет   Е) цвет

77. На какой вопрос отвечает слово *друг*?

- A) Что?   В) Где?   С) Как?
D) Чей?   Е) Кто?

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

Если человек занимается каким-либо делом, то он должен знать это дело, изучить тонкости своей профессии и работать добросовестно. Он всегда должен помнить, что результатом его труда пользуются люди. О

человеке судят по его работе. Будущее нашего государства зависит от нас самих, от нашей добросовестной работы, от чувства ответственности каждого из нас.

78. О чём говорится в тексте?

- A) о результате B) об образовании
C) о труде D) о профессии
E) о дипломе

79. Как судят о человеке?

- A) по его одежде B) по его родственникам
C) по его друзьям D) по его работе
E) по его уму

80. Укажите верное утверждение.

- A) Человек не должен быть ответственным.
B) О человеке судят по его друзьям.
C) Мы не должны добросовестно работать.
D) Будущее нашего государства зависит от президента.
E) Человек должен хорошо знать свою работу.

81. Подберите синоним к слову добросовестно.

- A) качественно B) нормально
C) лениво D) легко
E) плохо

82. Укажите **неверное** утверждение.

- A) Каждый должен хорошо знать своё дело.
B) Изучить тонкости своей профессии.
C) Работать добросовестно.
D) Он не должен быть ответственным.
E) Будущее зависит от нас самих.

83. Дополните предложение информацией из текста:

Человек должен помнить, что результатом ..... .

84. Как называют человека, который «очень хорошо знает свою профессию»?

85. Что такое «наносить вред»?

SINAQ - 5

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. Hansı cərgədə hər iki sözün tərkibində həm leksik, həm də qrammatik şəkilçi işlənmişdir?

- A) başlayırdı, inandırıcı
B) sevindirdi, güldəndəki
C) sağalır, onuncudan
D) köçürmək, dinlədikləri
E) çalışmalar, əkinçi

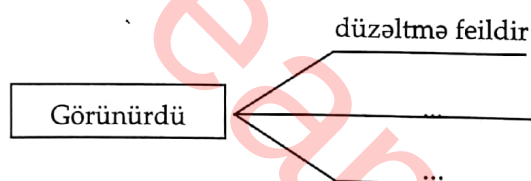
2. Hansı sözün yazılışı və deyilişi arasında daha çox fərq var?

- A) əminlik B) hasarlamaq
C) azadlıq D) sönməyən
E) dərdli

3. Toplu ismin mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etdiyi cümləni müəyyən edin.

- A) Camaatı təhlükəsiz yerlərə köçürdülər.
B) Kəşfiyyatçılarımız gecə ikən şəhərə daxil oldular.
C) Azərbaycan ordusu gücünü dünyaya göstərdi.
D) Millətin iradəsinə qarşı getmək olmaz.
E) Çobanlar sürünü dağdan endirdilər.

4. Klasteri tamamlaya bilər:

1. təsriflənən feildir	2. məchul növdədir
3. indiki zamandadır	4. qayıdış növdədir
5. keçmiş zamandadır	
A) 1, 3, 4	B) 1, 2, 5
D) 2, 4, 5	C) 2, 3, 4
E) 1, 4, 5	

5. "Salmaq" feilinin əvvəlinə hansı söz artırılarsa, frazeoloji birləşmə **yaranmaz**?

- A) yada B) ürəyinə C) ələ
D) gözdən E) əlindən

6. "Özümdən kiçik qardaşı olduqca nadinclir" cümləsindəki sözlərin morfoloji təhlili ilə bağlı *səhv* fikri müəyyən edin.

- A) Kiçik – azaltma dərəcəsində olan sadə sifətdir.
B) Qardaşı – isimdir, adlıq haldadır.
C) Nadinclir – düzəltmə sifətdir, çoxaltma dərəcəsindədir.
D) Olduqca – qüvvətləndirici ədatdır.
E) Özümdən – təyini əvəzlilikdir, ismi əvəz etmişdir.

7. Yanlış fikri müəyyən edin.

- A) Sözlərin təsir gücünü artırır – *axı, məhz*
B) Cümlələri bir-birinə bağlayır – *ilə, və*
C) Fikrə münasibət bildirir – *qısa, düzü*
D) Sözlərə mənə çaları qatır – *savayı, -dək*
E) Hiss-həyəcan bildirir – *ura, paho*

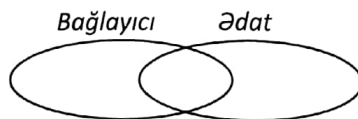
8. Hansı sözlər zərfdir?

1. hərdən	2. şəhərdə	3. azdan- çoxdan
4. gülə-gülə	5. təlaşla	6. tanıdıda
A) 1, 3, 5	B) 1, 2, 6	C) 2, 4, 6
D) 1, 3, 6	E) 3, 4, 5	

9. Hansı cümlədə "bu" əvəzliyindən sonra vergülün işlənməsi düzgündür?

- A) Bu mənim gözlədiyimdən də yaxşı alındı.
B) Bu uşağın gələcəyi parlaqdır.
C) Bu həqiqətdən də ən uğurlu layihəmdir.
D) Bu sətirli oxuyanda kövrəlməmək mümkün deyil.
E) Bu danışmaqla həll olunan məsələ deyil.

10. Eyler-Venn diaqramının kəsişməsinə yazıla bilməz?

1. ki	2. da	3. yəni
4. halbuki	5. ancaq	6. məgər
A) 1, 4	B) 2, 5	C) 1, 3
D) 4, 6	E) 3, 5	

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

Marian çökəkliyinin ən dərin nöqtəsi

Marian çökəkliyinin ən dərin nöqtəsi "Çallencer uçurumu" adlanır. O, çökəkliyin cənub-qərb hissəsində, ən son məlumatlara görə, dəniz səviyyəsindən 10994 metr aşağıda yerləşir. Çökəklikdə ilk ölçmələr buranı tapan "Challenger" (meydan oxuyan) adlı Britaniya tədqiqat gəmisi tərəfindən 1875-ci ildə həyata keçirilmişdir. Dünyanın ən dərin nöqtəsinin adı da elə buradan qaynaqlanır. ♣

Maraqlıdır ki, sovet elmi-tədqiqat gəmisi "Vityaz"ın tədqiqatçıları 1957-ci ildə həyata keçirdikləri ölçmələr zamanı ən dərin nöqtəni 11022 metr olaraq təyin etmişdirlər. ♣

Nəyə görə Marian çökəkliyi bu qədər dərinidir?

Marian çökəkliyinin dərinliyi nə qədər mübahisə doğursa da, onun nə üçün bu qədər dərin olması bir o qədər maraqlıdır. Bu ağıllı suala cavab vermək, Marian çökəkliyinə enmək qədər çətindir. Lakin tədqiqatçıların fikrincə, çökəklik tektonik plitələrin sürüşməsi səbəbindən bir neçə milyon il əvvəl meydana gəlmişdir. ▲

Dünyanın ... yüksək nöqtəsi olan Everest dağı ən dərin Marian çökəkliyinə atılırsa, zirvəsi bir neçə kilometr suyun altında qalardı. ■

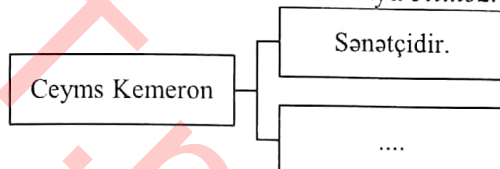
Görünür, çökəkliyə enmək heç də hündürlüyə qalxmaq qədər asan deyil. Dağ – təpədən uca, quruluqlarda yer üzündən ucalan yerlərə deyilir. Everest zirvəsinə qalxan insanların sayının gün-gündən artmasına baxmayaraq, Marian çökəkliyinə enənləri barmaqla saymaq olar.

Bu günə kimi ən dərinə dalış edən insanların sayı cəmi üçdür. Marian çökəkliyinin dibinə ilk eniş 23 yanvar 1960-cı ildə ABŞ-ın hərbi dəniz qüvvələri leytenantı Don Uolş və tədqiqatçı Jak Pikar tərəfindən həyata keçirilmişdir. • "Avatar" "Titanik" və "Terminator" filmlərinin ilk iki hissəsinin müəllifi rejissor Ceyms Kameron 26 mart 2012-ci il tarixində dünya okeanının ən dərin nöqtəsinə çatan üçüncü və bunu təklid edən ilk insan olmuşdur. Bura enən ilk iki şəxsdən fərqli olaraq Kameron Marian çökəkliyində 3 saat qalmışdır. Rejissorun çəkdiyi kadrlar əsasında "National Geographic Channel" kanalında elmi-sənədli film nümayiş olunmuşdur.

11. Çərçivə daxilində verilmiş ifadə hansı məqsədlə istifadə olunur?

- A) miqdarın az olduğunu bildirmək üçün
B) ölçünün kiçik olduğunu göstərmək üçün
C) konkret miqdarı bildirmək üçün
D) genişliyi ifadə etmək üçün
E) yaşın azlığını göstərmək üçün

12. Mətnə əsasən klasteri tamamlaya **bilməz**:

- A) Ən az dörd filmin rejissorudur.
B) Marian çökəkliyinə tək enmişdir.
C) Elmi-sənədli film hazırlamışdır.
D) Marian çökəkliyinə enən ilk insandır.
E) XXI əsrin məşhur rejissorlarından.

13. "?" işarəsinin yerinə yazıla bilər:

Everest zirvəsi   Çallencer uçuşumu

- A) Dünyanın ən yüksək zirvəsidir.
B) Dünyanın ən aşağı nöqtəsidir.
C) 10 kilometrəndən artıqdır.
D) Rekord ölçülərə malikdir.
E) Avrasiya materikindədir.

14. Cümlə mətnə hansı işarənin yerində işlədilə bilər?

Bu rəqəm sovet elmi ədəbiyyatına daxil olmuş, hətta bu gün də bir çox rus dilli yeni elmi ədəbiyyatda yalnız bu rəqəmə rast gəlmək olar.

- A) ■   B) ♦   C) ♣   D) ●   E) ▲

15. Marian çökəkliyi haqqında **yanlış** fikri seçin.

- A) Dünyanın ən dərin çökəkliyidir.
B) Dərinliyi 11 kilometrə yaxındır.
C) Mənası "meydan oxuyan" deməkdir.
D) Bir neçə dəfə ölçülmüşdür.
E) Bu vaxta qədər yalnız üç nəfər buraya enə bilmişdir.

16. Nöqtələrin yerinə yazılmalıdır:

- A) lap   B) daha   C) olduğca
D) ən   E) çox

17. Hansı sözlə başlayan cümlə mətnə aid edilə **bilməz**?

- A) Çökəklikdə   B) Nəyə görə   C) Görünür
D) Dağ   E) Rejissorun

18. Bəzən bir subyektin adı başqa bir subyektin adlandırılmasında da istifadə edilir. Mətnə işlənmiş hansı xüsusi isim bu faktı təsdiq edir?

- A) Marian   B) Çallencer   C) Vityaz
D) Avatar   E) Terminator

19. Mətnin tərkib hissələrini ifadə edən 3 bənddən ibarət plan yazın.

20. Altından xətt çəkilmiş sözlərin informativ, poetik və terminoloji funksiyada işlənməsinə görə qruplaşdırın.

1. informativ   2. poetik   3. terminoloji

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

İlk dərs

I. Geyimindən, yerindən şahzadəyə ▲ bənzəyən zəngin bir gənc müdrik¹ qocanın yanına gəlib deyir:

– Müəllim, mən nə edim ki, sizin kimi bilikli olum?

Alim gəncə baxıb soruşur²:

– Sənin həyatda ən çox sevdiyin nədir?

– Var-dövlət, hökmranlıq, bir də dostlarla aylanmaq.

Müdrik qoca başını aşağı salıb heç nə demir.

Oğlan isə əl çəkmir³:

– Müəllim, mən bilikli olmaq istəyirəm. Məni şagirdliyə götürün.

Qoca yenə də heç nə deməyib əli ilə "çıx get" işarəsi verir. Lakin oğlan inadkarlıq göstərir:

– Nə qədər desəniz, pul verərəm. Mənə bilik verin⁴. Söz verirəm ki, bütün dediklərinizə əməl edəcəyəm. Çalışqan olacağam⁵.

II. Müəllim görür ki, cavan oğlan əl çəkməyəcək. Ayağa qalxıb ona işarə edir ki, arxasınca gəlsin. Onlar həyatdakı hovuza baş çəkirlər. Müəllim şagirdlərindən iki nəfər qoldan qüvvətliyini çağırır. Əmr edir ki, hər üçü hovuza girsin. Gənclər hovuza düşəndə müəllim şagirdlərinə əmr edir ki, cavan oğlanın başından tutub suya salsınlar. Şagirdlər əməl edirlər. Gənc suyun altında çırpınmağa başlayır. Bu vəziyyət xeyli davam edir.

III. Nəhayət, oğlan taqətdən düşür. Boğulmaq məqamına çatanda müəllim şagirdlərə işarə verir ki,

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

onu buraxsınlar. Oğlan başını sudan çıxarıb dərindən nəfəs almağa başlayır.

Qoca soruşur:

– Suyun altında niyə çırpınırdın? Nə istəyirdin?

– Hava. Hava istəyirdim. – deyə oğlan təngnəfəs cavab verir.

– Bəs var-dövlət, hökmranlıq?

– Yox. Heç ağılıma da gəlmirdi.

– Bəs dostlarla əylənmək?

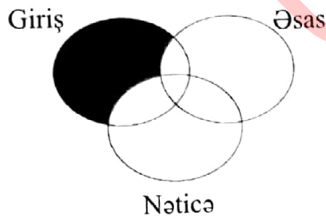
– Yox. Yalnız hava.

IV. Qoca gülümsünüb deyir:

– Yadında saxla, oğlum, doğrudan da, bilikli olmaq üçün sən biliyi də bax belə istəməlisən. Suyun altında havanı istədiyin kimi.

V. .... biliksiz heç nəyə nail ola bilməzsən.

21. Mətnin hissələrinə uyğun olaraq Eyler-Venn diaqramının rənglənmiş hissəsinə yazıla biləcək fikri müəyyənləşdirin.

- A) Müdrik müəllimin cavabı.
B) Gənc oğlanın müdrik qocaya yaxınlaşması.
C) Su ilə imtahan.
D) Gənc oğlanın arzusu.
E) Biliyin gücü.

22. "Qədimdə müəllimlər şagirdlərə nəyi isə başa salmaq üçün bəzən çox sərt üsullardan istifadə edirdilər" cümləsi hansı işarənin yerinə yazılmalıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

23. Hansı nümunə qarşısında ▲ işarəsi qoyulmuş sözün şərhinə uyğundur?

- A) Nənə toxuduğu coraba baxaraq nəvəsini oxşayırdı.
B) Payız küləyinin ilq nəfəsi insanın ruhunu oxşayırdı.
C) İlk baxışda o, yaxşı adama oxşayırdı.
D) Günəşin şüaları Sonanın ipək saçlarını oxşayırdı.
E) Analər həm şəhid oğullarımızla fəxr edir, həm də yanıqlı səslə onları oxşayırdılar.

24. Mətnə üzərində rəqəm yazılmış sözləri cədvəlin müvafiq xanalarına (həqiqi mənalı və məcazi mənalı) yazın.

	Həqiqi mənalı	Məcəzimənalı
A)	1, 2, 5	3, 4
B)	2, 4	1, 3, 5
C)	3, 4, 5	1, 2
D)	1	2, 3, 4, 5
E)	1, 3	2, 4, 5

25. Müdrik qoca nə üçün gənc oğlanın suya salınmasını istəyir?

- A) Oğlanı cəzalandırmaq üçün
B) Oğlanın üzgüçülük qabiliyyətini yoxlamaq üçün
C) Gənc oğlanın məktəbə nifrət etməsini istədiyi üçün
D) Gənc oğlana dərs vermək üçün
E) Gənc oğlanın nəfəs almadan nə qədər dayanacağını yoxlamaq üçün

26. Tünd qara hərflərlə verilmiş sözün həqiqi, yoxsa məcazi mənada işləndiyini müəyyən edin və mətnənkənar cümlədə fərqli mənada (məcazidirsə həqiqi və ya əksinə) işlədildiyi variantı seçin.

- A) Həqiqi mənada. Zəngin bədii irsi
B) Məcəzi mənada. Zəngin insanlar
C) Həqiqi mənada. Zəngin dövlətlər
D) Məcəzi mənada. Zəngin fikirlər
E) Həqiqi mənada. Zəngin valideynlər.

27. Gənc oğlanın arzularını ifadə *etmir*:

- A) var-dövlətə sahib olmaq
B) istirahət və əyləncə
C) zəhmətsiz və rahat həyat
D) başqalarına hökm vermək
E) məsuliyyətlə işləmək

28. Nöqtələrin yerinə yazıla bilər:

- A) Çünki B) Amma C) Lakin
D) Yaxud E) Bəlkə

29. Altından xətt çəkilmiş cümlədəki yanlışlığı düzəldərək yenidən yazın.

30. Çərçivə daxilində verilmiş hissədəki frazeoloji birləşmələri seçib yazın.

RİYAZİYYAT

31. Tərəfləri 18 sm və 24 sm olan düzbucaqlının diaqonalını tapın.

- A) 30 sm B) 20 sm C) 25 sm
D) 42 sm E) 24 sm

32. Usta 1 gündə 25 detal, köməkçisi isə 15 detal hazırlaya bilər. Onlar birlikdə işləyərək 160 detalı neçə gündə hazırlayar?

- A) 4 B) 5 C) 10 D) 2 E) 3

33. Hesablayın: $\left(\frac{1}{4}\right)^{-3} + \left(\frac{1}{3}\right)^{-4} + \left(\frac{1}{2}\right)^{-2}$

- A) 140 B) 145 C) 148 D) 149 E) 150

34. Yolun 55%-i gedildikdən sonra hansı hissəsi qaldı?

- A) $\frac{5}{9}$ B) $\frac{7}{9}$ C) $\frac{7}{10}$ D) $\frac{9}{10}$ E) $\frac{9}{20}$

35. $(5x^3yz)^3 \cdot (2xy^2)^3$ birhədlisinin əmsalı ilə qüvvətinin cəmini tapın.

- A) 1023 B) 1015 C) 1024 D) 1018 E) 1015

36. $\sqrt{32 + \sqrt{11 + \sqrt{18 + \sqrt{49}}}}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

- A) 5 B) 3 C) 7 D) 6 E) 4

37. İki natural ədədin cəmi 20, hasilı isə 96 olarsa, bu natural ədədləri tapın.

- A) 8 və 12 B) 10 və 12 C) 8 və 10
D) 6 və 16 E) 8 və 14

38. $x^2 - 7x + c = 0$ tənliyinin köklərindən biri 5 olarsa, c parametrini tapın.

- A) 3 B) 6 C) 10 D) 2 E) 7

39. $12 \leq a \leq 15$ və $4 \leq b \leq 8$ olarsa, $2a + 3b$ ifadəsinin ən böyük qiymətini tapın.

- A) 64 B) 54 C) 52 D) 60 E) 47

40. $\begin{cases} x + 2y = 10 \\ 3x - 2y = 2 \end{cases}$ tənliklər sistemindən x -i tapın.

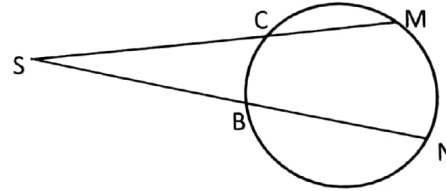
- A) 4 B) 8 C) 2 D) 7 E) 3

41. Düzbucaqlı üçbucaqda 60° -li bucaq qarşısındakı katet $9\sqrt{3}$ olarsa, digər kateti tapın.
A) 6 B) 12 C) 18 D) 9 E) 5

42. Tərəfi 10, kiçik diaqonalı 12 olan rombun böyük diaqonalını tapın.

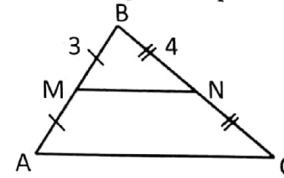
- A) 16 B) 20 C) 13 D) 12 E) 15

43. $SM = 18$, $SC = 8$ və $SB = 9$ olarsa, SN -i tapın.

- A) 16 B) 20 C) 13 D) 12 E) 15

44. ABC üçbucağının perimetri 21 sm olarsa, MN orta xəttinin uzunluğunu tapın.

- A) 12 sm B) 3 sm C) 1 sm
D) 3,5 sm E) 4,5 sm

45. $(a - 8)x^4 + (b - 4)x^3 + 4x^2 + 8x + 18$ çoxhədlisinin dərəcəsi 2 olarsa, ab hasilini tapın.

- A) 10 B) 36 C) 16 D) 32 E) 20

46. $\begin{cases} x^2 + xy = 1 \\ y^2 + xy = 15 \end{cases}$ tənliklər sistemindən $|x + y|$ ifadəsinin qiymətini tapın.

47. Trapesiyanın orta xətti 14, oturacaqlarından biri 9 olarsa, digər oturacağını tapın.

48. Daxili bucaqlarının cəmi, xarici bucaqlarının cəminin 2 misli olan düzgün çoxbucaqlının neçə tərəfi var?

49. Hesablayın: $2\sqrt{2} \cdot (\sqrt{8} + \sqrt{2} + \sqrt{50} + \sqrt{200})$

50. $\begin{cases} 2x - 5 > 11 \\ 3x + 2 \leq 35 \end{cases}$ bərabərsizliklər sisteminin neçə natural həlli var?

51. Uyğunluğu müəyyən edin:

1. $a + b = 7$ a. $ab = 3$ olarsa, $a^2 + b^2 = 43$

2. $a - b = 9$ b. $ab = 4$ olarsa, $a^2 + b^2 = 89$

3. $a + b = 6$ c. $a - b = 3$ olarsa, $ab = 10$

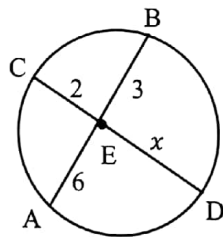
d. $ab = 3$ olarsa, $a^2 + b^2 = 30$

e. $a - b = 4$ olarsa, $ab = 24$

52. $a + b = \sqrt{20}$ və $a \cdot b = 2$ olarsa, $\frac{a}{b} + \frac{b}{a}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

53. a -nın hansı qiymətində $\frac{12-a}{3a+21}$ ifadəsinin mənası yoxdur?

54. $CE = 2$, $BE = 3$ və $AE = 6$ olarsa, $DE = ?$

55. Ailədəki uşaqlar iki bacı və iki qardaşdan ibarətdir. Uşaqların orta yaşı 14, oğlanların orta yaşı 18 olarsa, qızların orta yaşını tapın.

56. Choose the correct tense forms.

Look! Somebody ... the walls.

1. has painted 2. is painting
3. had painted 4. paint
A) 3, 4 B) 1, 4 C) 1, 2 D) 2, 3 E) 2, 4

57. Make up a sentence.

1. this 2. museum 3. Very 4. modern 5. is
A) 2, 5, 1, 4, 3 B) 2, 1, 4, 3, 5 C) 1, 5, 3, 2, 4
D) 1, 2, 3, 4, 5 E) 1, 2, 5, 3, 4

58. Choose the correct variant.

This is the teacher ... we love.

1. what 2. which 3. that 4. whom
A) 3, 4 B) 1, 2 C) 1, 4 D) 2, 3 E) 2, 4

59. Choose the correct variant.

Our city is ... than yours.

- A) more larger B) large C) the largest
D) larger E) a little large

60. Choose the correct variant.

We all respect Sam because he is a very ... man.

1. foolish 2. truthful 3. reliable 4. selfish
A) 1, 4 B) 2, 3 C) 1, 2 D) 2, 4 E) 1, 3

61. Choose the correct tense form.

There ... nothing on the table for breakfast yesterday.

- A) hasn't B) was C) will be
D) hadn't been E) wasn't

62. Choose the correct variant.

– Stay ... me, please.

– No, I will stay ... my uncle's.

- A) with, at B) on, into C) for, from
D) of, off E) without, to

63. Choose the correct variant.

– ... of you swims better?

– Nick does.

- A) What   B) Which   C) Who
D) Whom   E) Whose

64. Choose the correct tense forms.

I ... David if he ... them before.

- A) asked, had seen   B) asked, will see
C) will ask, saw   D) asked, have seen
E) has asked, have seen

65. Choose the correct variant.

Matilda walked ... and spoke ...

- A) slow, quietly   B) slowly, quiet   C) slowly, quite
D) slow, quiet   E) slowly, quietly

66. Choose the line of regular verbs.

- A) to blow, to know, to see
B) to hide, to play, to pay
C) to lie, to keep, to correct
D) to deal, to dig, to affect
E) to select, to close, to open

67. Choose the correct variant.

Tell me ... made you angry yesterday.

1. what   2. who   3. whose   4. whom
A) 2, 3   B) 1, 4   C) 1, 2   D) 3, 4   E) 1, 3

68. Choose the correct tense forms.

We ... on holiday next year as soon as we ... enough money.

- A) will go, had   B) goes, has had
C) will go, will have   D) go, will have
E) will go, have

69. Choose the correct variant.

... highest mountain in ... Africa is Kilimanjaro.

- A) The, –   B) –, the   C) A, –
D) The, an   E) –, an

70. Choose the correct variant.

Our teacher wants ... to learn the poem by heart.

- A) our   B) we   C) us   D) ours   E) they

71. Choose the correct tense forms.

While Max ... TV, his brothers ...

- A) was watching, were sleeping
B) is watching, had slept
C) watched, has slept
D) watch, will sleep
E) watches, were sleeping

Listen to the passage and answer questions 72-77

72. The passage is mainly about ...

- A) air pollution   B) Adriatic Sea
C) tourism   D) the city of Venice
E) decorative cloths products

73. Which statement is *false* according to the passage?

- A) People travel the city only by walking.
B) Tourists can buy decorative cloths products in Venice.
C) Air pollution and floods have damaged the buildings in Venice.
D) People moved to Venice to escape from invaders.
E) Venice consists of more than 100 small islands.

74. Choose the correct answer according to the passage.

Why does Venice sink every year?

- A) Because nobody lives there.
B) Because there is very few boats there.
C) Because the ground consists of mud.
D) Because there is not any bridge there.
E) Because it is very far from the Adriatic Sea.

75. Complete the sentence according to the listened passage.

First people came to Venice because ...

- A) they wanted to sell glass products
B) they wanted to escape from invaders
C) it was sinking at that time
D) it was polluted too much
E) they didn't like to live near the sea

76. Which statement is true according to the passage?
- A) Very few tourists visit Venice every year.
  - B) Venice is famous only for its palaces.
  - C) Venice also earns money from fishing.
  - D) Venice is not important center in Italy.
  - E) The small islands lie far from the Adriatic Sea.

77. Write your answer to the question.
What does economy of Venice depend on?

Read the passage and answer questions 78-85.

As the Venus flytrap traps and eats insects it belongs to a group of meat-eating plants. It grows in wet soil only in the U.S. It has small, white flowers. The leaves of the plant grow in rounded halves. The halves are like jaws. The plant has hairs that are very sensitive to touch. The leaf gives out a sticky substance that attracts flies and other insects. When an insect is in between the two halves of a leaf, the hairs detect its presence. In less than a second, the leaves shut down. Once the insect is trapped, the leaf releases digestive juices to break down it into nutrients. The leaf absorbs the nutrients and carries them to all parts of the plant. This process takes about 10 days. Then the leaf opens again.

78. What is the text mainly about?
- A) insects eaten by the Venus flytrap
  - B) the plants of the United States
  - C) a sticky substance
  - D) a meat-eating plant
  - E) wet soil in the United States

79. Which statement **isn't** mentioned in the passage?

- A) Venus flytrap has a mouth-like leaves.
- B) Even a frog can be trapped by the Venus flytrap.
- C) The hairs of the Venus flytrap detect insects.
- D) When an insects land on the plant its leaves close immediately.
- E) Venus flytrap eats insects.

80. Which statement is true according to the text?

- A) The United States is the only home of Venus flytrap.
- B) Venus flytrap has large flowers.
- C) Venus flytrap never grows in wet land.
- D) The sticky substance only attracts flies.
- E) The hairs of the plant are hardly sensitive.

81. Which word from the passage has the meaning "a number of people or things that are put together or considered as a unit"?

- A) soil
- B) group
- C) plant
- D) second
- E) flower

82. Which word from the passage has the meaning "a number of people or things that are put together or considered as a unit"?

- A) soil
- B) group
- C) plant
- D) second
- E) flower

83. Complete the sentence according to the passage.

The Venus flytrap traps and eats insects so it belongs ...

84. Write the answer to the question according to the passage.

Where can people only see the Venus flytrap?

85. Write one adjective from the passage which describes the word "flower".

RUS DİLİ

56. В прямом значении употреблено выделенное слово в предложении.

- A) грустная неделя   B) золотой осень
C) холодная вода   D) трудный характер
E) весёлый день

57. Найдите антонимы.

- A) утро – день   B) день – ночь
C) беда – горе   D) еда – блюдо
E) там – тут

58. Выберите правильный вариант.

Я читаю интересн... книг...

- A) –ую, –у   B) –ым, –ой
C) –ого, –а   D) –ом, –е
E) –ому, –е

59. Со словом один употребляется:

- A) дочь   B) слово   C) окно
D) день   E) книги

60. Продолжите логический ряд:

среда, воскресенье ...

1. март   2. июнь   3. вторник
4. май   5. суббота
A) 2, 5   B) 1, 4   C) 1, 3   D) 2, 4   E) 3, 5

61. Укажите ряд существительных женского рода.

- A) задания, дитя   B) история, лекция
C) касса, здания   D) семья, время
E) яблоня, знамя

62. Выберите правильный вариант.

Моей сестре двадцать три ..

- A) год   B) лет   C) году
D) года   E) годам

63. Выберите правильный вариант.

Это твой брат? Как .. зовут?

- A) его   B) её   C) ему   D) него   E) нам

64. Составьте предложение.

1. была   2. Гаида ханум
3. просветительниц   4. женщин
5. Первых   6. из
7. одной   8. Азербайджана

A) 2, 1, 5, 4, 3, 6, 8, 7

B) 7, 6, 5, 4, 3, 8, 1, 2

C) 7, 2, 5, 8, 6, 3, 4, 1

D) 2, 1, 7, 8, 3, 4, 6, 5

E) 3, 8, 2, 1, 7, 6, 5, 4

65. Какое слово означает «правильный»?

- A) умный   B) верный
C) мудрый   D) светлый
E) деловой

66. Укажите разносклоняемое существительное.

- A) имя, семя
B) здания, нация
C) номера, знамя
D) дома, время
E) задания, собрания

67. Выберите правильный вариант.

Медицинск .. факультет, золот ... браслет

- A) –ий, –ая   B) –ой, –ое
C) –ый, –яя   D) – ая, –ее
E) –ий, –ой

68. На вопрос кто? отвечают слова

- A) парень, верблюд
B) дочь, работа
C) мост, врач
D) дома, здание
E) доброта, власть

69. Укажите слова с отрицательным значением.

- A) сонный, приятный
B) мудрый, веселый
C) храбрый, скупой
D) пассивный, грустный
E) грубый, смелый

70. Восстановите диалог.

– ...

– В выходные мы идём на выставку.

– ...

– Это выставка посвящена фотоискусству.

1. А ты любишь заниматься фотографией?

2. Какие у тебя планы на выходные?

3. Ты часто ходишь на эти мероприятия?

4. А какая это выставка?

- A) 2, 4   B) 1, 3   C) 4, 2   D) 1, 4   E) 3, 2

71. Выберите правильный вариант.

Как ... здоровье?

- А) вашего   В) ваше
С) ваша   D) вашим
Е) ваш

Прслушайте текст и выполните задания
72-77.

72. Укажите основную мысль текста.

- А) Заха Хадид за работу над созданием Центра получила премию «Дизайн года» .
В) Центр Гейдара Алиева - современный культурный центр, символ Баку и всего Азербайджана.
С) На первом этаже культурного центра представлена выставка под названием «Шедевры Азербайджана».
D) Здесь представлены и старинные национальные музыкальные инструменты.
Е) Посетители музея могут услышать звучание каждого инструмента.

73. Укажите *неверное* утверждение.

- А) Среди экспонатов есть образцы народной одежды из различных областей Азербайджана.
В) Посетители музея могут услышать звучание каждого инструмента.
С) Здание Центра является одним из шедевров мировой архитектуры.
D) Здесь демонстрируются уникальные экспонаты, отражающие историю страны и её культурное наследие.
Е) На втором этаже культурного центра представлена выставка под названием «Шедевры Азербайджана».

74. Дополните предложение информацией из текста.

Проект здания Центра Гейдара Алиева был представлен на Фестивале мировой архитектуры ...

- А) который прошёл в октябре 2013 года в

Сингапуре.

В) который прошёл в ноябре 2014 года в В России.

С) который прошёл в октябре 2015 года во Франции.

D) который прошёл в декабре 2013 года в Сингапуре.

Е) который прошёл в октябре 2012 года в Испании.

75. Напишите ответ на вопрос «Какую премию получила Заха Хадид?»

- А) Дизайн года   В) Дизайн месяца
С) Дизайн дня   D) Дизайн часа
Е) Дизайн недели

76. Дополните предложение информацией из текста.

Центр Гейдара Алиева - современный культурный центр, ставший новым символом Баку и ... всего Азербайджана

- А) Турции   В) Азербайджана   С) России
D) Испании   Е) Сингапура

77. Дополните предложение словами из текста.

На первом этаже культурного центра представлена выставка под названием ....

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

Азербайджан – удивительная страна. Все в ней уникально – природа и культура, история и обычаи и традиции, архитектура и многое другое. Азербайджан часто называют «страной огня» . Действительно еще до нашей эры на территории современного Азербайджана проживали племена огнепоклонников. С тех времен на территории страны сохранились древнейшие свидетельства той эпохи: наскальные рисунки, статуи божеств и древние храмы. Кроме того, страна с древних времен известна своими храмами огнепоклонников . На Анишереоне есть место, называемое Янардаг – «горящая гора». В Нахичеване,

Кяльбаджаре, Ленкорани и Бабадаге из земли выбиваются горячие воды. На территории Азербайджана когда-то существовали древние государства Атропатена и Кавказская Албания. Каждый город Азербайджана несет в себе нечто особенное. Центр древнего глубинского ханства – город Губа – известен своими средневековыми крепостями и мечетями. Один из самых старых городов – Шеки – знаменит роскошными дворцами, некоторые из которых сегодня переоборудованы в современные гостиницы. Азербайджан удивит вас и своими природными условиями: на территории страны уютно разместились морское побережье и реки, высокие горные хребты и равнины, полупустыни и лесные массивы. Вас ждут красивейшие пейзажи, водопады и горные реки, родники с прозрачной водой, глубокие ущелья, зеленые луга, термальные и минеральные источники, чистейший горный воздух.

78. Укажите основную мысль текста.

- A) Каждый город Азербайджана несет в себе нечто особенное.
- B) Азербайджан – удивительная, уникальная страна.
- C) На территории Азербайджана проживали племена огнепоклонников.
- D) Один из самых старых городов – Шеки – знаменит роскошными дворцами.
- E) Город Губа – известен своими средневековыми крепостями и мечетями.

79. Дополните предложение информацией из текста.

На территории Азербайджана когда-то существовали древние государства ...

- A) Атропатена и Кавказская Албания
- B) Албания и Ленкорань
- C) Шеки и Атропатена
- D) Кавказская Албания и Губа
- E) Шеки и Албания

80. Какое утверждение **не** соответствует содержанию текста?

- A) Азербайджан часто называют «страной огней».
- B) Город Губа – известен своими средневековыми крепостями и мечетями.
- C) До нашей эры на территории Азербайджана проживали племена огнепоклонников.
- D) На Апшероне есть место, называемое Янардаг – «горящая гора».
- E) В Нахичеване, Кяльбаджаре, Ленкорани и Бабадаге из земли выбиваются холодные воды.

81. Укажите верный ответ на вопрос «Где находится Янардаг»?

- A) В Шеки
- B) В Губе
- C) На Апшероне
- D) В Атропатене
- E) В Албании

82. Какое слово означает «Строительное искусство, зодчество»?

- A) архитектура
- B) пейзаж
- C) водопад
- D) родник
- E) крепость

83. Дополните предложение словами из текста.

На территории страны разместились морское побережье и реки, высокие горные хребты и равнины ...

84. Напишите ответ на вопрос «Как называют Азербайджан?», используя слова из текста.

85. Напишите слово из текста, близкое по значению слову «известный».

SINAQ - 6

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. Həm kökündə, həm də kök və şəkilçi arasında ahəng qanununun pozulduğu sözü seçin.

- A) dəryalar B) dənizkənarı C) vətəndaş
D) sahibkar E) qəhrəmanlıq

2. Söz, sinonimi, antonimi ardıcılığına uyğun olan cərgəni müəyyən edin.

- A) qarışıq, bilinməyən, sadə
B) çətin, mürəkkəb, asan
C) varlı, zəngin, imkanlı
D) qorxaq, cürətli, qəhrəman
E) müdafiə, hücum, əks-hücum

3. Həm sadə, həm düzəltmə, həm də mürəkkəb sözün işləndiyi bəndi seçin.

- A) Şəhərin gur işıqları ona xüsusi gözəllik verirdi.
B) Kömək etmək arzusunda olanlar bir-bir xəzinəyə yaxınlaşırdılar.
C) Bir qardaşın sözü digərinin ağına batmırdı, elə hey səs-küy yaranırdı.
D) Çiçəkli dağlardan, yaşıl bağlardan gül, çiçək gətirmişdilər.
E) Axı kimin müqəssir olduğunu tapa bilən yoxdur.

4. Hansı bənddə çoxaltma dərəcəsində olan sifət işlənmişdir?

- A) Alma çox şirindir.
B) Günəşin sarımtıl şəfəqləri hər yana yayılmışdı.
C) Atan tünd çayı çox sevir.
D) Mən səni ən az sən qədər tanıyıram.
E) Şirin-şirin söhbət edirsən.

5. Verilən bəndlərin birində numerativ söz işlənmişdir:

- A) səkkiz qırmızı gül B) iki sap mirvari
C) iki-üç nəfər adam D) üç vaqon paltar
E) on ədəd qələm

6. "Həyəcanın ölçüsü vücudunun ölçüsündən də qat-qat artıq olduğu vurğulanır" cümləsində ilk dörd sözün hansı halda olduğunu seçin.

- A) adlıq, adlıq, adlıq, çıxışlıq
B) yiyəlik, təsirlik, yiyəlik, təsirlik

- C) adlıq, təsirlik, adlıq, çıxışlıq
D) yiyəlik, adlıq, yiyəlik, çıxışlıq
E) yiyəlik, yiyəlik, yiyəlik, təsirlik

7. Biri frazeoloji birləşmə deyil:

- A) görünməz olmaq B) gözünə kül üfürmək
C) üzünü ağ etmək D) söz vermək
E) sözünün üstündə durmaq

8. Hansı saydan sonra gələn isim hər zaman cəm şəkilçisi qəbul edər?

- A) onuncu B) əlli C) bir çox
D) yüzlərlə E) beşinci

9. "Ov" sözünə verilmiş şəkilçilərdən hansı qoşulsa, yeni yaranmış söz digərləri ilə eyniköklü *olmaz*?

- A) -ıl⁴ B) -dır⁴ C) -xala D) -la² E) -ıntr⁴

10. Qeyri-müəyyən miqdar sayları ilə bağlı hansı fikir *yanlıştır*?

- A) Quruluşa sadə, düzəltmə və mürəkkəb olur.
B) Bəziləri rəqəmlərlə də ifadə olunur.
C) Nə qədər? sualına cavab verir.
D) Müəyyən miqdar saylarından qeyri-müəyyən miqdar sayı düzəltmək olur.
E) Müəyyən miqdar saylarından fərqli olaraq, isimləşmirlər.

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

Yağış damlasının səyahəti

Yağış damlası yəre doğru yol gəlirdi. Hava sakit, küləksiz idi. Onun kimi çoxlu sayda yağış damlası bir-bir yanından ötüb yəre yağırdı. Nəhayət, o, yamyaşıl otun üstünə düşdü. Otun saplağı ilə sürüşüb köklərinə çatdı. Torpağın içərilərinə doğru yeridi. Torpaq yağış damlasını sevinclə qarşıladı. Onlar çoxdan tanış idilər. Yağış damlası torpağa ilk dəfə qonaq gəlmirdi.

Dupduru yağış damlası torpağa düşən kimi rəngi bulandı. Yağış damlası bundan heç də narahat olmurdu. Çünki sonra nə olacağını artıq bilirdi. Bulana-bulana yerin dərinliklərinə doğru gedirdi və birdən şırıltı eşitdi. Yaxınlıqda yeraltı sular vardı. Yağış damlası sevindi. Bu sular onun özü kimi damlaların bir yerdə toplaşmasından yaranmışdı. O da sayı bilinməyən damlalara qarışıb axdı. Hara getdiyini düşünmürdü. Çünki bu yolu da çox getmişdi. O qədər çox ki, sayını xatırlamırdı. Dostları ilə söhbətləşə-

söhbətləşə uzun məsafə qət etdilər. Birdən gözü işıqdan qamaşdı. Axa-axa yerin üstünə gəlib çıxmışdılar. Qarşıda ucsuz-bucaqsız dəniz vardı. Yağış damlası dənizin sularına qarışdı. Bir qədər dayanıb dənizin dibindəki yosunlara, yanından oyan-buyana şütüyən balıqlara, dənizə çimməyə gələn insanlara baxdı.

Başı elə qarışdı ki, nə qədər vaxt keçdiyini bilmədi. Bir də onu gördü ki, Günəşin hərərətindən zərrəciklərə çevrilib səmaya qalxır. Yəni təəccüblənmədi. Bu yol da ona tanış idi. Yuxarı düşdükcə hava soyuyurdu. Yağış damlasının zərrəcikləri üşüyüb yenidən bir yerə yığılmağa başladı. Ətrafında saysız-hesabsız zərrəciklər də üşüməmək üçün bir-birinə sığındılar və bulud əmələ gəldi. Su buxarı yer səthinə yaxın kondensasiya və sublimasiya etdikdə duman, sərbəst atmosferdə olduqda isə bulud yaranır.

Külək buludu dənizin üzərindən qovub qurunun üzərinə gətirdi. Hava soyuduqca zərrəciklər bir-birinə daha yaxınlaşır, bulud sıxlaşırdı. Axırda bulud dözü bilmədi, suya dönüb axdı. Yağmur başladı.

Yağış damlası yenə yerə doğru yol gəlirdi. Bu dəfə hava yaman küləkli idi. Külək elə vıyıldayırdı ki. Yağış damlası küləyə sinə gərib yerə doğru gəlirdi. Sonra yenə torpağa qarışib axacaq. Bu dəfə yolu dənizə yox, bəlkə də, gözəl, sərin bir bulağa düşəcəkdi. Yağış damlasının yolunun bulaqdan düşdüyü vaxtlar da olmuşdu. Havanın çox soyuq olduğu vaxtlarda o donub doluya, qara da çevrilmişdi. Özü də bir dəfə yox – ...

Yağış damlası fəsillərin xasiyyətini yaxşı bilirdi. İndi payız fəslə idi. Ona görə də hava belə küləkli idi. O isə küləyin qanadlarında quş kimi uçurdu.

11. Mətnin giriş hissəsinin planında ola **bilməz**:

- A) Yağış damlasının yolu
- B) Damlaların gəlişi
- C) Göydən torpağa kimi
- D) Damlanın rənginin bulanması
- E) Damlaların göydən torpağa kimi yolları

12. 2-ci abzasda fərqləndirilmiş sözün eyni mənada işləndiyi nümunəni seçin.

- A) Kərəm ağarın sözləri lap yerinə düşdü.
- B) Oxun düşdüyü yerdə yeni oba quruldu.
- C) Hər dəfə ağılına təzə fikir düşəndə qara dəftərində qeydlər aparırdı.
- D) Misalı həll etsə də, aldığı cavab yerinə düşmürdü.
- E) Maşın işə düşən kimi işıqlar söndü.

13. Mətnə nöqtələrin yerinə yazıla bilər?

- A) iki dəfə   B) 5-6 dəfə   C) dəfələrlə
- D) həmin qədər   E) bir az

14. "Yağış damlası fəsillərin xasiyyətini yaxşı bilirdi" dedikdə hansı fikir nəzərdə tutulur?

- A) Yağış ilin hansı fəslində havanın necə dəyişəcəyini bilirdi.
- B) Yağış fəsillərin daxili dünyasına bələd idi.
- C) Yağış ilə fəsillər arasında mənəvi bir bağlılıq var idi.
- D) Yağış ilin hər bir fəslində yağırdı.
- E) Yağış hansı fəslə leysana çevriləcəyini bilirdi.

15. Mətnə əsasən yağıntı bu formada ola **bilməz**:

- A) damla   B) dolu   C) qar
- D) buz   E) buxar

16. Mətn haqqında hansı fikir doğrudur?

- A) Mətndəki bütün sözlərin leksik mənası var.
- B) Mətnə yalnız qrammatik mənası olan sözlər üstünlük təşkil edir.
- C) Sinonim sözlərdən istifadə edilməmişdir.
- D) Omonim sözlərdən istifadə edilmişdir.
- E) Bütün sözlər həqiqi mənədadır.

17. Mətnə hansı suala cavab **yoxdur**?

- A) Yağış nə üçün yağır?
- B) Yağış damlasının rəngi nə üçün bulanır?
- C) Suyun kiçik hissəciklərə ayrılmasının səbəbi nədir?
- D) İlin hansı fəslində yağıntı miqdarı azalır?
- E) Yağış damları haraya düşür?

18. Cümlələrdən biri mətnin üslubuna uyğun **deyil**:

- A) Yağış damlasının zərrəcikləri üşüyüb yenidən bir yerə yığılmağa başladı.
- B) Ətrafında saysız-hesabsız zərrəciklər də üşüməmək üçün bir-birinə sığındılar və bulud əmələ gəldi.
- C) Su buxarı yer səthinə yaxın kondensasiya və sublimasiya etdikdə duman, sərbəst atmosferdə olduqda isə bulud yaranır.
- D) Külək buludu dənizin üzərindən qovub qurunun üzərinə gətirdi.
- E) Hava soyuduqca zərrəciklər bir-birinə daha yaxınlaşır, bulud sıxlaşırdı.

19. Çərçivədə verilmiş hissədə üslubi cəhətdən *səhv* yazılmış cümləni müəyyən edin və düzgün şəkildə yenidən yazın.

20. Mətnə əsasən yağışın necə yarandığını 3 cümlə ilə izah edin.

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

Temperatur necə ölçülür?

1. Temperaturu ölçmənin¹ əvəzsiz cihazı olan termometr tibbin əsas avadanlıqlarındandır. Adətən, bu cihazın yaradıcısının fizika elminin ən görkəmli nümayəndələrindən biri Qalileo Qaliley (1564 -1642) olduğunu iddia edirlər. Qaliley qazların isti² şəraitdə genişləndikləri nəzəriyyəsindən yola çıxaraq bu cihazda dərəcəni qazla müəyyən etmə üsulunu tətbiq etmişdi. Lakin o, dəqiq temperaturu ölçməkdə yararlı olmadığı üçün termometr yox, termoskop hesab edildi.

2. İlk termometrin ixtirəçisi italyan həkim Santorio Santoriodur. Onun hazırladığı³ cihaz hava ölçən idi. Santorio Qalileyin icadına tərəzi və şkala əlavə etmişdi. Qazın maye ilə əvəzlənməsi termometrin dəqiqlik xüsusiyyətini kəskinləşdirən⁴ vasitə olmuşdu.

3. Müasir istilikölçənin yaradıcısı Daniel Qabriel Farenheytdir. O, 1714-cü ildə şəffaf şüşədə hazırladığı cihaza parlaq gümüşü rəngli mayeni – cívəni daxil edərək böyük uğura imza atmışdı⁵. Dərəcələri müəyyən etmək üçün suyun donma və qaynama nöqtələrini böldü. Suyun donma nöqtəsini 32 dərəcə, qaynama nöqtəsini 212 dərəcə, normal bədən istiliyini isə 98,6 dərəcə təyin etmişdi.

4. Farenheytdə ölçü cihazından əlavə günümüzdə ən çox istifadə edilən temperatur şkalası olan "Selsi" isə 1742-ci ildə Anders Selsi tərəfindən icad edilib. İsveçli alim suyun donma və qaynama nöqtələrini 100 dərəcəyə

bölərək 0 dərəcəni qaynama, 100 dərəcəni isə donma dərəcəsi kimi müəyyən etmişdi. Lakin bir il sonra Selsi şkalası tərsinə çevrilərək (.....) istehsal edildi. Burada normal bədən temperaturunun 37 dərəcə olduğu da qəbul edilmişdi.

5. Beləliklə, bütün bu kəşflər əsasında ilk tibbi termometri 1867-ci ildə fizik Tomas Olbut hazırlayıb. Bu cihazla insanın temperaturunu ölçmək təxminən beş dəqiqə çəkirdi. Yüz ildən çoxdur ki, termometrlər, əsasən, dəyişməyib. Bu gün temperaturu ölçən müasir istilikölçənlərə elektron sensorlar da əlavə edilib. Lakin dəyişməyən həqiqət odur ki, rəqəmsal cihazlarda belə

Farenheytdə Selsi tərəfindən hazırlanmış eyni adlı şkalalar yer alır.

6. Növbəti, 3-cü şkala Kelvindir. Lord Kelvinin 1848-ci ilə aid bu istilikölçəni isti və soyuğun son hədlərini ölçür. Kelvin şkalası Selsi ilə eyni vahidlərdən istifadə edir, lakin o, hava da daxil olmaqla, hər şeyin ən son həddə donduğu temperaturda mütləq sıfırdan başlayır. Kelvində sıfır dərəcə mənfi 273 dərəcə Selsiyə bərabərdir.

21. Mətn hansı yazı tipindədir?

- A) nəqli B) mühakimə C) təsviri
D) emosional E) obrazlı

22. Mətnə haqqında danışılan termometr və ya digər hava ölçənlərdən günümüzdə ən çox istifadə olunanı hansı alimin adı ilə tanınır?

- A) Qalileo Qaliley B) Santorio Santorio
C) Daniel Qabriel Farenhe D) Lord Kelvin
E) Anders Selsi

23. Mətnin düzgün ardıcılığının yaranması üçün neçənci abzasların yeri dəyişdirilməlidir?

- A) 1 – 2 B) 2 – 3 C) 3 – 4 D) 4 – 5 E) 5 – 6

24. Mətnə altından xətt çəkilmiş sözün fərqli mənada işlədiyi nümunə hansıdır?

- A) Kitabın tərs üzünü çevirdikdə müəllifin şəklini görüb tanıdı.
B) Yerə yıxıldıqda çantası tərsinə çevrildi və bütün vəsaitləri yerə töküldü.
C) Sözlərin ingilis dilindən çevrilməsində tələffüz fərqlərinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.
D) Əlabbas papağını tərsinə çevirəndə içində gizlətdiyi kağızları hamı gördü.
E) İlyas Fərhadın otağa daxil olduğunu görəb üzünü yana tutdu və xəlvətcə sənədləri tərs üzünə çevirdi.

25. Mətnə hansı suala cavab *yoxdur*?

- A) İlk termometrin yaradıcısı kimdir?
B) Termometrlər hansı inkişaf yolunu keçmişlər?
C) Tomas Olbutun hazırladığı termometr digərlərindən nə ilə fərqlənirdi?
D) Santorio Santorionun hazırladığı termometrə əsasən su neçə dərəcədə donur?
E) Daniel Qabriel Farenheytdin hazırladığı termometrə əsasən su neçə dərəcədə qaynayır?

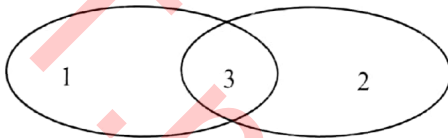
26. Mötərizə daxilində verilmiş hissəyə yazıla bilər:

- A) 0 dərəcə donma, 100 dərəcə qaynama
B) 100 dərəcə donma, 0 dərəcə qaynama
C) 32 dərəcə donma, 212 dərəcə qaynama
D) 212 dərəcə qaynama, 32 dərəcə donma
E) eyni dərəcədə donma və qaynama

27. Mətnə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

Tomas Olbut

Qalileo Qaliley

- a. Fizikdir.
b. XIX əsrdə yaşamışdır.
c. Yaratdığı cihaz günümüzdə elə də uğurlu hesab olunmur.
d. Bədən temperaturunu qısa müddət ərzində ölçə bilən cihaz hazırlamışdır.
A) 1 - b, d; 2 - c; 3 - a
B) 1 - a; 2 - c; 3 - b, d
C) 1 - d; 2 - a, b; 3 - c
D) 1 - c; 2 - a, b; 3 - d
E) 1 - c; 2 - b, d; 3 - a

28. Mətnə nömrələnmiş sözlərdən məcazi mənada olanları seçin.

- A) 1, 2 B) 4, 5 C) 3, 5 D) 1, 4 E) 2, 4

29. Birinci abzasda fərqləndirilmiş söz əsasında sxemi tamamlayın.

Həqiqi, yoxsa məcazi mənada işlənmişdir?	Fərqli mənada (həqiqidirsə məcazi, məcazidirsə həqiqi) cümlədə işlədin.
1.	2.

30. Termometrin kəşfinə verdiyi töhfələrə uyğun olaraq sxemi şəxsiyyətlər əsasında tamamlayın.

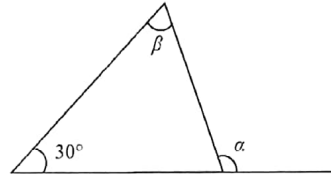
Qalileo Qaliley	Santorio Santorio	Daniel Qabriel Farenhey
1.	2.	3.

RİYAZİYYAT

31. İfadələrdən hansının qiyməti n -in bütün natural qiymətlərində cüt ədəddir?

- A) $2n + 3$ B) $3n + 2$ C) $n + 4$
D) $5n + 2$ E) $2n + 4$

32. Şəkilləki üçbucağın α xarici bucağı ilə β daxili bucağının fərqi tapın.

- A) 30° B) 25° C) 10° D) 55° E) 50°

33. Malın qiyməti 10 dəfə azalmışdır. Qiymət neçə faiz ucuzlaşmışdır?

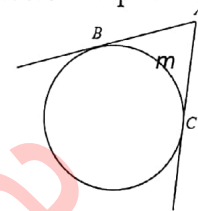
- A) 10 B) 90 C) 20 D) 80 E) 50

34. $25 \cdot 10^2 \cdot 10^3 \cdot 10^4 \cdot 10^5$ ədədinin standart şəklini tapın.

- A) $2,5 \cdot 10^{15}$ B) $25 \cdot 10^5$
C) $0,25 \cdot 10^{16}$ D) $2,5 \cdot 10^{14}$
E) $0,25 \cdot 10^{15}$

35. Şəkillə AB və AC toxunanlar, $\angle BAC = 70^\circ$ olarsa, $\widehat{BmC}$ qövsünün dərəcəsini tapın.

- A) 130°
B) 125°
C) 110°
D) 140°
E) 120°

36. $ax^2 + bx + c$ çoxhədlisi $(x - 3) \cdot (2x - 5)$ şəklində vuruqlara ayrılmışdır. $a - b + c$ ifadəsinin qiymətini tapın.

- A) 32 B) 6 C) 15 D) 8 E) 28

37. $\frac{x^2 - y^2}{x^2 - 2xy + y^2} \cdot \frac{x^3 - y^3}{x^2 + xy + y^2}$ ifadəsini sadələşdirin.

- A) $x + y$ B) $x - y$ C) xy
D) $\frac{x}{y}$ E) $y - x$

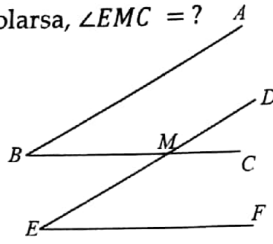
38. Hesablayın: $0,35(23) + 0,31(43)$.

- A) $\frac{1}{3}$ B) 0,6 C) 0,66
D) 0,3(6) E) $\frac{2}{3}$

39. Şəkildə $AB \parallel DE$ və $BC \parallel EF$,

$\angle ABC + \angle DEF = 50^\circ$ olarsa, $\angle EMC = ?$

- A) 130°
B) 125°
C) 100°
D) 155°
E) 150°

40. $a^2b + 5ab$ ifadəsini vuruqlara ayırın.

- A) $ab(a + 5)$ B) $a(a + 5)$ C) $ab(a - 5)$
D) $a^2b^2(a + b)$ E) $a^2b(a + 5)$

41. $\frac{2^{2a} \cdot 2^{2b}}{2^{4ab}} = 4^x$ olarsa, x -i tapın.

- A) $a + b - ab$ B) $a - b + ab$
C) $a + b - 2ab$ D) $2a + 2b - 4ab$
E) $a + 2b + 4ab$

42. $|x| = -x$ və $xy < 0$ olarsa, $|x| + |y|$ ifadəsini sadələşdirin.

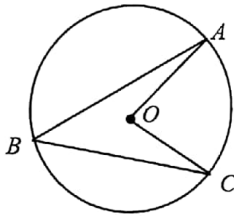
- A) $-x - y$ B) $x - y$ C) xy
D) $x + y$ E) $y - x$

43. $\frac{12^5 \cdot 35^7}{10^6 \cdot 21^8} \cdot \frac{27}{16}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

- A) $\frac{7}{5}$ B) $\frac{1}{7}$ C) 5 D) $\frac{5}{49}$ E) $\frac{5}{7}$

44. O mərkəzli çevrədə $\angle BAO = 18^\circ$, $\angle OCB = 24^\circ$ olduqda $\angle AOC$ bucağını tapın.

- A) 84° B) 28° C) 96°
D) 122° E) 45°

45. Katetləri 9 və 12 olan üçbucağın xaricinə çəkilmiş çevrənin radiusunu tapın.

- A) 8 B) 7,5 C) 4,5 D) 6 E) 9

46. 400 qram 20%-li duz məhlulundan neçə qram su buxarlandırmaq lazımdır ki, 40%-li məhlul alınsın?

47. $\frac{x+y}{x-y} = 2$ olarsa, $\frac{x}{y} = ?$

48. $a^2 + b^2 = 11$ və $ab = 5$ olarsa, $(a + b)^2$ ifadəsinin qiymətini tapın.

49. Mərkəzdən 12 sm məsafədə yerləşən vətərin uzunluğu 10 sm-dir. Çevrənin radiusunu tapın.

50. $7 - \pi$ ədədinin tam hissəsini tapın.

51. Uyğunluğu müəyyən edin:

1. $2x^6 - 3x^4 + 5x^2 - 7$	a. Dərəcəsi 5-dir.
2. $x^8 - 5x^2 + 6x + 3$	b. Dərəcəsi 6-dır.
3. $4x^5 + 5x^4 - 3x + 2$	c. Dərəcəsi 8-dir.
	d. Əmsalları cəmi -3-dür.
	e. Əmsalları cəmi 5-dir.

52. $a:b:c = 3:1:2$ olarsa, $6 \cdot \left(\frac{c}{a} + \frac{b}{c}\right)$ ifadəsinin qiymətini tapın.

53. $a = 222...2$ onrəqəmli ədədinin 9-a bölünməsindən alınan qalığı tapın.

54. $-8\frac{1}{3}$ ədədi a və b qonşu tam ədədləri arasında yerləşir. $|b^2 - a^2|$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

55. Hesablayın: $\frac{38^2 - 37^2}{75}$

İNGİLİS DİLİ

56. Choose the correct variant.

They don't like your dog. They're afraid of ...

- A) it   B) their   C) my
D) your   E) it's

57. Make up a sentence.

1. your   2. homework   3. do   4.
yourselves

- A) 1, 3, 2, 4   B) 4, 2, 3, 1   C) 3, 2, 1, 4
D) 3, 1, 2, 4   E) 2, 4, 1, 3

58. Choose the correct variant.

I liked the book ... Richard gave me.

1. who   2. which   3. whom   4. that
A) 1, 2   B) 2, 3   C) 3, 4
D) 2, 4   E) 1, 3

59. Choose the correct word.

1. He is a friend of ...
2. He worked in a coal ... for a long time.
3. He was killed when his tank ran over a ...
A) your   B) my   C) our
D) they   E) mine

60. Choose the correct variant.

There is ... information from your brother.

- A) somebody   B) anything   C) both
D) no one   E) some

61. Choose the correct variant.

Daniel is a very nice person and ... him in the office.

1. everybody respects   2. all respect
3. nobody respects   4. no one respect
A) 1, 2   B) 3, 4   C) 2, 4   D) 1, 3   E) 2, 3

62. Choose the correct variant.

We don't know ... about you.

1. everything   2. all   3. nothing   4. no
A) 3, 4   B) 1, 2   C) 1, 4   D) 2, 4   E) 2, 3

63. Choose the **incorrect** variant.

People can ride ...

- A) a horse   B) a bike   C) a camel
D) a motorbike   E) a car

64. Choose the noun in the plural.

- A) cattle   B) battle   C) kettle
D) bottle   E) battleship

65. Choose the correct variant.

... of the rooms was cleaned yesterday.

1. Something   2. Every   3. One   4. Each
A) 1, 2   B) 2, 3   C) 3, 4   D) 1, 4   E) 1, 3

66. Choose the correct variant.

My favourite colour is ... orange. I like to eat ... orange and drink ... orange juice too.

- A) an, a, the   B) -, an, -   C) an, an, a
D) the, an, a   E) -, an, a

67. Choose the correct variant.

... of those boys is your roommate?

- A) What   B) Whose   C) Which
D) Whom   E) Who

68. Choose the correct variant.

They respect ...

1. each other   2. one another
3. Themselves   4. I   5. my
A) 3, 4, 5   B) 1, 3, 5   C) 1, 2, 3
D) 1, 3, 4   E) 2, 4, 5

69. Choose the correct variant.

The teacher doesn't know ... happened in the classroom yesterday.

- A) which   B) who   C) whom
D) what   E) whose

70. Choose the correct variant.

- Are there any jars of honey on the table?

- Yes, there are ...

- A) a few   B) only a little   C) only much
D) only little   E) only a lot

71. Choose the correct variant.

... the tourists liked the city.

1. Every of   2. All   3. All of   4. Each
A) 1, 2   B) 2, 3   C) 1, 4
D) 1, 3   E) 2, 4

Listen to the passage and answer questions 72-

77

72. Which of the following statements *aren't* given in the passage?

1. Some countries share the River Nile in the continent.
  2. The Nile runs into the Mediterranean Sea.
  3. For some scientists, the Amazon is the longest river.
  - 4 The word "Nile" comes from the Greek word Neilos which means a valley.
- A) 1, 2   B) 3, 4   C) 2, 4   D) 1, 4   E) 2, 3

73. What is the passage mainly about?

- A) the fishing in the Nile   B) the floods of the Nile
C) the longest river   D) the country of Burundi
E) the Mediterranean Sea

74. Choose the correct answer to the question according to the passage.

Why is the Nile an "international" river?

- A) Because eleven countries share its water resources.   B) Because it runs into the Mediterranean Sea.
C) Because it has short history.
D) Because there are a lot of fish.
E) Because it is the longest river in Egypt.

75. Which statement is true according to the passage?

- A) The Nile is the longest river only in Africa.
B) The Nile has four major branches.
C) The Nile begins in the country of Egypt.
D) The Nile flows into the Mediterranean Sea.
E) The Nile has never been important for Africa.

76. Complete the sentence according to the passage.

Ancient Egyptians lived near the Nile because ...

- A) it had very little water

- B) it gave them water, food, and a way to travel
C) there were hardly any fish in the river
D) it ran to the northeastern part of Africa
E) they never fished in the river

77. Write one adjective from the passage that characterizes "fishing".

Read the passage and answer questions 78-85.

The Kit Kat was introduced in August of 1935, by Rowntree's in England. Today, it is owned by Nestlé. Kit Kats are a type of chocolate that is made up of three layers of wafers. The wafers are covered with a layer of chocolate inside and out. Each piece is like a "finger." Each package of Kit Kats usually has either one, two, or four fingers connected together.

The name of this delicious candy comes from the Kit Kat club, which is named after Christopher Catling. He had a famous political and intellectual club in his London pie shop in the 17th century.

In 1942, the cover of chocolate was blue. Blue showed the shortage of milk in chocolate. Milk slowly increased, the red logo made its eternal return in 1949. Advertising agent Donald Gillies introduced the classic phrase, "Have a break, have a Kit Kat!"

78. The passage is mainly about ...

- A) parts of the body
B) a creator of the Kit Kat
C) Nestle, famous chocolate brand
D) a tasty bar of chocolate
E) advertising agents

79. Which pieces of information *aren't* mentioned in the passage?

1. First, "Kit Kat" was the name of meat pies serviced in London.
2. Rowntree's Chocolate Crisp" and Kit Kat Chocolate Crisp were original names of the Kit Kat.
3. "Have a break, have a Kit Kat!" was introduced by an advertising agent.
4. The cover of chocolate was blue in its history too.

- A) 3, 4   B) 2, 3   C) 1, 2   D) 1, 4   E) 2, 4

RUS DİLİ

80. The underlined word "it" in the passage refers to ...

- A) August B) Rowntree C) England
D) Nestlé E) The Kit Kat

81. Choose the correct answers to the question according to the passage.

What does "Have a break, have a Kit Kat!" mean?

1. To let a person have a pause with Kit Kat.
2. To let a person stop for some time to eat Kit Kat.
3. To let a person who is eating Kit Kat break his fingers.
4. To let a person who is eating Kit Kat break the chocolate into pieces.

- A) 3, 4 B) 1, 2 C) 2, 4 D) 1, 3 E) 2, 3

82. Which word from the passage has the meaning "a sweet food made from sugar or chocolate"?

- A) candy B) delicious C) eternal
D) classic E) advertising

83. Write one adjective from the passage which characterizes the word "club".

84. Write the answer to the question according to the passage.

What colour demonstrated the lack of milk in chocolate?

85. Complete the sentence with your own words according to the passage.

Kit Kats are a type of chocolate that ... three layers of wafers.

56. Укажите пары антонимов.

1. добрый – злой 2. важный – нужный
3. смелый – трусливый
4. известный – популярный
A) 2, 4 B) 2, 3 C) 1, 3 D) 1, 2 E) 3, 4

57. Укажите, в каком ряду слова даны в единственном числе.

- A) адреса, кружка B) задания, числа
C) колёса, яблоня D) ваза, рубашка
E) семья, моря

58. В прямом значении употреблено выделенное слово в словосочетании:

- A) честный человек B) честное слово
C) честное решение D) честный ответ
E) честный характер

59. Во множественном числе даны слова:

1. история 2. занятия 3. объявления
4. армия 5. порция 6. поля
A) 1, 4, 6 B) 2, 3, 6 C) 3, 5, 6
D) 2, 3, 4 E) 1, 4, 5

60. Найдите ошибку.

- A) свежая зелень B) кожаный ремень
C) низкая уровень D) дикий зверь
E) прекрасный день

61. Укажите существительное среднего рода.

- A) статья B) кастрюля C) земля
D) знамя E) учителя

62. Выберите верный вариант.

Научн.. предсказани.. погоды занимается наука метеорология.

- A) -ые, -я B) -ая, -ю C) -ое, -е
D) -ое, -ю E) -ю, -я

63. Найдите ошибку.

- A) хороший день B) верный ответ
C) прекрасный вуаль D) честный человек
E) большой дом

64. Выберите верный вариант.

На празднике было много ...

- A) гостя B) гости C) гостей
D) гость E) гостям

Sınaqlar - buraxılış imtahanı

65. Укажите слово

с отрицательным значением.

- A) прекрасный   B) волевой
C) капризный   D) душевный
E) приятный

66. Выберите верный вариант.

На другой день отец вернулся с ... и принёс мне книгу.

- A) работа   B) работы   C) работу
D) работой   E) работе

67. Найдите ошибку в употреблении выделенного слова.

- A) Сегодня мы получили *важное* письмо.
B) В нашем городе строится *новая* фабрика.
C) В углу комнаты стоит *железный* кровать.
D) Во дворе стоит *чёрный* автомобиль.
E) Мы купили *новый* дом.

68. Только в единственном числе употребляются слова:

- A) ночь, медь   B) кровь, автомобиль
C) нефть, мебель   D) печень, новость
E) день, дочь

69. Составьте предложение.

1. настоящий   2. небом   3. Гобустан
4. под   5. музей   6. Открытым
A) 1, 5, 4, 3, 6, 2   B) 4, 6, 2, 1, 5, 3
C) 4, 2, 3, 6, 1, 5   D) 3, 1, 5, 4, 6, 2
E) 3, 6, 2, 1, 5, 4

70. Найдите ошибку.

- A) важная новость   B) редкая вещь
C) тёмная ночь   D) новая букварь
E) железная дверь

71. Укажите лишнее слово.

- A) книга   B) ручка   C) дневник
D) учебник   E) компьютер

Прослушайте текст и выполните задания 72-77.

72. Укажите основную мысль текста.

- A) В эту ночь каждый человек становится еще добрее.
B) Новый год – это самая таинственная и сказочная пора.
C) В эту ночь в наших домах семейная атмосфера.
D) Почти в каждой семье заведено подобный расклад дел.
E) Очень здорово, что люди верят в это и у них все же получается.

73. Укажите неверный вариант.

- A) Дети с нетерпением ждут свои подарки.
B) В этот день за столом собираются все семьи страны.
C) Новый год – это последняя страница нашей жизни.
D) Люди садятся за стол, начинают праздновать пришедший год.
E) Люди загадывают желания в надежде и с верой

74. Что является главным украшением этого праздника?

- A) Ёлка   B) Желания
C) Подарки   D) Концерты
E) Гости

75. Дополните предложение словами из текста.

Дети с нетерпением ждут свои подарки, наблюдают за десятками салютов и фейерверков, наслаждаются ....

- A) положительными эмоциями в виде поздравлений
B) всемирным праздником счастья
C) загадывают желания в надежде с верой
D) различными вкусностями
E) главным украшением этого года

76. Напишите ответ на вопрос: «Что в этот день показывают по всем телеканалам?»

- A) разнообразные концерты
B) любимые фильмы
C) интересные передачи
D) новогодние проекты
E) последние новости

77. Напишите из текста одно прилагательное, которое характеризует слово «эмоции».

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

Дружба – одно из самых святых, искренних, светлых чувств по отношению к другому. В ней нет места зависти, корысти, недоверию.

Люди, как правило, ищут друга, с которым им всегда хорошо и легко. Но как узнать, что именно этот человек, а не кто-то другой, и есть твой лучший друг? Никто еще не вывел формулу, по которой можно определить лучшего друга. В мире существует только одна материя, способная дать ответ на этот вопрос, – твое сердце. Именно оно подскажет, кому можно доверять, а кому – нет. Именно оно первым отреагирует на тепло, которое дарят тебе другие, и ответит на него взаимностью. Голос сердца никогда не подведет. Дружба очень важна для каждого из нас. Друг всегда поздравит тебя, успокоит, разделит радость и горе. С ним можно поделиться самыми сокровенными мыслями, выслушать и, главное, услышать его. Друзья всегда придумают что-то такое, чтобы не скучать. Только с ними ты можешь проговорить допоздна, не заметив, как пролетело время. Общение с друзьями возвышает, они – одна из неотъемлемых составных частей нашей жизни. Замечательно, когда ты уверен, что тебя любят не только в семье, но и в кругу друзей!

Друзьями надо дорожить, так же, как семьей. Если тебя не поймут, не услышат дома – ты всегда сможешь обратиться к другу. Он спасет тебя, поддержит. Ты всегда будешь для него особым человеком, так же, как и он для тебя. Подумай, как здорово иметь рядом лучшего друга! Значит, одной родной душой на свете больше. И наоборот: без лучшего друга ты чувствуешь себя одиноким. Лучший друг – словно кислород, без которого невозможно жить.

Как мы относимся к своим друзьям? Иногда скверно, даже мерзко. И всю ценность дружбы осознаем лишь тогда, когда друг уходит...

78. Укажите основную мысль текста.

- A) Именно оно первым отреагирует на тепло.
- B) Дружба – одно из самых святых, искренних, светлых чувств.
- C) Голос сердца никогда не подведет.
- D) Как мы относимся к своим друзьям?

E) Он спасет тебя, поддержит.

79. Какое утверждение не соответствует содержанию текста?

- A) Друзьями надо дорожить, так же, как семьей.
- B) Ты всегда сможешь обратиться к другу.
- C) Друзья всегда придумают что-то такое, чтобы ты скучал.
- D) Лучший друг – словно кислород.
- E) Без лучшего друга ты чувствуешь себя одиноким.

80. Дополните предложение информацией из текста.

В мире существует только одна материя, способная дать ответ на этот вопрос – это ...

- A) твой голос.
- B) твое сердце.
- C) твои мысли.
- D) твоя душа.
- E) твой друг

81. Найдите синоним слова «лучший» в тексте.

- A) интересный
- B) ценный
- C) хороший
- D) верный
- E) дорогой

82. Напишите ответ на вопрос «С кем можно поделиться самыми сокровенными мыслями?» используя слова из текста.

- A) С семьей
- B) С другом
- C) С родным
- D) С мамой
- E) С товарищем

83. Дополните предложение информацией из текста.

Люди, как правило, ищут друга, с которым ...

84. Напишите ответ на вопрос «Кому всегда можно обратиться?», используя слова из текста.

85. Дополните предложение информацией из текста.

И всю ценность дружбы осознаем лишь тогда ...

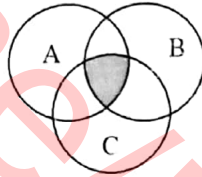
SİNAQ - 7

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. *Səhv* yazılmış sözləri seçin.

1. aviyaşiya	2. tuğyan	
3. perspektiv	4. hədyan	
5. alüdəçilik	6. xislət	
A) 2, 4, 6	B) 1, 3, 6	C) 1, 2, 5
D) 2, 3, 5	E) 1, 3, 4	

2. Eyler-Venn diaqramının rənglənmiş hissəsinə yazıla bilər:

- A – omonim
B – sinonim
C – antonim

- Eyni nitq hissəsinə aid ola bilmək
- Əsasən bədii üslubda işlənmək
- Mütləq leksik mənaya malik olmaq
- Daha çox özünü isim, əvəzlilik və zərflərdə göstərmək
- Fikrin daha ifadəli olmasında mühüm rol oynamaq

A) 2, 3, 5	B) 3, 4, 5	C) 2, 5
D) 1, 4	E) 1, 2, 3	

3. Verilmiş şeir parçasında ismin hansı hallarına aid nümunə *işlənmişdir*?

*Əllərində əllərim, gözlərində gözlərim.
Asılaydı sözlərim könlünün qulağından*

- A) adlıq, yönlük
B) təsirlik, yönlük
C) təsirlik, yerlik, çıxışlıq
D) yönlük, çıxışlıq
E) adlıq, təsirlik

4. Hansı sözə artırılan şəkilçilər eyniköklü sözlər əmələ gətirər?

- A) Üz- -lə, -ləş, -dür, -gün
B) Düz- -əl, -dür, -lə, -gün
C) Yan- -ğı, -dır, -sın, -ğın
D) Qur- -ma, -ğu, -dur, -ul
E) Ot- -laq, -ar, -dan, -suz

5. Altından xətt çəkilmiş şəkilçilərin növlərini işlənmə ardıcılığı ilə göstərin.

*Əzizim, neynim sənə,
Düşübdü meylim sənə.
Mən dönsəm üzüm dönsün,
Sən dönsən, neynim sənə?*

- A) mənsubiyyət, yiyəlik hal, şəxs, zaman
B) yiyəlik hal, şəxs, şəxs, zaman
C) şəxs, mənsubiyyət, mənsubiyyət, şəxs
D) mənsubiyyət, zaman, yiyəlik hal, mənsubiyyət
E) mənsubiyyət, yiyəlik hal, zaman, şəxs

6. *Çox gedə bilərmə azın üstünə?*

Yüz getməz, bir gedər yüzün üstünə.

(N.Gəncəvi)

Nümunə ilə bağlı *səhv* fikri müəyyən edin.

- A) "Yüz" və "bir" sayları isimləşmişdir.
B) "Çox" sözündən sonra feil gəlib və kəmiyyət zərfidir.
C) İşlənmiş saylar quruluşca sadədir.
D) Üç müəyyən, iki qeyri-müəyyən miqdar sayı işlənmişdir.
E) "Azın" və "yüzün" sayları hal şəkilçisi qəbul edərək isimləşmişdir.

7. Sadə feilləri müəyyən edin.

1. ağlamaq	2. yellənmək	
3. dinləmək	4. qızarmaq	
5. toplamaq	6. bağlamaq	
A) 1, 3, 6	B) 2, 4, 5	C) 1, 3, 4
D) 2, 5, 6	E) 3, 4, 5	

8. "Yandırılmamışdı" feilinin morfoloji təhlilində *səhv* haradadır?

- A) İnkardadır.
B) "İdi" hissəciyi ilə işlənmişdir.
C) Təsriflənən feildir.
D) "-ma" inkarlıq, "-mış", "-dı" zaman şəkilçiləridir.
E) Düzəltmə feildir, məchul növdədir.

9. Əvəzlilik işlənmiş cümləni seçin.

- A) Hər yer səfalı, nəşəli.
B) Beləliklə, imtahanlar bitdi.
C) Necə də pis adamdır?
D) Kimsəsizlərə yardım edildi.
E) Necə gözəl havadır.

10. Bir qədər mey verir sənə Nizami,
Gərək nuş edəsən Keykavus kimi...
Yad etsək bu iki gözəl niyyəti,
Birə on artacaq sözün qiyməti (N.Gəncəvi)
Nümunədəki felləri şəkillərinə görə ardıcıl
düzün.

- A) xəbər, arzu, şərt, xəbər
B) xəbər, lazım, şərt, xəbər
C) əmr, lazım, şərt, xəbər
D) xəbər, əmr, şərt, xəbər
E) xəbər, arzu, şərt, əmr

**Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə
yetirin.**

Rokfeller imzalı çəkin gücü

Bir sahibkar bütünlüklə borcun içində idi və heç
bir çıxış yolu da görünmürdü. Kreditorlar ona rahatlıq
vermir, borclu olduğu insanlar da pullarını tələb
edirdilər. O, parkda məyus halda oturub şirkətini
müflisləşməkdən necə xilas edəcəyini düşünürdü.
Birdən qarşısında qoca bir kişi peyda oldu:

– Mən görürəm ki, sizi nə isə narahat edir.

▲ Sahibkar ümitsizcə başına gələnləri ona
danışdı. Qoca onu diqqətlə dinlədikdən sonra dedi:

– Düşünürəm ki, mən siza kömək edə bilərəm.

O, sahibkardan adını soruşub bir çek yazdı və
onu sahibkara uzatdı:

– Bu çeki götürün. Bu pula siz bütün işlərinizi
düzəldə bilərsiniz. Düz bir ildən sonra da bu yerdə
görüşürük. O zaman mənim pulumu qaytararsınız.

Qoca bunları deyib sürətlə oradan uzaqlaşdı.
Sahibkar qocanın verdiyi çəkə baxanda ağzı açıla qaldı.
Çekin üzərində "500 min" dollar yazısı və dövrün ən
varlı insanların biri olan Rokfellerin imzası var idi.

● "Bu çeklə mən bütün problemlərimi anındaca həll edə
bilərəm!" – deyə düşündü. ♦ Lakin sahibkar bunun
əvəzində çeki öz seyfina qoydu. Öz seyfində Rokfeller
kimi bir şəxsin çekinin olduğu fikri ona güc qazandırdı.
O, böyük optimizmlə müqavilələr bağlayır, uğurlu
satışlar həyata keçirir və xeyli gəlirlər əldə edirdi. Bir
neçə ay ərzində o bütün borclarını qaytarır və yenidən
çoxlu pullara sahib olur.

Bir il sonra o əlində həmin çeklə parka gəlir.
Razılaşdırılmış vaxtda qoca kişi yenidən peyda olur.
Sahibkar çeki Rokfellerə qaytarıb öz uğuruna görə
minnətdarlıq etmək istəyir. ■

Lakin bu anda bir tibb bacısı qaçaraq onlar
tərəfə gəlir və qocanın qolundan tutur*.
O deyir:

– Çox şadam ki, onu tuta bildim! Ümid edirəm
o sizi narahat etmədi. O, həmişə evdən qaçır və
qarşısına çıxana Con Rokfeller olduğunu deyir.

♥Bütün bir il ərzində o, Rokfellerin çekinə və
yarım milyon dollara sahib olduğunu düşünərək
əməliyyatlar aparırdı. Və məhz indi o başa düşürdü ki,
onun həyatını yenidən dəyişən real pullar deyildi. Bu
ona güc verən əminlik hissi idi.

11. Mətnə əsasən fikirlərdən **yanlış** olanı seçin.

- A) Sahibkar qocanın verdiyi çeki istifadə
edərək borclarını ödədi.
B) Qoca Con Rokfeller deyildi.
C) Sahibkara güc verən əminlik hissi idi.
D) Sahibkar çeki qocaya qaytarmaq istəyirdi.
E) Sahibkar çekdən güc alırdı.

12. Mətnə əsasən hansı nəticələrə gəlmək
olmaz?

1. Özgüvənli insanlar problemlərini özləri həll
edir.
2. Özgüvənli insanlar digərləri ilə ünsiyyət
qurmaqda çətinlik çəkmirlər.
3. Özgüvənli insanlar risk etməkdən
çəkinmirlər.
4. Özgüvənli insanlar nə istədiklərini bilmirlər.
5. Özgüvənli insanlar cəmiyyətdə sevilməz və
onlara hörmət edilməz.
A) 1, 4 B) 2, 5 C) 2, 3 D) 4, 5 E) 1, 3

13. Mətnə hansı suala cavab tapmaq mümkün
deyil?

- A) İnsanlar sahibkarı niyə narahat edirdilər?
B) Sahibkar çeki niyə istifadə etmədi?
C) Sahibkarın qarşısına çıxan adam əslində kim
idi?
D) Tibb bacısı qocanı niyə axtarırdı?
E) Sahibkarın işlərinin qaydaya düşməsinin
səbəbi nə idi?

14. Çərçivədə verilmiş mətnin neçənci
cümləsinin əsas mətnlə bağlılığı daha azdır?

1. Əgər insan nələr bacardığının fərqi olsa,
ona yol göstərəcək birinə belə ehtiyacı olmaz. 2.
Əslində ömrümüz boyu axtardığımız, çətinliyə
düşəndə boşluğunu hiss etdiyimiz duyğunun
adı özgüvəndir. 3. Hər insan nə isə bacarır,
sadəcə bacarığı kəşf etmək lazımdır.
4. Hamı mükəmməl riyaziyyatçı ya da həkim
olmaq məcburiyyətində deyil. 5. Bacardığın,
sevdiyin işlə məşğul olduqda özgüvənin də
yerində olacaq.

- A) 3 B) 4 C) 2 D) 5 E) 1

15. "Bu sözləri eşidən sahibkar yerindəcə donub qalır" cümləsi hansı işarənin yerinə artırıla bilər?

- A) ▲ B) ■ C) • D) ♥ E) ♦

16. Aforizmlərdən biri mətndəki əsas fikrə uyğundur?

A) Məqsədiniz zərər verməkdirsə, gücə ehtiyacınız var, çünki qalan hər şey üçün sevgi bəs edir. (Sarman)

B) Aqlın varsa, gücə, qızıla, nüfuza tabe olma, Qoy sənə rəhbərlik edən təmiz vicdanın olsun!

C) İnsanı heyvandan ayıran, qarşılıqlı hörmət hissəsidir. (Mustafa Kamal Atatürk)

D) Məsuliyyətindən qaçmaq insanın özünə xəyanətidir. (Yalçın Küçük)

E) Əsl möcüzə özünə inanmaqdır, sonrası olacaq şeylərdir.

17. Mətnə üzərində ulduz işarəsi qoyulmuş sözə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

	Mətnə işləndiyi mənə	Fərqli mənada işləndiyi nümunə
A)	Həqiqi	Qapıçı son anda topu tutmağı bacardı.
B)	Məcəzi	Ustalar sözlərini tutdular və iş vaxtında təhvil verməyi bacardılar.
C)	Həqiqi	Ulduz sürüşəndə ürəyində arzu tutdu.
D)	Məcəzi	Kompüterin naqillərini tutub bir-birinə bağladı.
E)	Həqiqi	Həkimin qolundan tutub çölə çıxdı.

18. Mətnin əsas hissəsinin xülasəsində nə haqqında məlumat yazıla *bilməz*?

- A) sahibkarın sevinci
B) çekdə yazılan məbləğ
C) problemlərin həll olunması
D) qoca kişi ilə sahibkarın təkrar görüşü
E) sahibkarın müflisləşməsi

19. Mətnə altından xətt çəkilmiş sözlərin şərhini yazın.

20. "Özgüvən insanı uğura aparan əsas xüsusiyyətdir" fikrini mətndən də istifadə etməklə 3 cümlə ilə əsaslandırın.

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

Vaqif obrazından başlanan səhnə uğuru

I. Adı sənət tariximizin ən parlaq səhifələrində yer alan böyük aktyorlardan biri də Ələsgər Ələkbərovdur. O, həqiqətən, dramatik rolların xüsusi ifaçısı idi. Aktyorun səhnədə görünməsi, demək olar ki, tamaşanın taleyini həll edirdi.

II. Maktuf ("Maqbet"), şah Zeyir ("Şahnamə"), Aydın ("Aydın"), Heydər bəy ("1905-ci ildə"), Fərhad ("Fərhad və Şirin") və onlarla rolları aktyorun güclü plastikaya, geniş diapazona malik olduğunu təsdiqləyirdi. Lakin iki obraz – Vaqif ("Vaqif") və Otello ("Otello") rolları onun sənət dünyasının ən parlaq və yaddaqalan nümunələridir. Bu obrazları Azərbaycan səhnəsində güclü aktyorlar ifa ediblər. Ələsgər Ələkbərovun ifasında isə onlar tamam başqa bir aləmdir.

III. Ələsgər Ələkbərov Vaqif obrazını 28 yaşından oynamağa başlamışdı. "Otello" tamaşasından Ələsgər Ələkbərovun şəkli Şekspir muzeyində indi də saxlanılır. Aktyor bu rolu qüdrətli bir rəssam kimi tam dolğun, mənalı və səslə yaratdığına görə ki, indi də çoxlarının ... Şuşa qalasının vəziri olan Vaqif məhz Ələkbərovun oynadığı Vaqif kimi canlanır. Onun ifasındakı Vaqif obrazı teatr tariximizdə qazanılan ən böyük müvəffəqiyyətlərdən biri sayılır. Ədil İsgəndərovun quruluşunda "Vaqif" tamaşası milli teatrda düz 1064 dəfə nümayiş etdirilib.

IV. "Otello"da onun aktyor yüksəlişi yeni pilləyə qalxdı. Bu rol Ələsgər Ələkbərovun yaradıcılıq qələbəsi idi. O, rejissorun yaratmış olduğu imkanlardan layiqincə istifadə etmişdi. Teatr tənqidinin o vaxt "bütün Otellolardan daha canlı insan" adlandırdığı Ə.Ələkbərovun – Otellonun hər kəlməsi müstəmləkəçi imperialistlərə qarşı odlu ittiham kimi səslənirdi.

V. Moskva dekadasında həmin tamaşanı seyr edən və heyran qalan ingilislər tamaşanı lentə alıb aparıblar. Tamaşa vaxtı Moskva teatrının pərdəsi alqışlardan düz 17 dəfə bağlanıb və yenidən açılıb. Bir fakt da var ki, rejissor Ə.İsgəndərov "Otello"

tamaşasında baş rolu Ələsgər Ələkbərova verəndə onunla münasibətləri pis imiş. Bu tamaşadan sonra məşhurlaşan Ələsgər Ələkbərov ciddi münaqişədə olduğu Ədil İsgəndərov haqqında: "O məni yaratdı", – deyirmiş.

21. "Ə.Ələkbərov bu obraz üzərində dərinlən düşünmüş, şairin və onun müasirlərinin həyatını, yaşadığı dövrü və o dövrdəki ictimai münasibətləri lazımınca öyrənmişdir" fikrini neçənci abzasla artırmaq olar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

22. Mətnə altından xətt çəkilmiş sözün şərhinə uyğundur:

- A) birinə qarşı irəli sürülən günah, təqsir
B) bir yerə çoxlu adamın yığılması
C) vəzifə, öhdəlik, məsuliyyət
D) qayda, səliqə
E) qisas, heyif çıxma, əvəz alma

23. Hansı cümlədə "qala" sözünün ifadə etdiyi məna mətndəkindən fərqlidir?

- A) Necə gəldi, harada gəldi, tonqal qalamaq olmaz.
B) Uzaq keçmişin yadigarı olan qalalar xalqımızın tarixini, mədəniyyətini öyrənmək baxımından qiymətli mənbədir.
C) Mənim evim mənim qalamdır.
D) XII əsrdə, 1187-1188-ci illərdə Şirvanşah I Axsitan tərəfindən ucaldılmış Mərdəkan qalası Abşeronun ən qədim qalalarından biridir.
E) Qalalar tikilmə formasına görə üç cür olur: trapesiya, düzbucaqlı və oval.

24. Mətnə əsasən hansı fikri söyləmək *olmaz*?

- A) Ələsgər Ələkbərov həm Azərbaycan, həm də Dünya ədəbiyyatından olan məşhur obrazları canlandırırmışdır.
B) Ə.Ələkbərovun səhnə bacarığı ölkə xaricində də yüksək qiymətləndirilmişdir.
C) Bəzən məşhur aktyorlar da rejissorlarla münaqişə yaşaya bilirlər.
D) Tamaşaçılar aktyora olan sevgisini alqışlarla bildirir.
E) Ə.Ələkbərov 1905-ci ildə Heydər bəy obrazını canlandırırmışdır.

25. "Vaqif" tamaşasının Ə.İsgəndərovun quruluşu ilə 1064 dəfə səhnəyə qoyulması nədən xəbər verir?

- A) "Vaqif" tamaşasının çox uzun olmasından
B) Tamaşanın kiçik teatr zallarında göstərilməsindən
C) "Vaqif" tamaşasının dilinin qəlizliyindən
D) Tamaşanın uğurlu şəkildə səhnələşdirilməsindən
E) Rejissorun Vaqif obrazına xüsusi simpatiyasının olmasından

26. Mətnə nöqtələrin yerinə yazıla *bilməz*:

- A) xəyalında B) fikrində
C) düşüncəsində D) ağılında
E) qəlbində

27. Mətnin hansı hissəsinə əsasən Ə.Ələkbərovun Azərbaycan tarixi şəxsiyyətlərinin obrazlarını yaratdığını əminliklə söyləmək olar?

- A) yalnız giriş B) giriş və əsas
C) yalnız əsas D) əsas və nəticə
E) yalnız nəticə

28. Mətnin planının doğru ardıcılığını müəyyən edin.

1. Ə.Ələkbərovun üsyanı
  2. Aktyorun iki əsas obrazı
  3. Yaddaşlarda qalan obraz
  4. İngilislərin heyranlığı
  5. Dramatik rolların əvəzsiz ifaçısı
- A) 5, 3, 2, 1, 4 B) 2, 1, 3, 5, 4
C) 5, 3, 1, 4, 2 D) 2, 1, 5, 4, 3
E) 1, 4, 2, 5, 3

29. "O məni yaratdı" ifadəsi ilə Ə.Ələkbərov nə demək istəyirdi? Fikrinizi 2 cümlə şəklində ifadə edin.

30. Hansı abzasda məzmunə uyğun *olmayan* cümlə var? Həmin cümlə neçənci abzasla əlavə edilməlidir?

RİYAZİYYAT

31. Düzbucaqlının uzunluğu 24 sm, diaqonalı isə 25 sm olarsa, onun perimetrini tapın.

- A) 50 sm B) 98 sm C) 48 sm
D) 62 sm E) 54 sm

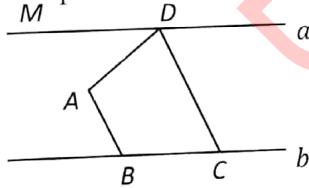
32. $\frac{c^2}{(b-3)^2} \cdot 2(3-b)^3$ ifadəsini sadələşdirin.

- A) $\frac{4c}{b-3}$ B) $\frac{2c^2}{3-b}$ C) $2c^2(3-b)$
D) $\frac{c^2}{2(3-b)}$ E) $2c^2(3-b)^2$

33. a ədədinin 75%-i onun $\frac{1}{4}$ hissəsindən 40 vahid böyükdür. a -nı tapın.

- A) 60 B) 98 C) 58 D) 62 E) 80

34. Şəkilə $a \parallel b$, $AB \parallel CD$, $\angle BCD = 70^\circ$ və $\angle ADM = 50^\circ$ olarsa, $\angle BAD$ -nin dərəcə ölçüsünü tapın.

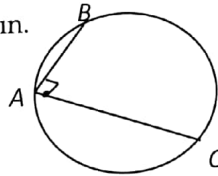

- A) 140° B) 100° C) 135° D) 120° E) 80°

35. a -nın hansı qiymətində $x^2 + (2a+7)x - 5 = 0$ tənliyinin kökləri əks ədədlərdir?

- A) -3,5 B) 2,5 C) -2,5 D) 3,5 E) $\frac{5}{7}$

36. Şəkilə $\angle A = 90^\circ$, $AB = 12$ sm, $AC = 16$ sm olarsa, çevrənin diametrini tapın.

- A) 10 sm B) 12 sm C) 20 sm
D) 24 sm E) 30 sm

37. Ədədi 10-a vurduqda, neçə faiz artar?

- A) 1000% B) 10% C) 100%
D) 90% E) 900%

38. $\frac{a-3}{a^2-3a+9} + \frac{6a+18}{a^3+27}$ ifadəsini sadələşdirin.

- A) $\frac{a-3}{a^2+3a+9}$ B) $\frac{a-3}{a^2-3a+9}$

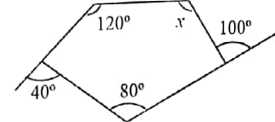
C) $\frac{a+3}{a^2+3a+9}$

D) $\frac{a+3}{a^2-3a+9}$

E) $\frac{a-3}{a^2-3a-9}$

39. $(5a+2)^2 - (a-1)^3 - (28a^2 - a^3 + 17a - 5)$ ifadəsini sadələşdirin.

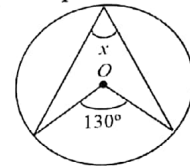
- A) -10 B) $2a+10$ C) 10
D) $a+5$ E) a^2+2a

40. Şəkilə verilənlərə əsasən x bucağını tapın.

- A) 100° B) 120° C) 110° D) 140° E) 130°

41. Şəkilə O çevrənin mərkəzidir. Verilənlərə əsasən x bucağını tapın.

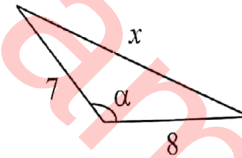

- A) 65° B) 75° C) 60° D) 85° E) 80°

42. $a = \frac{1}{2\frac{2}{3}}$ ədədinin əksi ilə tərsinin cəmini tapın.

- A) $\frac{33}{8}$ B) $\frac{15}{16}$ C) $\frac{33}{16}$ D) $\frac{55}{24}$ E) $\frac{55}{33}$

43. $\alpha > 90^\circ$ isə x -in mümkün tam qiymətlərinin sayını tapın.

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 13

44. Sürəti 15 km/saat olan kater axın sürəti 3 km/saat olan çayda axına qarşı 60 km məsafəni neçə saata gedər?

- A) 3 B) 6 C) 5 D) 4 E) 5,5

45. 12,4 ilə 19,41 ədədləri arasında neçə natural ədəd var?

- A) 8 B) 7 C) 9 D) 10 E) 12

46. $a-b=3$ və $a \cdot b=5$ olarsa, a^2+b^2 cəmini tapın.

47. a -nın hansı ən böyük natural qiymətində

$$\frac{2a}{7+a}$$
 kəsri düzgün kəsir olar?

48. $x = 13$, $y = -5$ olarsa, $\sqrt{x^2 - y^2}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

49. Düzbucaqlı üçbucağın hipotenuzu 10 sm-dir. Hipotenuza çəkilmiş medianın uzunluğunu tapın.

50. $a + b = 7$ və $a - b = 8$ olarsa, $\frac{a^2 - b^2}{4}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

51. Uyğunluğu müəyyən edin (R – radiusdur).

1. $R = 3$	a. Çevrənin uzunluğu 7π -dir.
2. $R = 3,5$	b. Dairənin sahəsi 9π -dir.
3. $R = 4$	c. Diametr 8-ə bərabərdir.
	d. Dairənin sahəsi 16π -dir.
	e. Çevrənin uzunluğu 6π -dir.

52. $ABCD$ kvadratının daxilinə çəkilmiş çevrənin radiusu 5 sm-dir. Kvadratın perimetrini tapın.

53. Çevrə xaricinə bərabəryanlı trapesiya çəkilmişdir. Trapesiyanın oturacaqlarının cəmi 18 sm olarsa, onun yan tərəfini tapın.

54. Rombun diaqonalları 6 sm və 8 sm olarsa, onun perimetrini tapın.

55. Düzbucaqlı üçbucağın katetlərindən biri 8 sm, hipotenuzu isə 10 sm-dir. Üçbucağın düzbucaq təpəsindən çəkilmiş hündürlüyü tapın.

İNGİLİS DİLİ

56. Choose the correct variant.

My house is ... , but theirs is ... than mine.

- A) bigger, the biggest   B) big, bigger
C) a big, biggest   D) more bigger, a big
E) biggest, big

57. Choose the correct variant.

The tourists went to ... Spain and visited some museums in ... Madrid.

- A) -, -   B) -, the   C) a, the
D) the, -   E) a, a

58. Choose the correct variant.

... the students are present at the lesson at the moment.

1. Both   2. Each of   3. All
4. Every of   5. Everybody of
A) 1, 4   B) 2, 3, 5   C) 2, 4, 5   D) 1, 2, 3   E) 1, 3

59. Choose the correct tense form.

- May I play the piano?

- No, because my son ... now.

- A) sleep   B) had slept   C) are sleeping
D) is sleeping   E) were sleeping

60. Choose the correct variant.

This novel is as ... as that one.

- A) very interesting   B) interesting
C) the most interesting   D) the best interesting
E) more interesting

61. Choose the nouns in the plural.

1. ice   2. slice   3. mice   4. lice
A) 2, 3   B) 1, 2   C) 3, 4   D) 1, 4   E) 2, 4

62. Choose the correct variant.

1. a few business letter   2. few business letter
3. a few eye drops   4. few eye drops
A) 3, 4   B) 1, 2   C) 2, 4   D) 1, 4   E) 1, 3

63. Choose the correct tense form.

If George ... at three o'clock, he will join you.

- A) would arrive   B) arrived   C) shall arrive
D) will arrive   E) arrives

Sınavlar - buraxılış imtahanı

64. Choose the **incorrect** variant.*The food tasted ...*

1. badly   2. nicely   3. bad   4. nice
A) 3, 4   B) 1, 2   C) 2, 4   D) 2, 3   E) 1, 4

65. Choose the irregular verbs.

1. to have   2. to do   3. to be
4. to ask   5. to answer
A) 1, 4   B) 1, 4, 5   C) 1, 2, 3   D) 3, 5   E) 2, 3, 4

66. Choose the correct tense form.

... she ... any questions at the lesson yesterday?

- A) Are, asking   B) Do, asks   C) Does, asks
D) Will, ask   E) Did, ask

67. Choose the correct variant.

1. Japan and it's history admired me.
2. It's my car over there.
3. The cat fed its kittens.
4. The city is popular with it's oil.
A) 1, 4   B) 2, 4   C) 1, 3   D) 2, 3   E) 1, 2

68. Choose the correct tense forms.

I ... my homework when my father ... me.

- A) have finished, will call
B) had finished, called
C) will finish, will call
D) finish, called
E) finished, calls

69. Choose the correct variant.

We were not ... enough. They crossed the road ... than we did.

- A) careful, more carefully
B) carefully, careful
C) careful, carefully
D) more carefully, carefully
E) much careful, careful

70. Match the words to their definitions.

1. to defend
2. to invite
3. to serve
a. to ask or request someone to go to an event
b. to provide food or drinks
c. to protect someone or something against attack
A) 1 - b, 2 - a, 3 - c   B) 1 - c, 2 - b, 3 - a
C) 1 - c, 2 - a, 3 - b   D) 1 - a, 2 - c, 3 - b
E) 1 - b, 2 - c, 3 - a

71. Make up a sentence.

1. all the shops   2. full of   3. people
4. were   5. yesterday
A) 4, 2, 1, 5, 3   B) 5, 4, 1, 3, 2   C) 2, 5, 1, 4, 3
D) 1, 4, 2, 3, 5   E) 3, 1, 2, 5, 4

Listen to the passage and answer questions 72-77.

72. Which information **isn't** mentioned in the passage?

- A) Piccadilly Circus is situated in the heart of London.
B) The word "circus" comes from the Latin word meaning "circle".
C) A lot of English and tourists **meet** in Piccadilly Circus.
D) The lights on the buildings in Piccadilly Circus look very beautiful.
E) Coca-Cola and McDonald's have advertisements in Piccadilly Circus.

73. What is the passage mainly about?

- A) an interesting place   B) the Eros fountain
C) English tourists   D) London underground
E) Piccadilly's creator

74. Which statement is true according to the passage?

- A) There are a lot of elephants in Piccadilly Circus.
B) Very few people see big screens in Piccadilly Circus.
C) There are hardly any cinemas in Piccadilly Circus.
D) Piccadilly is very far from important leisure and shopping areas.
E) People can arrive at Piccadilly Circus easily by using the London Underground.

75. Choose the correct answer according to listened passage.

Why is it advisable to visit Piccadilly Circus in the evening?

- A) Because many clowns gather there at that time.
- B) Because there are lots of elephants at that time.
- C) Because it has a unique appearance at that time.
- D) Because it becomes too dark there at that time.
- E) Because it is hard to get there by underground at that time.

76. Which adjective from the passage describes the word "space"?

- A) open
- B) unique
- C) various
- D) different
- E) advisable

77. Complete the sentence with one word according to the passage.

The ... is famous for its neon signs, different displays and the Eros fountain.

Read the passage and answer questions 78-85.

1. The magnificent Statue of Liberty stands on Liberty Island in New York Harbour. It was a gift from France. It has become one of the ancient symbols of the U.S. The official name of it is "Liberty Enlightening the World", but it has names like "Lady Liberty" and the "Mother of Exiles" too.

2. The torch she holds high shows the enlightenment of the world. There are broken chains at her feet symbolizing the United States' freedom from dictatorship. She holds tablet (a piece of stone or other hard material used for writing in ancient times) in her left hand that represents the law and has July 4, 1776 written on it in Roman numerals. Total height is 93 metres.

3. Sculptor Frederic Bartholdi took the idea from the activist Edouard de Laboulaye and designed the statue. The internal construction was built by Gustave Eiffel. It is one of the most popular tourist locations in the United States too.

78. What is the passage mainly about?

- A) Frederic Bartholdi
- B) the sculptors of France
- C) the Statue of Liberty
- D) gaining freedom from France

E) the official name of the Statue of Liberty

79. Which information is *not* given in the passage?

- A) The weight of the Statue of Liberty is 225 tons.
- B) There are broken chains at the feet of the statue.
- C) Bartholdi designed the Statue of Liberty.
- D) The Statue of Liberty has several names.
- E) Gustave Eiffel built the internal construction of the statue.

80. Complete the sentence according to the passage.

The Statue of Liberty ...

- A) has also a name "Lady Liberty".
- B) is not well-known.
- C) supports dictatorship.
- D) has the numbers July 14, 1776.
- E) was designed by Edouard de Laboulaye.

81. Which statement is true according to the passage?

- A) Tourists hardly visit the Statue of Liberty.
- B) Frederic Bartholdi was a sculptor.
- C) The Statue of Liberty has only one name.
- D) The statue holds tablet in her right hand.
- E) There was nothing on the tablet of the statue.

82. The undelined word "it" in the passage refers to ...

- A) the United States
- B) France
- C) Liberty Island
- D) New York Harbour
- E) the Statue of Liberty

83. Write the word from the passage which is closest in meaning to the word "famous".

84. Complete the sentence with your own words according to the passage.
Statue of Liberty was ... from France.

85. Which word from paragraph 3 has the meaning "someone who visits a place for pleasure and interest while on vacation"?

RUS DİLİ

56. Укажите слово с отрицательным значением.

- A) сильный   B) приятный
C) лучший   D) умный
E) вредный

57. Укажите антоним слова «архаичный».

- A) современный   B) редкий
C) отличный   D) обычный
E) старый

58. Укажите правильный вариант.
Творчество ... Низами Гянджеви известно во всём мире.

- A) великого азербайджанского поэта
B) великом азербайджанском поэте
C) великий азербайджанский поэт
D) великому азербайджанскому поэту
E) великим азербайджанским поэтом

59. Составьте предложение.

1. на   2. я
3. с   4. был
5. в   6. стадионе
7. субботу   8. друзьями
A) 8, 4, 5, 6, 3, 2, 1, 7
B) 4, 2, 7, 3, 8, 1, 6, 5
C) 7, 5, 2, 4, 3, 6, 1, 8
D) 1, 7, 2, 4, 5, 6, 3, 8
E) 5, 7, 2, 4, 1, 6, 3, 8

60. В каком ряду есть лишнее слово?

- A) ласточка, орёл, воробей
B) море, озеро, океан
C) роман, рассказ, повесть
D) автобус, троллейбус, трамвай
E) красный, оранжевый, цветной

61. Выберите правильный вариант.

Красн... тюльпан, последн... этаж

- A) -ая, -ый   B) -ий, -ий
C) -ый, -ий   D) -ая, -ий
E) -ый, -ая

62. С числительным «два» сочетается слово:
A) окно, книга   B) человек, поле
C) шампунь, часть   D) часы, сестра
E) врач, айва

63. В каком варианте слово употреблено в переносном значении?

- A) мягкий хлеб
B) золотой браслет
C) высокий человек
D) сладкий сон
E) весёлая девочка

64. Укажите синоним слова «простой».

- A) крепкий   B) слабый   C) обычный
D) сложный   E) активный

65. К среднему роду *не* относится существительное:

- A) неделя   B) фойе   C) окно
D) время   E) дитя

66. На какой вопрос отвечает выделенное слово?

Ты видел моих друзей?

- A) чьё?   B) чьих?   C) чьим?   D) чей?   E) чья?

67. Со словом «пальто» употребляется:

- A) долгое   B) частое   C) ясное
D) короткое   E) слабое

68. Выберите правильный вариант.

Дайте ... новую книгу.

- A) мне   B) он   C) нас
D) кому   E) тобой

69. Выберите правильный вариант.

Моя мама работает врачом восемь ...

- A) год   B) года   C) лет
D) годам   E) годы

70. Укажите существительное женского рода.

- A) помощь   B) гость   C) ремень
D) день   E) рояль

71. Укажите верный вариант.

- A) Мои семья   B) Наше леса
C) Твой ребёнок   D) Моя дитя
E) Ваша стулья

Прослушайте текст и выполните задания
72-77.

72. Укажите основную мысль текста.

- A) По своему проекту дворец представляет достаточно сложную фигуру.
B) Во дворце сохранились три узкие винтовые лестницы и 52 комнаты.
C) Рядом с самим зданием дворца находятся ещё несколько строений.
D) Дворец Ширваншахов – жемчужина архитектурного наследия Азербайджана.
E) Дворцовый комплекс находится на вершине Бакинского холма.

73. Укажите неверный вариант.

- A) Дворец Ширваншахов расположена в самом сердце Баку.
B) В центре зала расположен макет исторической части города.
C) Рядом с самим зданием дворца находятся ещё много строений.
D) Вместе с дворцом эти сооружения представляют целый комплекс.
E) Во дворце выставлены различные предметы быта.

74. Где находится Дворец Ширваншахов?

- A) В старой части города
B) В Шемахе
C) В новой части города
D) В центре
E) В Ширване

75. Дополните предложение словами из текста.

По внешнему виду постройка производит ...

- A) грандиозное впечатление
B) благоприятное впечатление
C) отталкивающее впечатление
D) обманчивое впечатление
E) должное впечатление

76. Напишите ответ на вопрос: «В каком веке построен Дворец Ширваншахов?»

- A) В десятом веке
B) В пятнадцатом веке
C) В седьмом веке
D) В первом веке
E) В тринадцатом веке

77. Напишите из текста одно прилагательное, которое характеризует слово «фигура».

Прочитайте текст и выполните задания
78-85.

Одним из самых известных и прекрасных видов искусства в мире является балет. Слово «балет» происходит от французского слова «танцевать». Основными средствами выражения в балете являются музыка и танец. Балет создали в шестнадцатом веке в Италии. Тогда он был частью музыкальных представлений – опер. Это были небольшие танцевальные эпизоды. Существуют разные жанры балета: комический, фольклорный, героический. В двадцатом веке появился новый жанр балета – джазовый.

Зарождение Азербайджанского балета приходится на начало прошлого века. В 1923 году в Баку создали частную балетную студию, затем – балетную школу и хореографическое училище. В этой школе балетному искусству училась первая азербайджанская балерина Гамар Алмасзаде.

В 1940 году был поставлен первый Азербайджанский национальный балет «Гыз

галасы». Его автором стал композитор Афрасияб Бадалбейли. В главной роли в балете выступила Гамар Алмасзаде.

Затем в репертуар Азербайджанского театра оперы и балета вошли балеты «Гюльшан» Узеира Гаджибейли, «Семь красавиц» Гара Гараева, «Легенда о любви» Арифа Меликова, «Тысяча и одна ночь» Фикрета Амирова.

78. Укажите основную мысль текста.

- А) По жанру балет может быть фольклорным, героическим и комическим.
- В) Гамар Алмасзаде стала первой балериной в Азербайджане.
- С) Азербайджанские композиторы написали музыку ко многим балетам.
- Д) Азербайджанский балет был создан в начале XX века.
- Е) Созданный в XVI веке балет является одним из прекрасных видов искусства.

79. Какое утверждение не соответствует содержанию текста?

- А) Балетному искусству Гамар Алмасзаде училась в балетной школе.
- В) В репертуаре Азербайджанского театра оперы и балета есть балеты Ф.Амирова «Тысяча и одна ночь» и «Легенда о любви» А.Меликова.
- С) Джазовый жанр современного балета возник в XX веке.
- Д) В начале этого века в Баку создали частную балетную студию.
- Е) Хореографическое училище в столице Азербайджана было основано в прошлом веке.

80. Укажите верное утверждение.

- А) В прошлом веке появился новый жанр балета – джазовый.
- В) Азербайджанский балет зародился в конце двадцатого века.
- С) Гамар Алмасзаде создала в Баку первую балетную студию.
- Д) Автором первого национального балета был Узеир Гаджибейли.
- Е) Хореографическое училище создал Гара Гараев.

81. Дополните предложение информацией из текста.

Музыка и танец являются в балете ...

- А) новым жанром
- В) основными жанрами
- С) танцевальными эпизодами
- Д) средствами выражения
- Е) частью музыкальных представлений

82. Укажите верный ответ на вопрос «Кто из Азербайджанских композиторов создал первый национальный балет?».

- А) Узеир Гаджибейли
- В) Афрасияб Бадалбейли
- С) Фикрет Амиров
- Д) Ариф Меликов
- Е) Гара Гараев

83. Дополните предложение словами из текста.

От французского слова «танцевать» ...

84. Напишите ответ на вопрос «Частью чего раньше был балет?».

85. Выпишите из текста слово, которое означает «искусство сценического танца».

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. Verilmiş mürəkkəb sözlərdən biri defislə yazılır:

- A) dəli + qanlı   B) vurha + vur
C) qaraba + qara   D) qara + dinməz
E) tək + tənha

2. Çoxmənalı sözlərə aid hansı xüsusiyyət omonimlərə də aid ola bilər?

- A) həmişə məcaziliyinin olması
B) fikrin daha dəqiq ifadəsi üçün istifadə edilməsi
C) yaxın leksik mənələrdə işlənməsi
D) həmişə eyni nitq hissəsinə aid olması
E) həmişə leksik mənası olan sözlərdən ibarət olması

3. "Mətin" sözünün sinonimi deyil:

- A) dəyanətli   B) sarsılmaz   C) məharətli
D) mətanətli   E) dönməz

4. Sinonim qoşmalar işlənən cümlələri müəyyən edin.

1. Şəhər kənarı boyunca parklar salınmışdı.
2. Səncə bilmirik biz?
3. Qapıya qədər səni ötürərik.
4. Uşaq qədər də ağlın yoxdur.
5. Bənövşəyə ənbər zülfün buy verir.
A) 1, 4, 3   B) 2, 4   C) 3, 5
D) 4, 5   E) 1, 2, 5

5. Yalnız təyini əvəzliliklərdən ibarət cərgəni müəyyən edin.

- A) hər, öz, filan   B) filankəs, hər, bütün
C) hərə, öz, bütün   D) elə, belə, özüm
E) mən, niyə, hər kəs

6. Zərfi əvəz edən əvəzlik hansı cümlədədir?

- A) Mən səninlə birgə bu yolu gedəcəyəm.
B) Sənin nə dediyini ayırd edə bilmədim.
C) Kimsə təkbəşinə bu işin öhdəsindən gələ bilməz. D) Nə vaxt təzə binaya köçəcəyik?
E) Elə mən də bunu deyirdim.

7. Hansı cümlədə "o" əvəzliyindən sonra vergül qoyulmalıdır?

- A) O kitabı mənə ver.
B) O oxuduqlarını mənə danışdı
C) O illər yadımdan çıxmaz.
D) O oğlanı sən görmüsən.
E) O sakitcə salamlaşdı.

8. Cümlələrin birində feili bağlama işlənməmişdir:

- A) Qaçanda ceyran kimi görsənirsən.
B) Döyülməmiş əl çəkən deyilsən?
C) Maşın tini dönə-dönə signal verirdi.
D) Günah həmişə öləndədir.
E) Yağdıqca yağış elə hey yağdırdı.

9. Hansı cümlədə "ilə" bağlayıcı mövqeyində işlənməmişdir?

- A) O, öz gözəlliyi ilə hər kəsi heyran qoymuşdu.
B) Əlini bıçaqla kəsmişdi.
C) Arıfla Samir yaxın dostdurlar.
D) Dostu dar gün ilə sınıyarlar.
E) Biz kəndə maşınla getmişdik.

10. "Anamla mağazadan bir top parça alıb evə qayıtdıq" – cümləsinin morfoloji təhlilindəki *səhvi göstərin*.

- A) Mağazadan - İsimdir, çıxışlıq haldadır, konkretir.
B) Parça - İsimdir, qeyri-müəyyən təsirlik haldadır.
C) Top - Toplu isimdir, ümumidir, nə? sualına cavab verir.
D) Evə - İsimdir, yönük haldadır, haraya? sualına cavab verir.
E) Bir - Müəyyən miqdar saydır, neçə? sualına cavab verir, quruluşca sadədir.

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

Qırmızı pultlu maşın

Liza ilə mən eyni küçədə yaşayırdıq. O mənim ən yaxın rəfiqələrimdən biri idi. İki il idi ki, xərçənglə ... . Digər rəfiqələrimizlə onun yanına gedir, söhbətləşirdik. Liza başını elə pəncərə tərəfə çevirir, uzaqlara baxırdı. Yenə bir dəfə rəfiqələrimizlə yanında olanda köksünü ötürüb dedi:

– Bilirsən, Diana, mənim ən böyük arzum qırmızı maşınının olmasıdır. Bu vaxta qədər bu

istəyimi heç kimə deməmişəm. Buna görə də heç vaxt pultlu maşınım olmayıb.

Həmin vaxtdan bir neçə həftə keçmişdi. Dondurma almaq üçün növbədə gözləyirdim. Birdən yanındakı oyuncaq dükanının vitrinində nə görsəm, yaxşıdır? Lizanın istədiyi qırmızı pultlu maşın. 1. Açıq, bir az təəccübləndim. Bir qədər yaxına gedəndə gördüm ki, elə Lizanın istədiyi maşındandır. Lizanın sözləri yadıma düşdü. Bu qırmızı maşını Liza üçün almalı idim. 2. Ancaq pulum çatmırdı.

Beləcə, bir neçə həftə həmin dükanın qabağına gəlib maşınım satılıb-satılmadığını yoxladım. Vaxt keçirdi. Ancaq maşın hələ də yerində idi. Artıq dörd həftə idi ki, qırmızı pultlu maşın almaq üçün pul yığırdım. Hər gün ora gedib maşını seyr edirdim. Amma hələ maşınımın qiymətinin yarısını yığmışdım. 3. Maşınım satılacağından çox narahat idim. Dükən sahibəsi dörd həftədir, dükanın qabağında qırmızı maşına baxdığını görmüşdü. Birdən mənə yaxınlaşdı və üzümə baxıb dedi:

– Qızım, çoxdandır sənə fikir verirəm, bu maşına baxırsan. Bu maşını almağı niyə bu qədər çox istəyirsən? Bu, mənə çox maraqlıdır.

Kövrəldim. Ona rəfiqəm Lizadan danışdım. Dükən yiyəsi çox təsirləndi. 4. Gözləri yaşardı:

– Qızım heç ürəyini sıxma. Qırmızı pultlu maşın dediyin ünvana göndəriləcək.

5. Çox sevincli idim. Elə bil yerimirdim, uçurdum. Ertəsi gün Lizagilə getdim. Gözləri sevindiyindən parıldayırdı. Məni görən kimi sevinclə dedi:

– Bura bax. Axır ki, arzum yerinə yetdi. Özü də bax, əsl mən istəyən kimi.

Aradan iki gün keçdi. Qapı döyüldü. Gələn poçtalyon idi. Mənə bir məktub verdi. Aramla məktubu oxumağa başladım:

“Əziz Diana. Mənim anam və atam da xərcəng idilər. Altı ay əvvəl ikisini də itirdim. Dostlarımla sevgisi olmasaydı, mən həyatdan küsərdim. Əsl dostlarımla olduğu üçün çox xoşbəxtəm. Liza da xoşbəxt olmalıdır ki, sənə kimi dostu var.

Ən çox arzularımla.

Elizabet Svift – dondurma dükanının sahibəsi”

11. Mətnin məzmununa uyğun olan aforizmi seçin.

- A) Dostdursa, düşünmə, ver ömrünü getsin, dost deyilsə, heç gözləmə, yol ver getsin. (Mövlana)
- B) Sevdə bilən və işləyə bilən insan sağlamdır. (Sigmund Freyd)
- C) Yalan zəka işidir, dürüstlüksə cəsarət. (Viktor Hüqo)
- D) Yaxşı olmaq asandır, çətin olan ədalətli olmaqdır. (Viktor Hüqo)
- E) Yaxşılıq eləməyə davam et, qarşıdakı o yaxşılığa layiq olmasa belə, sən o yaxşılığa layiqsən. (Quevera)

12. Mətnə əsasən doğru fikirləri seçin.

- 1. Liza qırmızı pultlu maşını özü pul yığıb aldı.
  - 2. Əsl dost çətinə düşəndə bizə arxa, dayaq olan dostdur.
  - 3. Məktubu Dianaya Liza göndərmişdi.
  - 4. Dükən sahibinin valideynləri xərcəngdən dünyalarını dəyişmişdilər.
  - 5. Diana maşın satıldığına görə onu ala bilmədi.
- A) 1, 3 B) 2, 5 C) 2, 4 D) 1, 4 E) 3, 5

13. Çərçivə daxilində verilmiş neçənci cümlənin mətnlə bağlılığı daha zəifdir?

1. İnsan sosial varlıqdır. 2. Toplum içində biz düşünməyi, sevməyi, nifət etməyi, özümüza yaxın insanlar seçməyi öyrənirik. 3. Bu o insanlardır ki, onlar bizim yaxşılığımızı istəyir, biz onlara güvənirik, onlar da bizə gözü bağlı güvənir. 4. İnsanların arasında bu duyğular yarananda dostluq yaranır. 5. Pis dost deyə bir anlayış yoxdur, ya dostsan, ya da yox.

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

14. Mətnə hansı suala cavab yoxdur?

- A) Diana niyə qırmızı pultlu maşını almaq istəyirdi?
- B) Liza hansı xəstəlikdən əziyyət çəkirdi?
- C) Diana pultlu maşın almaq üçün pulun yarısını necə yığmışdı?
- D) Dükən sahibi niyə belə bir yaxşılıq etdi?
- E) Lizanın sevincinin əsl səbəbi kim idi?

15. Mətnin birinci abzasında nöqtələrin yerinə yazıla bilər:

- A) döyüşürdü B) vuruşurdu
C) əziyyət çəkirdi D) mübarizə aparırdı
E) vidalaşırdı

16. Mətnə tünd-qara hərflərlə verilmiş sözün şərhinə uyğundur:

- A) mağazada məhsulları qoymaq üçün şüşə ilə örtülmüş şaf
B) mağazanın girişi
C) satıcının arxasında qalan məhsulların sərgiləndiyi yer
D) hədiyyələrin satıldığı guşə
E) tək qalan məhsulların endirimlə qoyulduğu hissə

17. Qarşısında rəqəmlər yazılmış cümlələrdən birində hadisənin həm səbəbi, həm də nəticəsi göstərilmişdir. Həmin cümləni seçin.

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

18. Mətnin hansı hissəsinə əsasən "yaxşılıq yoluxucudur" fikrini əsaslandırmaq olar?

- A) yalnız giriş B) giriş və əsas
C) yalnız əsas D) əsas və nəticə
E) yalnız nəticə

19. Əsas mətnə və çərçivədə verilmiş lətifədə dostluq haqqında danışılır. **Yanlış** olanı seçin və fikrinizi əsaslandırın.

Əsl dostluq:

1. Diana və Lizanın dostluğu kimi olur,
2. Molla və dostlarının kimi olur,

Çünki:

Bir gün fürsətli dostları Molla Nəsrəddinin quzusunu kəsib yemək üçün ona belə bir yalan danışılar:

– Molla, sabah qiyamət qopacaq. Hamı qırılıb məhv ola bilər. Bir günümüz qalıb, gəl sənə o quzunu kəsib ləzzətlə yeyək.

Molla dostlarının sözünü yerə salmır və razılaşır. Quzunu kəsib bişirirlər. Yemək bişərkən dostları göldə çimməyə qərar verir. Dostlar göldə çimərkən Molla onların paltarlarını götürüb gizlədir. Dostları sudan çıxıb paltar axtarışına çıxanda isə belə deyir:

– Mən paltarlarınızı yandırdım. Dedim daha sabah qiyamətdirsə, onlar sizin nəyinizdə lazımdır ki?! Onsuz da paltarlı-paltarsız hamımız qırılışıq.

20. "Dost yaman gündə tanınar" ifadəsini mətndən də istifadə edərək öz sözlərinizlə şərh edin (2 cümlə ilə).

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

İlk redaktor

I. 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti müvəqqəti olaraq Gəncədə yerləşmişdi. Azərbaycan hökumətinin 3 sentyabr 1918-ci il tarixli qərarına əsasən, bir çox çətinliklərdən sonra, nəhayət, "Azərbaycan" qəzeti həmin ayın 15-də Gəncə şəhərində nəşrə başlayır. Dörd nömrədən sonra oktyabrın 3-dən bu qəzet fəaliyyətini Bakıda davam etdirir. Qəzet əvvəl redaksiya heyəti adından, 1918-ci il oktyabrın 8-dən 1919-cu il yanvarın 19-na kimi isə Ceyhun bəy Hacıbəylinin müdirliyi ilə nəşr olunur. Beləliklə, Ceyhun bəy Hacıbəyli "Azərbaycan" qəzetinin ilk redaktoru kimi mətbuat tarixinə düşür.

II. 1918-ci ilə qədər Bakıda "Azərbaycan" adlı mətbuat orqanına, demək olar ki, rast gəlinmir. Çünki bu adda qəzet və jurnal nəşr etməyə cəhd göstərilərsə də, çarizmin milli siyasətinə zidd olduğundan hakim dairələr tərəfindən müxtəlif bəhanələrlə onun qarşısı alınır. Bunun da səbəbi aydın idi.

III. "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru olduğu zaman bir neçə Avropa dilini sərbəst bildiyi üçün Ceyhun bəy 1919-cu il yanvarın 6-da Parisdə keçiriləcək Versal Sülh Konfransı üzrə müşavir vəzifəsinə təyin olunur. Konfransda iştirak etmək üçün ona şəhadətnamə verilir. Şəhadətnamə bir şeyi təsdiq edən, bir şeyə icazə verən sənəd, rəsmi kağızdır. Səfərin əsas məqsədi, şübhəsiz ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini beynəlxalq aləmdə tanıtmaya nail olmaq və vətənimizə aid tarixi, etnoqrafik, eləcə də digər sənədləri yaymaq yolu ilə Avropa və Azərbaycanın vəziyyəti ilə tanış etmək idi. Bu konfrans 1919-cu ilin yanvarından 1920-ci ilin yanvarına qədər fasilələrlə davam etdi və nəticədə Antanta Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin istiqlaliyyətini tanıdı.

IV. Sözsüz ki, bu proses sovet Rusiyasının qəzəbinə ... . Daha sonra Ceyhun bəy "sapı özümüzdən olan baltalar"ın xəyanətinin qurbanı oldu və bu səbəbdən Fransada yaşamaq məcburiyyətində qaldı. Ancaq burada da xalqına xidmət etdi. Azərbaycan ədəbiyyat və incəsənət xadimlərinin əsərlərini fransız, ingilis dillərinə çevirib nəşr etdirdi.

V. 1933-cü ilin yanvar-mart aylarında Parisdə nəşr olunmuş "Asiya" jurnalının xüsusi buraxılışında C.Hacıbəylinin 144 səhifədən ibarət "Qarabağ dialekti və folkloru" əsəri dərc edilmişdir. Həmin əsərdə Ceyhun bəy fransız oxucuları üçün Qarabağ dialektindən müxtəlif folklor nümunələri toplayıb geniş şəkildə izahını vermişdir. Bunların içərisində tapmaca, lətifə, hədə-qorxu, tərifləmə, alqış, qarğış və digər nümunələr də var idi.

VI. Onun ən maraqlı yazılarından biri də "Azərbaycan şairələri" adlı məqaləsidir. Yazı təxminən 1950-ci ildə qələmə alınmışdır. Burada Ceyhun bəy Aşıq Pəri, İbrahim xanın nəvəsi Xurşidbanu bəyim Natəvan, İbrahim xanın qızları: "Ağabacı" təxəllüsü ilə yazan Ağabəyim ağa və Gövhər ağanın həyat və yaradıcılığı ilə fransız oxucularını tanış edir.

21. Mətnə əsasən hansı suala cavab tapmaq mümkün deyil?

- A) "Azərbaycan" qəzeti neçənci ilin, neçənci ayının, neçənci günündə nəşrə başlamışdır?
 B) Azərbaycan mətbuatının ilk redaktoru kimdir?
 C) "Azərbaycan şairələri" məqaləsində kimlər haqqında məlumat verilmişdir?
 D) Ceyhun Hacıbəylinin vətəninə dönə bilməməsinin səbəbi nə idi?
 E) "Qarabağ dialekti və folkloru" əsəri harada çap olunmuşdur?

22. Mətnə altından xətt çəkilmiş söz əsasında uyğunluğu müəyyən edin.

	Mətnə işləndiyi mənə	Fərqli mənada işləndiyi nümunə
A)	Həqiqi	Kosovanın sərhədləri qonşu ölkələr tərəfindən tanınmırdı.
B)	Məcəzi	II Qarabağ

		müharibəsindən sonra dünya ölkələri Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanıdı.
C)	Həqiqi	Heç kim tanımadığı insanla ilk görüşdə yeməyə getməz.
D)	Məcəzi	Uzaqdan gələn şagirdlərini ilk baxışdan tanıdı.
E)	Həqiqi	Əsgər öz valideynlərini tanıyıb kövrəldi.

23. "Yolun rəvan olmasın" ifadəsinin Ceyhun Hacıbəylinin hansı abzasda adı çəkilən əsərinə daxil edilməsi uyğundur?

- A) I, II, III   B) V   C) VI
 D) I, II, III, V   E) I, II, III, V, VI

24. Nöqtələrin yerinə yazıla bilər:

1. tuş gəldi
 2. uyğunlaşdı
 3. səbəb oldu
 4. müəyyən oldu
 5. döndü
 A) 1, 3   B) 2, 5   C) 2, 4
 D) 1, 4   E) 3, 5

25. Hansı hadisələrin səbəbini mətnədən tapmaq mümkündür:

1. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti müvəqqəti olaraq Gəncədə yerləşmişdi.
 2. Qəzet əvvəl redaksiya heyəti adından nəşr olunurdu.
 3. Ceyhun bəy Versal Sülh Konfransı üzrə müşavir vəzifəsinə təyin olunmuşdur.
 4. 1918-ci ilə qədər Bakıda "Azərbaycan" adlı mətbuat orqanına, demək olar ki, rast gəlinmirdi.
 5. Ceyhun Hacıbəyli Azərbaycan ədəbiyyat və incəsənət xadimlərinin əsərlərini fransız, ingilis dillərinə çevirib nəşr etdirirdi.
 A) 2, 3, 4
 B) 1, 3, 5
 C) 3, 4, 5
 D) 1, 2
 E) 2, 5

26. Mətnin son abzasının bir cümlə şəklində ifadəsidir:

- A) Ceyhun Hacıbəyli 1950-ci illərdə qələmə alınmış "Azərbaycan şairləri" məqaləsində Aşıq Pəri, Xurşidbanu Natəvan Ağabəyim ağa və Gövhər ağanın həyat və yaradıcılığı ilə fransız oxucularını tanış edir.
- B) "Azərbaycan" qəzetinin ilk redaktoru olmuş Ceyhun Hacıbəyli xalqına xidmətini xaricdə də davam etdirmiş, fransız oxucuları üçün Azərbaycan şairlərinin həyatından bəhs edən məqalə yazmışdır.
- C) Aşıq Pəri, Xurşidbanu Natəvan, "Ağabacı" təxəllüsü ilə yazan Ağabəyim ağa və Gövhər ağanın həyat və yaradıcılığı fransız oxucuları üçün də maraqlı olmuşdur.
- D) Ceyhun Hacıbəylinin ən maraqlı yazılarından biri "Azərbaycan şairləri" adlı məqaləsidir.
- E) "Azərbaycan şairləri" məqaləsi 1950-ci illərdə fransız oxucuları üçün nəzərdə tutulmuşdur.

27. Neçənci abzasda mətnin məzmununa uyğun *olmayan* cümlə işlənmişdir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

28. Mətnə işlənmiş sonuncu frazeoloji birləşməni hansı sözlə əvəz etmək olar?

- A) bildirir B) göstərir
C) şərh etmişdir D) yazılmışdır
E) çap edilmişdir

29. Mətnə altından xətt çəkilmiş cümlə ilə şərhivədə verilmiş fikirlər ziddiyyət:

1. Yaradır.
2. Yaratmır.
Çünki:

1875-ci il iyulun 22-də böyük mütəfəkkir Həsən bəy Zərdabının redaktorluğu ilə ilk nömrəsi işıq üzü görən "Əkinçi" qəzetinin nəşri ilə bünövrəsi qoyulan Azərbaycan mətbuatı o dövrdən indiyədək uğurlu yol qət etmişdir. Həsən bəy Zərdabi Azərbaycan mətbuatının ilk redaktorudur.

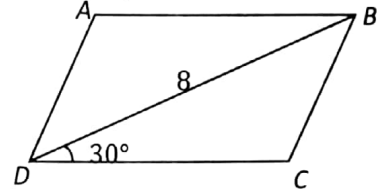
30. "Vətənpərvər insanlar vətəni naminə bir çox məhrumiyyətlərə qatlanır" fikrini mətn əsasında şərh edin (Fikrinizi ən az 2 cümlə ilə şərh edin).

RİYAZİYYAT

31. Hansı ədədin 24%-nin 50%-nə 10 əlavə olunsa, bu ədədin 20 %-nə bərabər olar?

- A) 75 B) 90 C) 100 D) 115 E) 125

32. ABCD paraleloqramında uzunluğu 8 sm olan BD diaqonalı ilə DC tərəfi 30°-li bucaqla kəşişir. Paraleloqramın B təpəsindən DC tərəfinə qədər olan məsafəni tapın.

- A) 8 sm B) 2 sm C) 4 sm D) 1 sm E) 5 sm

33. $(\sqrt[3]{128} + \sqrt[3]{16} + \sqrt[3]{54}) : \sqrt{2}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

- A) 7 B) 9 C) 8 D) 5 E) 3

34. Aşağıdakı irrasional ədədlərdən hansı $\frac{1}{5}$ -dən böyükdür?

- A) $\frac{1}{6\sqrt{2}}$ B) $\frac{1}{4\sqrt{3}}$ C) $\frac{1}{3\sqrt{2}}$ D) $\frac{1}{5\sqrt{2}}$ E) $\frac{1}{2\sqrt{7}}$

35. $(x + 3)(x - 7) > 0$ bərabərsizliyinin ən böyük mənfi tam həllini tapın.

- A) -1 B) -4 C) -2 D) -3 E) -5

36. $\begin{cases} 2x + 3y = 12 \\ 5x - y = 13 \end{cases}$ sistemindən $x + y$ cəmini tapın.

- A) 8 B) 2 C) 4 D) 1 E) 5

37. Düzbucaqlı üçbucaqda 60°-li bucaq qarşısındakı katet $8\sqrt{3}$ olarsa, hipotenuza çəkilmiş medianın uzunluğunu tapın.

- A) 11 B) 14 C) 16 D) 8 E) 5

38. $\frac{\overline{aa} \cdot a}{a^2}$ ifadəsini sadələşdirin.

- A) 11a B) 11 C) a^2 D) a E) 111a

39. Mənfi ədədlərin sayını tapın.

- I. $3\sqrt{5} - 5\sqrt{3}$ II. $2\sqrt{6} - 4\sqrt{2}$
III. $4\sqrt{5} - 3\sqrt{3}$ IV. $7\sqrt{2} - 2\sqrt{8}$ V. $2\sqrt{3} - 3$
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

40. $x^2 - 16x + 10 = 0$ tənliyinin kökləri cəmini tapın.

- A) 6 B) 16 C) -16 D) 10 E) -10

41. $\begin{cases} x^2 + 3xy + 2y^2 = 45 \\ x + y = 5 \end{cases}$ tənliklər sistemindən xy hasilini tapın.

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

42. Tənliyi həll edin: $\sqrt{1 + \sqrt{2} + \sqrt{x}} = 2$

- A) 49 B) 36 C) 25 D) 64 E) 81

43. 40%-i 20 olan ədədlə 20%-i 40 olan ədədin cəmini tapın.

- A) 150 B) 250 C) 200 D) 100 E) 450

44. $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ olarsa, $\frac{a+c}{b+d}$ nisbəti aşağıdakılardan hansına bərabərdir?

- A) $\frac{a}{c}$ B) $\frac{b}{c}$ C) $\frac{a}{b}$ D) $\frac{d}{c}$ E) 1

45. Dərəcə ölçüləri 8:7 nisbətində olan qonşu bucaqlardan kiçiyinin dərəcə ölçüsünü tapın.

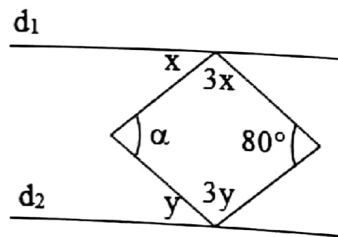
- A) 80 B) 72 C) 40 D) 21 E) 84

46. $\overline{734ab}$ ədədinin 4-ə bölünməsi üçün $a + b$ cəmi ən çox neçə ola bilər?

47. $\frac{10^3 \cdot 2^3}{5^3 \cdot 16}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

48. $2\sqrt{3} + \sqrt{27}$ ədədinin tam hissəsini tapın.

49. Şəkində verilənlərə əsasən α -nın dərəcə ölçüsünü tapın ($d_1 \parallel d_2$).

50. Düzbucaqlının perimetri 124 sm-dir. Onun eni uzunluğundan 4 sm qısadır. Düzbucaqlının uzunluğunu tapın.

51. Uyğunluğu müəyyən edin.

1. $x > y$

a. $x = \sqrt[3]{6}$ və $y = \sqrt[6]{3}$

2. $x < y$

b. $x = \sqrt[5]{5}$ və $y = \sqrt[4]{4}$

3. $x = y$

c. $x = \sqrt[3]{5}$ və $y = \sqrt[5]{16}$

d. $x = \sqrt[3]{5}$ və $y = \sqrt[6]{3}$

e. $x = \sqrt[3]{4}$ və $y = \sqrt[9]{64}$

52. Perimetri 24 sm olan üçbucağın tərəfləri 3:4:5 nisbətindədir. Üçbucağın böyük tərəfinin uzunluğunu tapın.

53. Çevrə daxilinə çəkilmiş dördbucaqlının iki qarşı bucağı 7:11 nisbətindədir. Bu bucaqlardan kiçiyini tapın.

54. $\frac{b^2(a-b) - a^2(a-b) + (a+b)^3}{a^2b + ab^2}$ ifadəsini sadələşdirin.

55. Sexdə olan 640 kq çörəyin $\frac{1}{16}$ hissəsini saxlayıb, qalanını 12 mağaza arasında bərabər payladılar. Hər mağazaya nə qədər çörək paylandı?

İNGİLİS DİLİ

IX SİNİF

56. Choose the correct variant.

David is the laziest student ... our group.

- A) into   B) off   C) on
D) with   E) in

57. Choose the correct variant.

A) What the bright sun is!

B) What bright the sun is!

C) How bright is the sun!

D) How bright the sun is!

E) How is bright the sun!

58. Choose the correct variant.

Let Fred ... his coffee.

- A) has   B) have   C) is having
D) having   E) had

59. Choose the correct variant.

These armchairs are ... the others.

1. more comfortable than
2. as comfortable as
3. the most comfortable than
4. as more comfortable as
A) 1, 2   B) 2, 3   C) 1, 4
D) 2, 4   E) 1, 3

60. Choose the correct variant.

My brother learns two languages. One of them is German, ... is Italian.

- A) another   B) the other   C) the others
D) other   E) others

61. Choose the correct form of the verb.

Ask him ... for us.

- A) wait   B) to wait   C) waiting
D) waited   E) waits

62. Choose the correct variant.

We have not seen your uncle ... 2005.

- A) off   B) towards   E) in
C) about   D) since

63. Make up a sentence.

1. the London Eye   2. Europe's tallest
3. is   4. wheel
A) 1, 3, 2, 4   B) 3, 4, 1, 2
C) 4, 1, 2, 3   D) 1, 2, 3, 4
E) 2, 3, 4, 1

64. Choose the **incorrect** variant.

1. What a nice flower it is!   2. How nice the flower is!
3. What nice flower are they!   4. How nice flowers is it!
A) 1, 2   B) 2, 3   C) 3, 4   D) 1, 4   E) 1, 3

65. Choose the regular verbs.

1. to teach   2. to go   3. to begin   4. to wait   5. to return
A) 1, 4   B) 1, 4, 5   C) 4, 5   D) 3, 5   E) 2, 3, 4

66. Choose the correct variant.

There are ... hundred soldiers in ... square.

- A) an, a   B) -, a   C) a, the   D) the, an   E) -, -

67. Choose the correct variant.

... clever son you've got!

- A) What a   B) What an   C) How the
D) How a   E) What the

68. Choose the correct tense form.

Where ... your brother ... last Friday?

- A) did, be   B) was, -   C) had, been
D) will, be   E) were, -

69. Choose the correct variant.

I am speaking ... a friend ... mine ... the phone now.

- A) to, of, on   B) with, off, under   C) for, without, in
D) from, to, into   E) to, around, down

70. Which word **doesn't** go with the others?

- A) sugar   B) coffee   C) flour
D) butter   E) furniture

71. Choose the correct variant.

Did you ... me to call them?

1. let   2. expect   3. hear   4. want   5. permit
A) 1, 2   B) 2, 3, 5   C) 1, 3
D) 2, 4, 5   E) 1, 4

Listen to the passage and answer questions 72-77.

72. What is the passage mainly about?
 A) domestic animals
 B) wildlife parks
 C) hunting wild animals
 D) small zoos
 E) the creators of Safari Parks
73. Choose the adjective from the passage that characterizes the word "role".
 A) important   B) big   C) large
 D) safe   E) different
74. Choose the correct statement according to the passage.
 A) There are only a few Safari Parks in the world.
 B) People aren't allowed to drive in Safari Parks.
 C) Flora and fauna are not important in Safari Park.
 D) Only domestic animals can be seen in Safari Parks.
 E) Safari Parks have a huge amount of space.
75. Which word from the passage has the meaning "to watch carefully the way something happens or the way someone does something in order to learn more about it"?
 A) to drive   B) to enjoy   C) to observe
 D) to know   E) to call
76. Complete the sentence according to the passage.
You should close the windows of the cars during the tour in Safari Park because ...
 A) there are wild animals in the park
 B) the weather is cold there
 C) wild animals are safe there
 D) only lions live there
 E) wild animals are kept in the cages there

77. Complete the sentence with the word from the passage.
All Safari Parks are ... in size and wildlife.

Read the passage and answer questions 78-85.

1. Turtles are cute animals that are famous for their protective hard shells and their slow movements. They are reptiles. Sea turtles live in the world's oceans. There are seven species, and they have two families. All the sea turtles are usually found in water. Most of them come to coastal beaches only for egg laying. They can lay more than 150 eggs at a time. Most sea turtles eat meat and prefer warm, coastal marine environments. Marine turtles can travel incredibly long distances.

2. Sea turtles are one of the most ancient creatures on the earth. They have existed since the time of the dinosaurs. They can live for more than 100 years, that's longer than humans and elephants.

3. Sea turtle population have declined in the past two centuries. Fishing is a major threat to the sea turtles because they become caught in fishing nets. Pollution, illegal harvesting, climate change are other problems that create problems for sea turtles' life.

78. The underlined word *they* in the passage refers to ...

- A) dinosaurs   B) humans   C) elephants
 D) two centuries   E) sea turtles

79. What is the passage mainly about?

- A) coastal marine environments
 B) age of dinosaurs   C) climate change
 D) water problems   E) one of the reptiles

80. Choose the correct statement according to the passage.

- A) Sea turtles live shorter than people.
 B) Sea turtles aren't coming from ancient times.
 C) The number of sea turtle in the world has risen.
 D) Majority of turtles like cold, coastal marine environments.
 E) Sea turtles are able to travel long distances.

81. Which statements are **not** given in the passage?

1. Sea turtles use Earth's magnetic fields to travel in the water.
  2. Unlike other turtles, the sea turtle cannot move its legs and head into its protective shell.
  3. Harvesting that is illegal is also a threat for sea turtles.
  4. The population of sea turtles has gone down.
- A) 2, 4   B) 1, 3   C) 2, 3   D) 1, 4   E) 1, 2

82. Complete the sentence according to the passage.

Sea turtles come on land mostly ...

- A) to put their eggs
- B) to breathe
- C) to relax
- D) to eat food
- E) to hunt

83. Complete the sentence with your own words according to the passage.

Pollution, illegal harvesting, climate change ... for sea turtles' life.

84. Write two adjectives from the passage that characterize the word "shells".

85. Write the word from paragraph 1 with the meaning "the amount of space between two places".

RUS DİLİ

56. Укажите антонимы.

1. Благородный   2. Драгоценный
  3. Постоянный   4. Интересный
  - a. скучный   b. щедрый
  - c. великий   d. временный
- A) 2 – b; 4 – d   B) 3 – d; 4 – a   C) 2 – c; 3 – b   D) 1 – c; 3 – a   E) 1 – b; 2 – a

57. Выберите верный вариант.

В Азербайджане с древних времён существовали ...

- A) интересным обычаям гостеприимства
- B) интересных обычаев гостеприимства
- C) интересные обычаи гостеприимства
- D) интересными обычаями гостеприимства
- E) интересных обычаях гостеприимства

58. На какие вопросы отвечают выделенные в предложении слова?

Осенью дни становятся короче, а ночи – длиннее, часто идут дожди.

- A) как?, когда?   B) куда?, чего?   C) где?, как?   D) когда?, чему?   E) когда?, что?

59. Составьте предложение.

1. менее чем за два месяца
  2. великий русский композитор П.И. Чайковский
  3. написал свою "Шестую симфонию"
  4. которая стала его последним произведением
- A) 1, 4, 2, 3   B) 2, 1, 4, 3   C) 3, 1, 2, 4   D) 2, 1, 3, 4   E) 1, 4, 3, 2

60. Укажите слово в отрицательном значении.

- A) умный   B) приятный   C) ленивый
- D) добрый   E) ценный

61. Составьте текст.

1. Она популярна сегодня во многих регионах нашей страны.
  2. Во время соревнований борцы боролись прямо на земле.
  3. Гюлеш – это древняя национальная азербайджанская борьба.
  4. Сохранились также специальные помещения для борьбы.
- A) 4, 2, 3, 1   B) 3, 1, 2, 4   C) 2, 1, 3, 4
D) 3, 4, 1, 2   E) 2, 3, 4, 1

62. Укажите **ошибку** в употреблении выделенного слова.

- A) две **месяц**   B) шестнадцать **лет**
C) семь **часов**   D) три **недели**
E) четыреста **манатов**

63. Укажите порядковое числительное.

- A) двое   B) тройка
C) сотня   D) полтора
E) первый

64. Какое местоимение стоит в дательном падеже?

- A) ей   B) нашего
C) тот   D) мне
E) о них

65. Укажите **ошибку** в употреблении выделенного слова.

- A) духи для женщины
B) погода без ветра
C) пассажир без билета
D) посуда из стекла
E) скульптура из льда

66. Какое слово объяснено **неверно**?

- A) преступник – тот, кто нарушает законы
B) препятствие – какая-либо преграда на пути
C) приятель – тот, с кем учатся в одном классе
D) премьера – первый показ фильма, спектакля
E) предатель – тот, кто перешёл на сторону врага

67. На вопрос **какая?** отвечает слово

- A) нижнее
B) круче
C) весёлая
D) взрослее
E) страшный

68. Укажите лишнее слово.

- A) зима
B) сезон
C) осень
D) весна
E) лето

69. Составьте диалог.

1. – Ты всегда ездишь в университет на метро?
  2. – А мне метро не нравится. Я езжу чаще всего на автобусе.
  3. – На метро, конечно, это очень удобный вид транспорта.
  4. – Конечно, я сегодня поеду в университет на метро.
  5. – Ты сегодня приехал в университет на метро или на автобусе?
  6. – Да, хотя мне удобнее ехать на автобусе: остановка рядом с моим домом.
- A) 1, 3, 4, 2   B) 1, 2, 4, 6   C) 5, 3, 1, 6
D) 2, 4, 5, 1   E) 5, 6, 2, 3

70. На вопрос **сколько?** отвечает выделенное слово

- A) семь
B) половина
C) удвоить
D) сотый
E) трижды

71. Какое словосочетание в переносном значении?

- A) золотое ожерелье
B) каменный дом
C) большой кабинет
D) красное пальто
E) лёгкое поведение

Прослушайте текст и выполните задания 72-77.

72. Укажите основную мысль текста.
 А) Многим людям для счастья необходимо быть здоровыми.
 В) Человечество всегда будет думать о том, что такое счастье.
 С) У всех людей разный внутренний мир и разные мечты.
 D) Некоторые люди счастливы, когда у них есть любимое занятие.
 E) Философов всегда интересовал ответ на вопрос "Что такое счастье?".

73. Укажите неверное утверждение.
 А) У всех людей разные планы на будущее.
 В) Хобби может сделать человека счастливым.
 С) Один и тот же человек в разные моменты жизни понимает счастье по-разному.
 D) Некоторым людям нужно быть богатыми, чтобы чувствовать себя счастливыми.
 E) Философы ещё в древности ответили на вопрос "Что такое счастье?".

74. Укажите верный ответ на вопрос "Что нужно для счастья большинству людей?".
 А) Успех, карьера и деньги
 В) Здоровый образ жизни.
 С) Радостные лица их родных.
 D) Любимая профессия.
 E) Мирная жизнь на Земле

75. Дополните предложение словами из текста.
Когда мы поздравляем родственников и друзей, то ...
 А) всегда желаем им счастья
 В) чувствуем себя счастливыми
 С) чувствуем их любовь
 D) понимаем счастье по – разному
 E) радуемся вместе с ними

76. Дополните предложение словами из текста.

Для одних людей счастье невозможно ...

- А) без дружбы   В) без богатства   С) без денег
 D) без любви   E) без семьи

77. Напишите ответ на вопрос "Что мы считаем главным в жизни?".

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

Олимпийские игры – важные спортивные соревнования, которые проводят раз в 4 года. Медаль, завоёванная на Олимпийских играх, считается одним из наивысших достижений в спорте. Спортсмены из разных стран мечтают участвовать в них, потому что это большой спортивный праздник. На Олимпийские игры приезжают спортсмены из Европы, Азии, Африки, Америки, Австралии.

Олимпийские игры проводятся каждые четыре года. Тысячи людей приезжают в город, где проходят игры. Все ждут праздника. Зрители собираются на самом большом стадионе города. Они сидят на трибунах и смотрят туда, откуда должны выйти спортсмены. В этот день всегда звучит торжественная музыка. На стадион выходят спортсмены из разных стран. По традиции впереди идут спортсмены из Греции. Потом на стадионе появляется один из спортсменов, в руках у которого олимпийский огонь.

78. Укажите основную мысль текста.
 А) В первый день Олимпийских игр зрители собираются на самом большом стадионе.
 В) Спортсмен из Греции несёт олимпийский огонь.
 С) Олимпийские игры являются важными спортивными соревнованиями.
 D) Олимпийские игры проводятся каждые четыре года.
 E) В Олимпийских играх участвуют спортсмены из Америки и Австралии.

79. Выберите правильный ответ на вопрос «Почему спортсмены из разных стран мечтают участвовать в Олимпийских играх?».

- A) Потому что зрители на трибунах ждут, когда выйдут спортсмены.
- B) Потому что в город, где проходят Олимпийские игры, приезжают тысячи людей.
- C) Потому что в соревнованиях участвуют спортсмены из Европы.
- D) Потому что Олимпийские игры – большой спортивный праздник.
- E) Потому что на самом большом стадионе собирается много зрителей.

80. Укажите верное утверждение.

- A) В большом спортивном празднике хотят участвовать спортсмены из немногих стран.
- B) Зрители собираются на небольшом стадионе.
- C) Перед началом игр спортсмен из Африки несёт олимпийский огонь.
- D) В день открытия Олимпийских игр звучит торжественная музыка.
- E) На стадионе впереди всегда идут спортсмены из Азии.

81. К какому слову в тексте относится выделенное местоимение?

- A) трибуны   B) спортсмены   C) зрители
- D) игры   E) соревнования

82. Какое слово означает «место для спортивных занятий и соревнований»?

- A) стадион   B) страна   C) игра
- D) трибуна   E) город

83. Дополните предложение информацией из текста.

Каждые четыре года ...

84. Напишите ответ на вопрос «Где собираются зрители?», используя слова из текста.

85. Выпишите из текста прилагательное, которое характеризует слово «огонь».

SINAQ - 9

AZƏRBAYCAN DİLİ

1. Hansı cümlədə "ki" bağlayıcı vəzifəsindədir (surğu işarələri buraxılıb)?

- A) Mən ki bilməz idim nədir məhəbbət,
Bu sirri sən mənə öyrətmədinmi? (M.Müşfiq)
- B) Onda ki ağ omuzlara töküldü saçlar,
Əsdi yarpaq, coşdu ırmaq, güllər oynadı. (M.Müşfiq)
- C) Azərbaycan deyiləndə ayağa dur ki
Füzulinin ürəyinə toxuna bilər. (M.Araz)
- D) Kaş ki düşməyəydin bu saraylara,
Yanıldım, doğrusu, uyub aldandım. (S.Vurğun)
- E) Ay ki çıxdı, atlar çıxdı oynaya,
Dırmaşaraq dağdan aşırıdığ dağa. (M.Şəhriyar)

2. Zamana və şəxsə görə *dəyişməyən* feillər hansı bənddədir?

- A) gördü, yazdıqca   B) gələrkən, gələn
- C) yazdıqca, tapırırlar   D) yazanlar, oxumazlar
- E) görmürük, vidalaşdılar

3. Hansı sözün kökü və başlanğıc forması eyni *deyil*?

- A) savaşımaq   B) dağılmaq   C) bərkimək
- D) anlamaq   E) saxlamaq

4. Zərf işlənmiş cümlələri seçin.

- 1. Ulduzların işığından sıyrılan gecə zülməti ilə vahimələndirirdi.
- 2. O qışqıra-qışqıra danışdı.
- 3. Bura bizim yurd yerimizdir.
- 4. Bu sözlərdən sonra sakitcə otağı tərk etdi.
- A) 1, 2   B) 2, 4   C) 1, 4   D) 2, 3   E) 3, 4

5. Məchul növ feil işlənmiş cümləni seçin.

- A) Əli getdikcə güclənirdi.
- B) Bura gələndə kimsəni görə bilmədim.
- C) Tədbir başladı, qonaqların hamısı danışdı.
- D) Mən onun adını eşitməmişdim.
- E) Novruz bayramında evlərdə şamlar yandırılır.

6. Çoxaltma dərəcəsində olan sifət hansı bənddədir?

- A) Dənizin ləpələri sahildəki nəhəng qayaları döyəcləyirdi.
- B) Xalqımız qocaman sənətkarlar yetişdirib.
- C) Torpaqlarımız lap qədim zamanlardan yadellilərin hücumlarına məruz qalıb.
- D) O, bizimlə bu barədə çox açıq danışdı.
- E) Yolun kənarındakı çeşmədən duru su axırdı.

7. Əvəzliliklə bağlı verilənlərdən hansı *səhv*dir?

- A) Təyini əvəzliliklər işarə əvəzliyi kimi sifəti əvəz edir.
- B) Şəxs əvəzlilikləri sadə və düzəltmə olur.
- C) Bəzi qeyri-müəyyən əvəzliliklər cəmlənə də bilər.
- D) Sual əvəzlilikləri əvəzlilik də daxil olmaqla bütün əsas nitq hissələrini əvəz edir.
- E) Şəxs əvəzlilikləri mənsubiyyətə görə dəyişə bilər.

8. Verilmiş nümunədə fərqləndirilmiş söz hansı şəkilçiləri qəbul etmişdir?

Əgər sənə baxmasaydım

Sən də belə görünməzdin. (B.Vahabzadə)

- A) inkar, isə hissəciyi, zaman şəkilçisi, şəxs sonluğu
- B) inkar, şərt şəkilçisi, idi hissəciyi, şəxs sonluğu
- C) inkar, şərt şəkilçisi, zaman şəkilçisi, şəxs sonluğu
- D) inkar, isə hissəciyi, şərt şəkilçisi, şəxs sonluğu
- E) inkar, zaman şəkilçisi, şəxs sonluğu

9. Hansı nümunədə fərqləndirilmiş sözlər leksik baxımdan omonim *deyil*?

- A) Qızım götür qələm, *yaz*,
Ölkəmizə gəldi *yaz*.
- B) İndi də çırpıram *tut*,
Aç ağzını göyə *tut*.
- C) Yüyəni tez mənə *at*,
Çəmənə qaçacaq *at*.
- D) Neçə rəngə çalır *göy*,
Qırmızı, al, yaşıl, *göy*
- E) Əzizinəm, din *barı*,
Danış *barı*, din *barı*.

10. Hansı nümunədə "vicdan" sözü adlıq halda *deyil*?

- A) Vicdan insan xasiyyətinin gözəlliyidir.
- B) Bədbəxt o adamdır ki, vicdanı təmiz deyil.
- C) Vicdan məhkəməsi ən ali məhkəmədir.
- D) Vicdan insan həyatının doğru yol göstəricisidir.
- E) İçimizdəki ən böyük hakimin adı vicdandır.

Mətni oxuyun və 11-20-ci tapşırıqları yerinə yetirin.

Böyük¹ hava limanlarının birinin gözləmə salonunda gənc qadın təyyarəyə minik vaxtı üçün oturub gözləyirdi. Uçuşa² hələ çox qaldığından o, vaxt keçirmək məqsədilə bir kitab və bir balaca peçenye qutusu aldı.

İstirahət etmək və kitabını oxumaq üçün VIP salonunda bir kresloya əyləşdi. Peçenye qutusunu qoyulduğu stolun yanındakı kresloya da bir adam oturdur³ və o da kitab oxumağa başladı. Gənc qadın ilk peçenyesini götürdü. Həmin oturan şəxs də bir dənəsini götürdü.

Qadın özünü çox narahat hiss etdi və "Əsəb korlayıcı! Əhvalım pis olmasaydı, bu cürətinə görə onu yumruqlayardım!" – deyə düşündü. Qadın bir peçenye götürür, həmin adam da birini daha götürürdü.

Qadın dəli olmuşdu⁴, amma hadisə yaratmaq istəmirdi. Nəhayət, son peçenyeyə sıra çatanda qadın:

– "Bu gicbəsar adam indi nə edəcək, görəsən?" – deyə düşündü.

Kişi son peçenyeni də aldı, onu ikiyə böldü və bir parçasını qadına verdi.

Həmin adamın sonuncu hərəkəti qadını lap özündən çıxardı⁵. O, əsəbi şəkildə kitabını və digər əşyalarını aldı və bir *fırtına* kimi giriş salonuna, oradan da təyyarənin içinə yönəldi. Təyyarədə biletinə uyğun yerdə oturdu. Eynəyini götürmək üçün çantasını açdı və peçenye qutusunun açılmamış çantasında qaldığını gördü.

Çox utandı: böyük səhv etdiyini anladı, peçenye qutusunu heç açmadan çantasına qoyduğunu unutmuşdu.

Tanımadığı o adam isə peçenylərini heç əsəbləşmədən və paxıllıq etmədən qadınla bölüşmüşdü. İndi həmin qadının nə vəziyyəti geri qaytarmaq, nə də üzr istəmək .... yox idi.

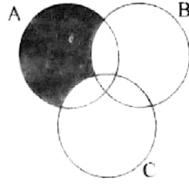

11. Mətnin hissələrinə uyğun olaraq Eyler-Venn diaqramının rənglənmiş hissəsinə yazıla biləcək fikri müəyyən edin.

A – Giriş

B – Əsas

C – Nəticə

- A) Qadın əyləşir.
B) Hər iki obraz iştirak edir.
C) Qadın peçenye yeyir.
D) Qadın kitab oxuyur.
E) Qadın özünə kitab alır.

12. Mətnə altından xətt çəkilmiş sözün kontekstə uyğun mənada işləndiyi bəndi seçin.

- A) Gilasın dənəsi uşağın boğazında qalmış, nənəsi də onu çöpçüyə aparmışdı.
B) Bağçada meyvələri dənə-dənə seçib qablara düzdülər.
C) Sualların beş dənəsi çətin tipli, qalanı isə asan idi.
D) Dənəvər torpaqdan məhsul götürmək ehtimalı daha çoxdur.
E) Qar dənələri havada uçuşur, sanki balerina kimi rəqs edirdilər.

13. Mətnə iştirak edən obrazların hər ikisinə aid etmək olar:

- A) Əliaçıqdır. B) Səbirlidir.
C) Paylaşmağı sevir. D) Mütaliə edir.
E) Əsəbidir.

14. Mətnə əsasən sinkveyni düzgün ardıcılıqla qurun.

1. İnsan paylaşınca həyatını gözəlləşdirər.
2. Kişi
3. Yaxşılıq
4. Yardımsevər, xeyirxah
5. Paylaşır, bölüşür, yaxşılıq edir.
A) 2, 4, 5, 1, 3
B) 2, 4, 5, 3, 1
C) 1, 4, 5, 2, 3
D) 2, 5, 1, 4, 3
E) 3, 4, 2, 5, 1

15. Mətnin sonuncu cümləsində nöqtələrin yerinə yazıla **bilməz**:

- A) şans B) fürsəti C) imkanı
D) həvəsi E) zamanı

16. Mətnə aid etmək olar:

- A) Sonrakı peşmançılıq fayda verməz.
B) Sonunu düşünən qəhrəman olmaz.
C) Ehtiyat igidin yaraşığıdır.
D) Daxili zəngin adamın zahiri kasıb görünər.
E) Yaxşı iş üz ağardar.

17. Mətnə tünd-qara hərflərlə verilmiş ifadə hansı məzmunu bildirir?

- A) qorxulu B) sürətli C) soyuq
D) vahiməli E) küləkli

18. Mətnə nömrələnmiş sözlərdən məcazi mənada olanları seçin.

	Həqiqi mənalı	Məcəzi mənalı
A)	1, 4, 5	2, 3
B)	2, 4	1, 3, 5
C)	3, 5	1, 2, 4
D)	1, 2, 3	4, 5
E)	1, 3	2, 4, 5

19. Qadının təyyarədə olarkən utanmasının səbəbi nə idi (fikrinizi 2 cümlə ilə əsaslandırın)?

20. Mətnə əsasən cədvəli tamamlayın.

Səbəb	Nəticə
Qadın hava limanına çox tez gəldi.	1.
2.	Qadın böyük səhv etdiyini başa düşdü.

Mətni oxuyun və 21-30-cu tapşırıqları yerinə yetirin.

I. IQ nədir? İnsan təbiəti hər zaman ixtiyarında olanları müəyyən miqdarda qiymətləndirməyə can atır. Məsələn, insanın intellektual səviyyəsinin müəyyən olunması üçün "IQ"-dan (ingiliscə intelligence quotient -IQ "ay-kyü") istifadə edilir.

II. Zaman keçdikcə IQ testləri dəbə düşür və bu günlər kimdən soruşsan, dərhal öz IQ **balını** deyər bilər. Onlar düz deyir, ya yox, bu artıq .... məsələdir. Əsas odur ki, hər kəs IQ testinin nə olduğunu bilir.

III. Bütün bunlardan belə məlum olur ki, intellektual səviyyənin müəyyən olunması üçün istifadə edilən müasir üsullar elə də etibarlı deyil. Və bunlar sadəcə manipulyasiya vasitələridir.

IV. Bəs hansı əsasla IQ testlərini ciddi qəbul etmək olmaz? Əvvəla, ona görə ki, bu kimi testlər "təxmini" xarakter daşıyır. Və testin suallarının 80%-ni 1-dən 6-dək olan rəqəmlər və A-dan F-dək olan

hərflər təşkil edir. Bu isə bir çox hallarda təsadüfi nəticələr verir. Dəqiq cavab tələb edən suallar vəziyyəti nisbətən stabilləşdirsə da onu köklü şəkildə dəyişə bilmir. İkincisi, ona görə ki, vahid meyarı yoxdur. IQ testləri kifayət qədər çoxdur. Onlar yalnız müxtəlif istiqamətlərdən yönələn suallardan ibarət deyil, o, həm də müxtəlif ölçü miqyasından ibarətdir. Belə ki, testlərdən birində siz 140-dan artığını yığa bilməyəndə başqa birində asanlıqla 180 yığa bilərsiniz. Üçüncüsü, ona görə ki, testlərin hazırlanmasında onların tərtibatçılarının düşüncə tərzini öz təsirini qoymuş olur. Nəcə olmasa, onlarda insan həm də olduqca savadlı olur. Dördüncü, ona görə ki, testlərdə məlumatlar çox olduqca səhvlər az olur. Məsələn, testlərdə 40 sual olur ki, bu da çox azdır. Ən əsası isə bu suallar heç nə barədə dəqiq məlumat vermir. Belə ki, suallar müxtəlif sahələrdən, amma yüksək səviyyədə seçilir. Məsələn, aparılan testlərdə yüksək musiqi təhsili olan bir şəxs bir neçə dahi bəstəkarın adını bilən şəxsin nəticəsi cüzi şəkildə fərqlənəcək..

V. IQ 140-a bərabərdir? Bəs 140 nəyə? Hansı ölçü vahidi ilə? IQ testi əslində insanın intellekt səviyyəsini müəyyən etmək üçün deyil, insan üzərində manipulyasiya etmək üçün yaradılmışdır və alət olaraq o özünü çoxdan doğrultmuşdur. Lakin ən böyük nöqsan adamların IQ testlərinə bel bağlamalarındadır.

21. Mətnin dördüncü abzasına əsasən hansı fikri söyləmək *olmaz*?

- A) İki fərqli IQ testi verib, fərqli nəticələr qazana bilərik.
- B) Testi tərtib edən şəxsin intellektual səviyyəsi, düşüncələri və baxışı IQ nəticələrinin fərqli olmasına səbəb ola bilər.
- C) IQ testi zamanı yüksək musiqi təhsili almış bir insanın bəzi dahi bəstəkarların adını əzbər bilən şəxslə nəticəsi eyni olur.
- D) IQ testləri müxtəlifdir və sayı da çoxdur.
- E) IQ testləri zamanı nəticələr dəqiq olmur.

22. Mətnin hissələri arasında düzgün əlaqənin qurulması üçün hansı abzasların yeri dəyişdirilməlidir?

- A) 1 → 3
- B) 2 → 4
- C) 1 → 5
- D) 3 → 5
- E) 3 → 4

23. Mətnə hansı suala cavab *yoxdur*?

- A) IQ testlərində neçə suala cavab tələb olunur?
- B) Testlərin neçəsində cavablar dəqiq şəkildə tələb olunmur?
- C) IQ testinin yaradılmasında məqsəd nədir?
- D) IQ sözü hansı dildən alınmış sözlərin abbreviaturasıdır?
- E) IQ testindən maksimum neçə bal yığmaq mümkündür?

24. Mətnə nöqtələrin yerinə yazılmalıdır.

- A) başqa   B) digər   C) qeyri
- D) həmin   E) ancaq

25. Mətnə altından xətt çəkilmiş sözlərdən heç birinin izahı *deyil*:

- A) idarə edən insanın mənafeyinə uyğun şəkildə digər bir insanın davranışının gizli idarə olunması prosesi
- B) hər hansı hadisəyə, işə, davranışa və s.-yə qiymət vermək, yaxud onu təsnif etmək üçün əsas əlamət
- C) hər hansı fikri qəbul etmək, təsdiqləmək
- D) hərəkət zamanı cismin sabitliyini saxlamaq
- E) düşünmək üçün əqli bacarıq, qərar vermə, abstrakt düşünmə, material mənimsəmə qabiliyyəti barəsində işlənən termin

26. Mətnə tünd-qara hərflərlə verilmiş sözün mətndəkindən fərqli mənada işləndiyi cümləni seçin.

- A) Sürücünün 3 bal cəriməsi il sonu silindi.
- B) Münsiflər heyətinin hər bir üzvü iştirakçıya maksimum bal verdi.
- C) Hər gün bal yemək sağlamlığa faydalıdır, lakin miqdarında olması vacibdir.
- D) Zəlzələ 12 bal şkala ilə ölçülür.
- E) Tələbənin nəticəsini 1 bal kəsmək nə qədər haqsızlıqdırsa, gərəksiz yerə artırmaq da o qədər haqsızlıqdır.

27. Mətnə işlənmiş ilk frazeoloji birləşmənin mənası hansı bənddə doğru verilmişdir?

- A) sahib olmaq
- B) ölçmək
- C) səy göstərmək
- D) təyin etmək
- E) ölümlə üz-üzə qalmaq

RİYAZİYYAT

28. Mətnə çərçivə daxilində verilmiş cümlənin düzgün ifadə forması hansı variantdadır?

- A) Lakin ən böyük nöqsan insanların IQ testlərinə inanmalarıdır.
 B) İnsanların IQ testinə inanmaları yanlış addımdır.
 C) Həm də əsas nöqsan odur ki, insanlar IQ testinə bel bağlayır.
 D) Əsas nöqsanlardan biri də insanların bu testlərə bel bağlamalarıdır.
 E) Heç kimin IQ test nəticəsi həqiqətə uyğun deyil.

29. IQ testlərinin nəticələrinin doğru olması üçün hansı dəyişikliklər edilməlidir (Mətnin dördüncü abzası əsasında cədvəli tamamlayın)?

1.	Testlər dəqiq cavab tələb edən suallar əsasında hazırlanmalıdır.
2.	...
3.	...
4.	Testlərdəki suallarda dəqiq məlumatlar verməlidir.

30. Mətnə əsasən cədvəli tamamlayın.

Səbəb	Nəticə
1.	İnsanlar IQ testlərində istifadə edir.
IQ testləri təxmini xarakter daşıyır, nəticələr dəqiq olmur və obyektivliyi əks etdirmir.	2.

31. $\begin{cases} 2x - 3y = 0 \\ x + 5y = 13 \end{cases}$ tənliklər sistemindən $x \cdot y$

hasilini tapın.

- A) -6 B) -3 C) -2 D) 3 E) 6

32. $|5x - 3| = 12$ tənliyinin kökləri hasilini tapın.

- A) -5,4 B) 5,4 C) 4,8 D) 3 E) -1,8

33. Nisbəti $\frac{81}{49}$ olan iki müsbət ədədin ədədi

ortasının həndəsi ortasına nisbətini tapın.

- A) $\frac{65}{63}$ B) $\frac{63}{65}$ C) $\frac{9}{7}$ D) 1 E) $\frac{27}{14}$

34. $x = 4$ olduqda, $\frac{\sqrt{9 - 6x + x^2}}{x - 5}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

- A) -1 B) 3 C) 1 D) 5 E) 0

35. Vuruqlara ayırın: $3c^2 + 11cd + 10d^2$.

- A) $(c + 2d)(3c + 5d)$ B) $(2c + d)(3c + 5d)$
 C) $(c + 2d)(5c + 3d)$ D) $(c + 2d)(c + 5d)$
 E) $(c + 2d)(3c + d)$

36. $\left(\frac{4}{5}a^{-3}bp^{-4}\right)^{-1}$ ifadəsini sadələşdirin.

- A) $\frac{4b}{5a^3p^4}$ B) $\frac{5bp^4}{4a^3}$ C) $\frac{4a^3bp^4}{5}$
 D) $\frac{4a^3p^4}{5b}$ E) $\frac{5a^3p^4}{4b}$

37. $x^2 + kx + k - 5 = 0$ tənliyində $x_1^2 + x_2^2 = 13$ olarsa, k -nın qiymətləri hasilini tapın.

- A) 2 B) -3 C) 4 D) 5 E) -6

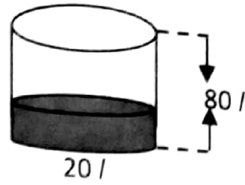
38. Məxrəci 30 olan və $\left(\frac{1}{2}; \frac{3}{5}\right)$ aralığında yerləşən adi kəsrlərin sürətləri cəmini tapın.

- A) 33 B) 34 C) 21 D) 25 E) 45

39. $2(4x + 1) - 4(5 - x) = 2(10 - x) - 7 + 3(5x - 7)$ tənliyini həll edin.

- A) -10 B) -2 C) -6 D) -8 E) -4

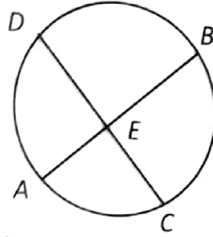
40. Qabın neçə faizi boşdur?

- A) 75% B) 60% C) 64% D) 30% E) 44%

41. Şəkildə $DE = 5$ sm, $EC = 6$ sm və $AE = 3$ sm olarsa. AB vətərinin uzunluğunu tapın.

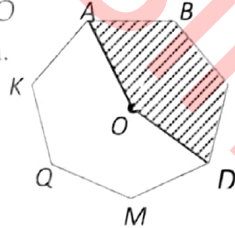
- A) 8 sm
B) 10 sm
C) 12 sm
D) 13 sm
E) 15 sm

42. $-5,3; 3,4; -6,7; 2,8$ ədədlərinin tam hissələrinin cəmini tapın.

- A) 5 B) -7 C) -8 D) 10 E) 6

43. Sahəsi 210 sm^2 olan $ABCD$ düzgün yeddibucaqlısının xaricinə çəkilmiş çevrənin mərkəzi O nöqtəsidir. $ABCD$ beşbucaqlısının sahəsini tapın.

- A) 90 sm^2 B) 80 sm^2 C) 50 sm^2
D) 65 sm^2 E) 85 sm^2

44. 220 ədədinin natural bölənlərinin sayı $(8x - 12)$ -yə bərabər olarsa, x -i tapın.

- A) 12 B) 8 C) 5 D) 4 E) 3

45. Qabarıq on ikibucaqlının xarici bucaqlarının cəmini tapın.

- A) 20° B) 360° C) 220°
D) 120° E) 90°

46. $2x^2 - 4x - 7 = x$ tənliyinin kökləri cəmini tapın.

47. a və b ədədlərinin ortaq olmayan sadə vuruqlarının hasili c , $\text{ƏKOB}(a; b) = 18$ olarsa, $a \cdot b \cdot c$ hasilini hesablayın.

48. Tərəfi 25 sm olan rombun perimetri neçə sm -dir?

49. İti bucağı 30° , yan tərəfi 6 sm olan bərabəryanlı trapesiyanın daxilinə çevrə çəkilmişdir. Trapesiyanın sahəsi neçə sm^2 -dir?

50. m -in hansı qiymətində $\begin{cases} mx - 6y = 12 \\ 6x - my = 12 \end{cases}$ tənliklər sisteminin sonsuz sayda həlli var?

51. Uyğunluğu müəyyən edin.

1. $\begin{cases} x + y = 5 \\ x - y = 1 \end{cases}$ 2. $\begin{cases} 2x + y = 10 \\ y - x = -2 \end{cases}$
3. $\begin{cases} x + 2y = 5 \\ 3x - y = 1 \end{cases}$

a. $x \cdot y = 2$ b. $x \cdot y = 6$ c. $x \cdot y = 8$ d.

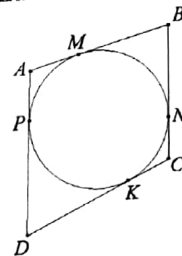
$\frac{x}{y} = 2$ e. $\frac{y}{x} = 2$

52. Kəsri ixtisar edin: $\frac{x^2 - 2x - 3}{x^2 - x - 6}$

53. Hesablayın: $\left(\frac{3}{4}\right)^{-1} : \frac{4}{5} + \frac{1}{3}$

54. $(12a^{m+8} - 5a^{2m} + 8)^7$ çoxhədlisinin dərəcəsi 98-ə bərabərdir. m -i tapın.

55. Çevrə xaricinə çəkilmiş dördbucaqlıda $AM = 5 \text{ sm}$, $PD = 8 \text{ sm}$, $KC = 6 \text{ sm}$, $BN = 7 \text{ sm}$ olarsa, AP , DK , CN , BM parçalarını və dördbucaqlının perimetrini tapın.

İNGİLİS DİLİ

56. Choose the correct preposition.

1. Alfonzo wanted to read some books ... snakes such as King Cobras or Anacondas.

2. Alonzo wanted to leave the camp at ... eight o'clock in the morning to look for the snakes in the jungle.

A) with B) in C) about D) from E) for

57. Choose the correct variant.

- Do you know how many children ... Johnsons have?

- Yes, of course. They have got only ... son.

A) the, an B) an, the C) the, -
D) -, an E) the, a

58. Choose the correct tense forms.

As Penelope was late for school she ... her school bag and ... the home immediately.

A) will take, left B) would take, leave
C) took, left D) take, left E) take, leave

59. Choose the correct pronouns.

Anastasia and Mackenzie gave a lot of advice to their cousin.

1. We, mine 2. They, her
3. You, them 4. They, him
A) 2, 4 B) 1, 3 C) 1, 2 D) 1, 4 E) 2, 3

60. Choose the correct variant.

A dictionary is a book ... gives you the meanings of words.

1. which 2. who 3. whose 4. that 5. what
A) 1, 2, 5 B) 2, 3 C) 3, 4, 5 D) 1, 4 E) 1, 3

61. Choose the line of irregular verbs.

A) get, sleep, bring, read
B) stop, cry, add, translate
C) jump, earn, book, reply
D) graze, imagine, look, set
E) grasp, happen, gain, pull

62. Choose the compound nouns.

1. sufficient, appropriate
2. disadvantage, average
3. battlefield, wheelchair
4. seashell, shellfish 5. blackberry, seaweed
A) 3, 4, 5 B) 1, 4 C) 2, 4 D) 1, 2 E) 1, 3, 5

63. Choose the correct variant.

- ... there ... many people at the party tomorrow?

- I think, yes.

A) Was, - B) Will, be C) Were, -
D) -, is E) Shall, -

64. Choose the correct pronoun.

1. - ... day is it today? - It's Friday.

2. - ... colour are your eyes? - They're dark brown.

3. - ... make is his TV? - It's JVC.

A) What B) Who C) Whom
D) Which E) Whose

65. Match the words to their definitions.

1. vehicle 2. innovation 3. alien

a. a new idea or method, or the use of new ideas and methods

b. a machine with wheels and an engine used for transporting people or goods

c. a creature from different planet

A) 1 - a, 2 - c, 3 - b B) 1 - c, 2 - a, 3 - b

C) 1 - b, 2 - a, 3 - c D) 1 - c, 2 - b, 3 - a

E) 1 - b, 2 - c, 3 - a

66. Choose the correct variant.

There was ... .., so the journey didn't take very long.

1. much cars 2. a lot of cars

3. little traffic 4. many traffic

5. plenty of car 6. few cars

A) 1, 2, 3 B) 3, 6 C) 1, 5, 6 D) 2, 4, 5 E) 3, 4

67. Choose the correct variant.

Rome is not as ... as Athens. Athens is ... .

A) oldest, the eldest B) older, elder

C) old, oldest D) old, older

E) eldest, the oldest

68. Choose the correct tense form.

I promise not to leave you alone in the room till your brother ... .

A) came B) will come C) would come

D) comes E) come

69. Choose the correct pronouns.

- Jack, would you like to try on ... jackets over there?

- No, I wouldn't. I will try ... ones ... on here.

1. this 2. that 3. those 4. these

A) 1, 4 B) 2, 4 C) 3, 4 D) 1, 3 E) 2, 3

70. Choose the correct variant.

- Why do you always look so ... ?

- Because my life is really ...

- A) boring, bored   B) tired, tired
C) bored, boring   D) tiring, bored
E) boring, tired

71. Make up a sentence.

1. the 2. of 3. Berlin 4. is 5. capital 6. Germany

- A) 1, 2, 3, 5, 4, 6   B) 1, 5, 2, 6, 4, 3   C) 1, 3, 5, 4, 6, 2
D) 6, 5, 2, 3, 1, 4   E) 5, 3, 6, 2, 4, 1

Listen to the passage and answer questions 72-77.

72. What is the passage mainly about?

- A) A Kind of Fish   B) Pacific Ocean
C) The Emperor of Japan   D) Chefs
E) Restaurants

73. Which statements are true according to the passage?

1. Most people like to get away from eating dangerous food.
2. The Puffer fish lives in the Pacific Ocean.
3. No people die from eating Fugu.
4. The Puffer fish is very cheap.
A) 1, 4   B) 3, 4   C) 2, 3   D) 1, 2   E) 1, 3

74. Choose the correct variant according to the passage.

They contain a poison 275 times _____ than the fatal poison cyanide.

- A) lower   B) more powerful   C) weaker
D) safer   E) better

75. Which statement is correct according to the passage?

- A) Only few people avoid eating dangerous foods.
B) The Puffer fish isn't deadly.
C) The Puffer fish live in the lake.
D) There is hardly any poison inside of the Puffer fish.
E) The Puffer fish is very ugly.

76. Write the answer to the question according to the passage.

Why is not the Japanese Emperor allowed to touch the puffer fish?

1. Because it isn't safe.
2. Because it is dangerous.
3. Because it isn't harmful.
4. Because it isn't poisonous.

- A) 3, 4   B) 2, 3   C) 1, 2   D) 2, 4   E) 1, 4

77. Complete the sentence according to the passage.

Customers feel ... after the meal.

Read the passage and answer questions 78-85.

1. The elephant is a modern relative of the woolly mammoth. Woolly mammoths became extinct about 4,000 years ago. Elephants are the largest living animals on the land. They can weigh 7,000 kg and they can be up to 4 meters high. There are two species of elephants: Asian and African elephants.

2. Elephants can live in different habitats: savannas, forests, deserts, and marshes. They eat plants: for example, grass, fruit, and tree branches. They are very sensitive and intelligent animals.

3. Elephants are endangered. There are two main reasons that they are endangered. One reason is that people kill them for their tusks. The other reason is the loss of their habitat. This happens when people destroy or use the land. Habitat loss can also happen from global climate change. We have to protect elephants so that they don't become extinct like the mammoths.

78. What is the main idea of the passage?

- A) We should protect elephants.
B) Everybody should kill elephants.
C) People can't live without elephants' tusks.
D) We shouldn't save the land.
E) Elephant can live only in the same habitats.

79. The underlined word "They" in the passage refers to ...

- A) habitats   B) forests
C) marshes   D) savannas
E) elephants

80. Which word from the passage means "one of the parts of a tree that grows out from the main trunk and has leaves, flowers, or fruit on it"?

- A) habitat   B) species
C) tusk   D) branch
E) reason

81. Which statements are *false* according to the passage?

1. Elephants are the biggest animals on the land.
2. There is not any danger for elephants' lives any more.
3. Two species of elephants exist on the Earth.
4. Mammoth live with the elephants in the same habitat.

- A) 2, 4   B) 1, 3   C) 3, 4   D) 2, 3   E) 1, 4

82. Complete the sentence according to the passage.

Elephants have to be protected or ...

1. we will lose them forever
2. we will have more of them
3. there will be a lot of elephants
4. we won't see them again
5. they will become extinct

- A) 2, 3   B) 1, 2, 3   C) 2, 4, 5
D) 1, 4, 5   E) 1, 3

83. Write the word from paragraph 3 which is *closest* in meaning to the word "preserve".

84. With which animal are the elephants compared in the passage?

85. Write one adjective from the passage that describes the elephants.

RUS DİLİ

56. Найдите *ошибку*.

- A) 1 блокнот   B) 4 книги   C) 3 тарелки
D) 2 друга   E) 5 стакан

57. Выберите правильный вариант.

Вы ... итальянский язык?

- A) изучать   B) изучаешь   C) изучаем
D) изучаете   E) изучаю

58. На вопрос *когда?* отвечает слово:

- A) послезавтра   B) справа
C) домой   D) красиво
E) внизу

59. Выберите верный вариант.

У ... есть синий карандаш?

- A) мне   B) вас   C) её
D) ему   E) тебе

60. Выделенные слова в предложении

«Памятник находится около фонтана»

отвечают на вопросы:

- A) кто? когда?   B) чего? где?
C) что? где?   D) что? откуда?
E) кого? чему?

61. Укажите верный вариант.

Мы читаем текст ... индийских народах.

- A) об   B) на   C) о   D) в   E) под

62. С числительным *одни* употребляется слово:

- A) день   B) имя   C) сутки
D) ручка   E) солнце

63. Выберите правильный вариант.

1. Младшему брату уже пять ...

2. Я уже четыре ... не видел тебя.

- A) года, лет   B) годов, лет
C) лет, лет   D) лет, года
E) года, года

64. Составьте предложение.

1. городе   2. ветер   3. дует

4. в   5. сильный

- A) 4, 1, 3, 5, 2   B) 2, 4, 5, 1, 3
C) 5, 1, 3, 2, 4   D) 4, 3, 2, 5, 1
E) 3, 4, 5, 2, 1

65. Дополните диалог.

— ...
— Она ходила к врачу.

— у неё просто болел зуб.

1. Когда она пошла к врачу?
  2. Лала, где была твоя сестра в четверг?
  3. А что с ней случилось?
  4. Где работает врач?
- A) 4, 2   B) 4, 1   C) 2, 1   D) 3, 4   E) 2, 3

66. Укажите верный ответ на вопрос.

Орхан пойдёт завтра в спортивный зал?

- A) Она уже была в спортивном зале вчера.
- B) Они завтра пойдут в другое место.
- C) Конечно, он пойдёт завтра в спортивный зал.
- D) Может быть, мы пойдём завтра в зал.
- E) Нет, я не пойду завтра в спортивный зал.

67. Укажите лишнее слово.

- A) астрономия   B) зоология
- C) физиология   D) симпатия
- E) геология

68. Выберите верный перевод слова *растение*:

- A) bitki   B) ağac   C) məsafə
- D) meşə   E) canlı

69. Выберите правильный вариант.

Перв... племя, летн... шляпа

- A) -ый, -ее   B) -ое, -ий   C) -ая, -яя
- D) -ая, -ий   E) -ое, -яя

70. Выберите правильный вариант.

Это Фарид. ... 14 лет.

- A) Его   B) Он   C) Ей   D) Ему   E) Мне

71. Найдите ошибку.

- A) серебряная медаль
- B) старый ремень
- C) деревянный кровать
- D) широкая площадь
- E) короткий путь

Прослушайте текст и выполните задания 72-77.

72. Укажите основную мысль текста.

- A) В интернете много полезных сайтов.
- B) Можно купить товары в онлайн-магазинах.
- C) В интернете можно найти информацию.
- D) Интернет играет важную роль в нашей жизни.
- E) С помощью интернета мы общаемся с людьми.

73. Укажите *неверное* утверждение.

- A) Мне нравится смотреть фантастические фильмы.
- B) Социальные сети сейчас очень популярны.
- C) Люди публикуют в социальных сетях только видео.
- D) В социальных сетях можно писать друг другу сообщения.
- E) Обычно я читаю в интернете новости и интересные статьи.

74. Выберите правильный ответ на вопрос «Почему нельзя проводить в интернете слишком много времени?»

- A) потому что можно купить различные товары
- B) потому что это вредно для здоровья человека
- C) потому что можно смотреть различные фильмы
- D) потому что социальные сети очень популярны
- E) потому что мы общаемся с людьми

75. Дополните предложение информацией из текста.

Я смотрю с удовольствием фильмы ...

- A) на сайте Youtube, когда у меня выходной
- B) по телевизору в воскресенье
- C) в социальных сетях
- D) и это вредно для человека
- E) когда читаю новости в интернете

76. Дополните предложение словами из текста.

Мне нравится смотреть художественные, комедийные и ...

- A) фантастические фильмы
- B) исторические фильмы
- C) мелодрамы
- D) документальные фильмы
- E) детективные фильмы

77. Напишите ответ на вопрос «Что популярно среди молодых людей?», используя слова из текста.

Прочитайте текст и выполните задания 78-85.

С 2009 года каждое лето в Габале проводится Международный музыкальный фестиваль классической музыки, джаза и мугама. В нём участвуют оркестры и исполнители из разных стран мира.

По традиции фестиваль открывается увертюрой из оперы «Кёрголы» Узеира Гаджибейли. Выступления музыкантов проходят под открытым небом и в камерных концертных залах Габалы.

В 2010 году фестиваль открыла первая леди Азербайджана Мехрибан Алиева. В ходе фестиваля выступили известные азербайджанские и зарубежные музыканты. А в 2012 году в фестивале приняли участие 350 музыкантов из 10 стран мира. Были отмечены юбилеи Муслима Магомаева, Фикрета Амирова и Ниязи.

В рамках ежегодных Габалинских фестивалей были также организованы международные конкурсы молодых пианистов.

Габалинский международный фестиваль уже получил известность во всём мире.

78. Укажите основную мысль текста.

- A) Музыкальный фестиваль проводится в Габале.
- B) В фестивале участвуют музыканты из разных стран.
- C) Фестиваль обычно открывается увертюрой из оперы «Кёрголы».
- D) Каждое лето в Габале проводится Международный музыкальный фестиваль.
- E) На фестивале исполняется мугам и джаз.

79. Выберите правильный ответ на вопрос: «Почему музыканты из разных стран ежегодно приезжают в город Габала?»

- A) чтобы услышать азербайджанскую музыку
- B) чтобы поучаствовать в Международном музыкальном фестивале классической музыки
- C) чтобы встретиться с первой леди Азербайджана
- D) чтобы отметить юбилей известных музыкантов
- E) чтобы познакомиться с молодыми пианистами

80. Укажите верное утверждение.

- A) В 2012 году музыкальный фестиваль в Габале открыла Мехрибан Алиева.
- B) В фестивале могут участвовать только азербайджанские музыканты.
- C) Музыкальный фестиваль в Габале стал известен только в Азербайджане.
- D) Выступления музыкантов проходят в большом театре в Габале.
- E) В 2012 году на фестивале были отмечены юбилеи Муслима Магомаева, Фикрета Амирова и Ниязи.

81. Укажите синоним выделенного в тексте слова.

- A) иностранные
- B) родные
- C) популярные
- D) необычные
- E) лучшие

82. Какое слово означает «группа музыкантов»?

- A) джаз
- B) исполнитель
- C) фестиваль
- D) оркестр
- E) увертюра

83. Дополните предложение информацией из текста.

Каждый год летом ....

84. Напишите ответ на вопрос «Где проходят выступления музыкантов?» используя слова из текста

85. Напишите слово из текста, близкое по значению слову «знаменитые»

SINAQ - 1

1. ağacın köklérinin çıkarılması
2. sığın buynuzlarının darvazadan çıkarılması

10
yoxsul mənəviyyat, yoxsul düşüncə, yoxsul qafiyyə, poetik baxımdan yoxsul şeir,
mənəviyyatca yoxsul adam

Nəbi ilə çiyin çiyinə vuruşmuşdur, Zülmkarlara qarşı mübarizə aparmışdır, əlində silah at belində döyüşmüşdür və s.

Cəsarətlidir, Nəbinin silahdaşdır. Nəbi haqqında şeirlərdə onun adı çəkilir.

20

1 – agent, xəfiyyə; 2 – tələ

time, space, atom

the teachers / his teachers

62	63	64	65	66
B	D	D	C	C
67	68	69	70	71
B	A	A	C	E
72	73	74	75	76
C	E	A	A	E
77	78	79	80	81
A	E	B	E	B

82

B

83

public

84

three hours / three / 3 / 3 hours

85

mobile / mobile phones / phones / telephones

56

57

58

59

C

D

D

A

60

друг

61

он слушает радио и читает газеты (на арабском языке)

62	63	64	65	66
B	C	D	E	C
67	68	69	70	71
A	C	A	D	B
72	73	74	75	76
C	C	B	D	C
77	78	79	80	81
D	D	D	E	A

82

C

83

плыть по Волге

84

матерью

85

знаменитый

SINAQ - 2

1	2	3	4	5
B	D	A	A	C
6	7	8	9	10
C	B	A	D	D
11	12	13	14	15
A	D	B	B	B
16	17	18	19	20
A	B	D	3	2,4
21	22	23	24	25
C	B	A	D	C
26	27	28	29	30
D	E	E	3,5	3
31	32	33	34	35
B	E	C	D	C
36	37	38	39	40
A	A	C	C	D
41	42	43	44	45
C	B	C	C	A
46	47	48	49	50
B	D	C	C	A
51	52	53	54	55
C	75	1400	1	88
56	57	58	59	60
A	B	A	E	D
61	62	63	64	65
C	C	B	E	B
66	67	68	69	70
C	D	D	C	B
71	72	73	74	75
C	C	C	E	E
76	77	78	79	80
C	C	C	E	B
81	82	83	84	85
A	C	A	A	1
56	57	58	59	60
D	E	A	A	B
61	62	63	64	65
2	A	B	B	E
66	67	68	69	70
C	B	D	D	A
71	72	73	74	75
B	C	A	C	B
76	77	78	79	80
C	2	E	B	B
81	82	83	84	85
A	C	C	A	1

SİNAQ - 3				
1	2	3	4	5
D	A	C	C	B
6	7	8	9	10
D	A	E	C	B
11	12	13	14	15
D	D	C	C	B
16	17	18	19	20
A	C	D	V	3, 2, 4, 1
21	22	23	24	25
E	A	D	A	A
26	27	28	29	30
A	B	C	2	1,3,5
31	32	33	34	35
B	E	E	D	B
36	37	38	39	40
B	D	A	C	D
41	42	43	44	45
E	B	D	D	B
46	47	48	49	50
C	E	D	D	B
51	52	53	54	55
B	14	28	35	24
56	57	58	59	60
B	D	E	B	D
61	62	63	64	65
1	E	C	D	B
66	67	68	69	70
A	B	A	E	C
71	72	73	74	75
A	C	E	C	C
76	77	78	79	80
1,2	1,2	C	B	D
81	82	83	84	85
E	E	A	E	1,2
56	57	58	59	60
B	E	B	C	B
61	62	63	64	65
1	A	A	A	A
66	67	68	69	70
B	C	A	C	D
71	72	73	74	75
E	D	C	D	B
76	77	78	79	80
1, 4, 5	2,3,5	D	B	D
81	82	83	84	85
B	D	B	A	2

SİNAQ - 4

IX SİNİF

1	2	3	4	5
E	B	A	C	C
6	7	8	9	10
C	D	C	B	A
11	12	13	14	15
E	A	B	D	B
16	17	18	19	
D	E	A		
"Məktəb" mətbəəsindəki fəaliyyəti				
20				
itaətkarlıq, boyun əymə				
21	22	23	24	25
D	C	A	C	A
26	27	28	29	
B	B	B	1, 4	
30				
Kiçik qardaşın atalarının sözüə daim əməl etməsi.				
Kiçik qardaşın əsl xəzinən maddiyyat olmadığını bilməsi.				
Kiçik qardaşın atalarının bir sözünü iki etməməsi və s.				
31	32	33	34	35
C	B	A	B	A
36	37	38	39	40
C	D	E	A	A
41	42	43	44	45
C	E	C	B	E
46	47	48	49	50
60	23	10	7	1,5
51	52	53	54	55
30	88	30	2	14
56	57	58	59	
B	B	A	C	
60				
three children / 3 children / 3 / 3 childs/ three				
61				
William, woman				
62	63	64	65	
A	E	C	A	
66	67	68	69	70
D	C	D	C	B
71	72	73	74	75
B	E	B	A	B

76	77	78	79	80
E	A	A	D	C
81		82		
C		A		
83				
a shop assistant / assistant				
84				
the richest, young				
85				
40 years old / 40 years / forty / forty years old / 40				
56	57	58	59	
B	C	A	B	
60				
потому что некоторые части этой рыбы содержат яд.				
61				
сложный				
62	63	64	65	66
A	C	D	E	C
67	68	69	70	71
A	D	B	B	E
72	73	74	75	76
C	D	C	E	D
77	78	79	80	81
E	C	D	E	A
82				
D				
83				
его труда пользуются люди				
84				
профессионал				
85				
портить				

SİNAQ - 5

1	2	3	4	5
C	C	C	A	E
6	7	8	9	10
A	B	A	C	D
11	12	13	14	15
A	D	D	B	C
16	17	18	19	
D	D	B		

Marian çökəkliyinin ən dərin nöqtəsi. Fərqli fikirlər. Ceyms Kemeronun işi.

20

- 1 – ağıllı
2 – sürüşməsi
3 – terminoloji

21	22	23	24	25
B	A	C	A	D
26	27	28		
A	E	A		
29				

Onlar həyətdəki hovuzda tərəf gəldilər.
Onlar həyətdəki hovuzun yanına gəldilər və s.

30

cavab verir, ağılıma da gəlmirdi

31	32	33	34	35
A	A	D	E	C
36	37	38	39	40
D	A	C	B	E
41	42	43	44	45
D	A	A	D	D
46	47	48	49	50
4	19	6	72	3
51	52	53	54	55
ac\b\d	8	-7	9	10
56	57	58	59	60
C	E	A	D	B
61	62	63	64	65
B	A	B	A	E
66	67	68	69	70
E	C	E	A	C
71	72	73	74	75
A	D	A	C	B
76				
C				

77				
tourism, tourists / It depends on tourism. / tourists				
78	79	80	81	82
D	B	A	B	B
83				
To a group of meat-eating plants.				
84				
The United States, America, the US, the USA				
85				
small, white				
56	57	58	59	60
C	B	A	D	E
61	62	63	64	65
B	D	A	B	B
66	67	68	69	70
A	E	A	D	A
71	72	73	74	75
B	B	E	A	A
76				
B				
77				
Шедевры Азербайджана				
78	79	80	81	82
B	A	E	C	A
83				
полупустыни и лесные массивы				
84				
«страной огней»				
85				
знаменитый				

SINAQ - 6

IX SİNİF

1	2	3	4	5
D	B	B	A	A
6	7	8	9	10
D	A	C	D	E
11	12	13	14	15
D	B	C	A	E
16	17	18	19	
D	D	C		

Səhv yazılmış cümlə – Yuxarı düşdükcə hava soyuyurdu.

Doğru forması – Yuxarı alxdıqca hava soyuyurdu.

20

Əvvəlcə su buxarlanır (dənizlərin üstündən su buxarlanır.) Sonra buxarlanan su zərrəciklərini külək soyuq yerlərə gətirir. Damlalar, daha sonra isə sıx buludlar yaranır. Buludlar suyun ağırlığına dözmür və yağış yağmağa başlayır.

21	22	23	24	25
C	E	E	C	D
26	27	28	29	
A	A	B		

2. Uşaq maşından düşüb yola çıxdı.

30

- Qaliley qazların isti şəraitdə genişləndikləri nəzəriyyəsinə yola çıxaraq bu cihazda dərəcəni qazla müəyyən etmə üsulunu tətbiq etmişdi
- Santorio Qalileyin icadına tərəzi və şkala əlavə etmişdi
- 1714-cü ildə şəffaf şüşədə hazırladığı cihaza parlaq gümüşü rəngli mayeni – civəni daxil edərək böyük uğura imza atmışdı5. Dərəcələri müəyyən etmək üçün suyun donma və qaynama nöqtələrini böldü.

31	32	33	34	35
E	A	B	A	C
36	37	38	39	40
E	A	E	D	A
41	42	43	44	45
C	E	E	A	B
46	47	48	49	50
200	3	21	13	3
51	52	53	54	55
bd\ce\ a	7	2	17	1
56	57	58	59	60
A	D	D	E	E
61	62	63	64	65
A	B	E	A	C

66	67	68	69	70
B	C	C	D	A
71	72	73	74	75
B	B	C	A	D
76				
B				
77				
popular				
78	79	80	81	82
D	C	E	B	A
83				
1. famous 2. political 3. intellectual				
84				
blue				
85				
consists of, is formed with, is created with, is shaped with, organized with, is arranged, is established, is structured, has, prepared				
56	57	58	59	60
C	D	A	B	C
61	62	63	64	65
D	C	C	C	C
66	67	68	69	70
B	C	C	D	D
71	72	73	74	75
E	B	C	A	B
76				
A				
77				
положительные				
78	79	80	81	82
B	C	B	C	B
83				
всегда хорошо и легко				
84				
к другу				
85				
когда друг уходит.				

SİNAQ - 7

SINAQ - 7				
1	2	3	4	5
C	C	B	D	C
6	7	8	9	10
B	C	D	A	A
11	12	13	14	15
A	D	C	B	D
16		17		18
E		C		E
19				
Müflisləşmək – kasıblamaq, pulunu itirmək, var-dövlətini itirmək, qazancın əldən çıxması və s.				
Optimizm – nikbinlik, hər işin xeyirli tərəfini görə bilmək, hadisələrə müsbət tərəfdən yanaşmaq və s.				
20				
Sualın şərtində verilmiş fikir şərh edilməli və mütləq mətnlə əsaslandırılmalıdır. Yalnız mətn əsasında yazılmış fikirlər tam bal almır. Mətnin xülasəsi və ya mətnin qısa məzmunu formasında yazılan cavablar doğru hesab edilmir.				
1 və ya iki cümlə ümumi fikrin şərhinə əsaslanmalı, son cümlə və ya cümlələrdə isə mətnlə bağlanmalıdır.				
21	22	23	24	25
C	A	A	E	D
26		27	28	
E		C	A	
29				
Ə.Ələkbərov məşhurlaşmasında Ə.İsgəndərovun rolunu xüsusi qeyd edir.				
Ə.İsgəndərov olmasaydı Ə.Ələkbərov bu şöhrəti qazana bilməzdi və s.				
30				
1. 3-cü abzas				
2. 5-ci abzas				
31	32	33	34	35
D	C	E	D	A
36	37	38	39	40
C	E	D	C	B
41	42	43	44	45
A	D	A	C	B
46	47	48	49	50
19	6	12	5	14
51	52	53	54	55
be\ a\ cd	40	9	20	4,8
56	57	58	59	60
B	A	E	D	B
61	62	63	64	65
C	A	E	B	C

66	67	68	69	70
E	D	B	A	C
71	72	73	74	75
D	E	A	E	C
76				
A				
77				
square				
78	79	80	81	82
C	A	A	B	E
83				
popular				
84				
a present (donation), given to the United States				
85				
tourist				
56	57	58	59	60
E	A	A	E	E
61	62	63	64	65
C	B	D	C	A
66	67	68	69	70
B	D	A	C	A
71	72	73	74	75
C	D	C	A	A
76				
B				
77				
сложная				
78	79	80	81	82
E	D	A	D	B
83				
Происходит слово балет				
84				
частью музыкальных представлений – опер				
85				
балет				

SİNAQ - 8

1	2	3	4	5
E	B	C	B	A
6	7	8	9	10
D	E	D	C	C
11	12	13	14	15
A	C	A	C	D
16	17	18	19	
A	C	D		

Çünkü Mollanın dostları fürsətcildirlər, onlar Mollanın istəyi olmadan onun malına sahib çıxmağa çalışırlar, amma Diana və Liza arasında olan dostluqda səmimi fədakarlıq var və s.

20

Dostlar təkcə yaxşı gündə yox, həm də çətin günlərdə bir-birinin yanında olmalıdırlar. Mətnə Liza və Diananın dostluğu da buna bir sübutdur və s.

21	22	23	24	25
B	D	B	A	C
26	27	28		
A	C	D		

29.

2. çünki Ceyhun Hacıbəyli "Azərbaycan" qəzetinin ilk redaktoru olmuşdur. Həsən bəy Zərdabi ilk redaktordur.

30

Ceyhun Hacıbəyli çox dil bildiyi üçün sülh konfransına getmiş, Azərbaycanın istiqlaliyyətinin tanınması üçün çalışmışdır. Eyni zamanda uğurlu fəaliyyəti onun vətəninə geri dönmə bilməməsinə səbəb olmuşdur və s.

31	32	33	34	35
E	C	B	C	B
36	37	38	39	40
E	D	B	B	B
41	42	43	44	45
D	A	B	C	E
46	47	48	49	50
15	4	8	70	33
51	52	53	54	55
1.ad 2.bc 3.e	10	70	4	50
56	57	58	59	60
E	D	B	A	B
61	62	63	64	65
B	D	A	C	C
66	67	68	69	70
C	A	B	A	E

71	72	73	74	75
D	B	A	E	C
76				
A				
77				
different				
78	79	80	81	82
E	E	E	E	A
83				
make problems, create difficulties, make troubles				
84				
hard, protective				
85				
distance				
56	57	58	59	60
B	C	E	D	C
61	62	63	64	65
B	A	E	D	D
66	67	68	69	70
C	C	B	C	A
71	72	73	74	75
E	B	E	C	A
76				
B				
77				
быть счастливыми				
78	79	80	81	82
C	D	D	C	A
83				
проводятся Олимпийские игры				
84				
Зрители собираются на самом большом стадионе города.				
85				
олимпийский				

SINAQ - 9

1	2	3	4	5
C	B	C	E	E
6	7	8	9	10
C	B	B	E	C
11	12	13	14	15
E	C	D	A	D
16	17	18	19	
A	B	D		

Aldığı peçenyeni çantasına qoyduğunu və heç açılmadığını görməsi, əbəs yerə gözləmə salonunda kişinin hərəkətlərinə əsəbləşməsi

20

1 - Vaxt keçirmək üçün peçenye və kitab aldı.

2 - aldığı peçenyenin ağzını belə açmadan çantasına qoyduğunu gördü.

21	22	23	24	25
C	D	E	A	C
26	27	28	29	
C	C	A		

29

2. Testlərdə vahid meyar olmalıdır. Testlərdə eyni ölçü sistemi tətbiq edilməlidir.

3. Testi tərtib edən şəxsin dünyagörüşü və subyektiv yanaşması mümkün qədər azalmalı, testlər ümumi qrup tərəfindən hazırlanmalıdır.

30

1 - İnsan ixtiyarında olanları qiymətləndirmək istəyir.

2 - İQ testlərinin nəticələrini ciddi qəbul etmək lazım deyil.

31	32	33	34	35
E	A	A	A	A
36	37	38	39	40
E	B	A	A	A
41	42	43	44	45
D	C	A	E	B
46	47	48	49	50
2,5	324	100	18	6
51	52	53	54	
1-b; 2-c,d; 3-a,e	$\frac{x+1}{x+2}$	2	6	

55

AP=5, DK=8, CN=6, BM=7

P= 52 sm

56	57	58	59	60
C	E	C	A	D
61	62	63	64	65
A	A	B	A	C

66	67	68	69	70
B	D	D	C	C
71	72	73	74	75
B	A	D	B	E
76				
C				
77				
great				
78	79	80	81	82
A	E	D	A	D
83				
protect				
84				
mammoth				
85				
largest, modern, sensitive, intelligent, high, extinct, endangered, living				
56	57	58	59	60
E	D	A	B	C
61	62	63	64	65
A	C	D	A	E
66	67	68	69	70
D	D	A	E	D
71	72	73	74	75
C	D	C	B	A
76				
A				
77				
Фейсбук, инстаграм, вконтакте				
78	79	80	81	82
D	B	E	A	D
83				
проводится Международный музыкальный фестиваль классической музыки в Габале				
84				
под открытым небом и в камерных концертных залах Габалы				
85				
известные				

T.me/BirlıkTeam1

Çapa imzalanıb:10.08.2022

Formatı: 1/4 Ofset çapı

Həcmi: 29

Sifariş № 980

HƏDƏF NƏŞRLƏRİ

mətbəəsində çap olunub.

Tel: (+99470) 523 01 34

www.hedefnesrleri.az